

FOKUS
VÄSTRA MÄLARDALEN
DECEMBER 2025

VÄSTRA
MÄLARDALEN

Fokus Västra Mälardalen

December 2025

Analysen är utförd av Henrik Molenius, Westnova Management AB.
på uppdrag av Västra Mälardalen i Samverkan AB.

Version: 2.0

Skribent: Henrik Molenius
Skribent skola: Jens Soneryd
Form: Tobias Gillberg
Omslagsfoton: Janne Danielsson

För mer information:

Mikael Bohman

Ordförande

Västra Mälardalen i Samverkan AB

mikael.bohman@sparbankenmalardalen.se

www.vastramalardalen.se

Sparbanken
Mälardalen

ARBOGA
I CENTRUM

BIG INN

Borgslagsbladet
Arboga Tidning

företagarna
KUNGSÖR

företagarna
VÄSTRA MÄLARDALEN

Handelsbanken

INDUSTRIFÖRENINGEN
VÄSTRA MÄLARDALEN

KÖPING
CENTRUM
FÖRENING

MAXI
ICA STORMARKNAD

OK KÖPING
Ekonomisk förening

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Västra Mälardalen Handel
Din lokala shopping

VÄSTRA
MÄLARDALEN

Fokus Västra Mälardalen

Detta är vår andra regionala rapport om Västra Mälardalen och våra tre kommuner Arboga, Kungsör och Köping. Vi vill med denna rapport samla information, samt belysa utveckling och möjligheter ur olika perspektiv för beslutsfattare och andra intressenter.

Rapporten vänder sig till näringsliv och offentlig sektor i och utanför Västra Mälardalen. Rapporten har i grunden ett ekonomiskt perspektiv, och försöker brett beskriva verkligheten som den är. Det är mycket som utvecklas väl i vår region - Västra Mälardalen.

Västra Mälardalen är geografiskt väl placerat och går en spännande tid till mötes med många möjligheter. Den största potentialen, enligt rapporten, är möjligheterna relaterade till försvarssektorns expansion. Oron i vår omvärld gör att vi på många olika sätt måste förbättra och utveckla förmågan i våra samhällen, och det gäller inte minst inom totalförsvaret. Det har tagits ett antal politiska och ekonomiska beslut som gör att försvarsinvesteringarna kommer att pågå i många år framöver. Det resulterar i utveckling och tillväxt hos oss i Västra Mälardalen.

I årets rapport introducerar vi ett nytt avsnitt om skolan. Vi konstaterade i förra årets rapport att skolan på så många olika sätt är centralt i vårt samhälle. Därför har vi i årets rapport fördjupat oss om våra lokala skolor.

Syftet med rapporten är att ge stöd för en fortsatt hållbar tillväxt och bättre förutsättningar för att göra det ännu bättre att bo, leva och verka i Västra Mälardalen.

Västra Mälardalen i december 2025

Mikael Bohman
Ordförande, Västra Mälardalen i Samverkan

Västra Mälardalen

Västra Mälardalen ligger i Svealand geografiskt mellan de två stora sjöarna Mälaren och Hjälmaren, och består av de tre kommunerna; Arboga kommun, Kungsörs kommun och Köpings kommun. Västra Mälardalen ligger också geografiskt nära de tre större städerna; Örebro, Västerås och Eskilstuna.

De första människorna bosätter sig runt västra Mälaren redan kring år 2000 före Kristus. Köping nämns första gången i skrifter år 1257, och får 1474 utökade handelsrättigheter utfärdade riksföreståndaren Sten Sture den äldre. I Arboga grundades år 1285 ett franciskankloster, från 1290-talet omnämner källorna köpmän i Arboga och från 1330 känner man stadens sigill. Arboga var också plats år 1435 för det som klassas som Sveriges första riksdag, då Engelbrekt valdes till rikshövitsman. År 1538 bytte Gustav Vasa till sig Kungsörs kronogård och flera kringliggande gårdar, som grundade orten Kungsör. Vasaätten fortsatte under många år med nära kontakter med Kungsör.

Bergslagen

Utvecklingen av Bergslagen har haft stor betydelse för området. I Bergslagen fanns de nödvändiga naturtillgångarna för bergsbruk i rikliga mått: järnmalm i bergen, stora skogar för träkolsproduktionen (i milor) samt forsande strömmar, som gav energi till hyttornas masugnar och smedjor.

Arboga var en betydande omlastningsplats för järnmalm och som utskeppningshamn över Mälaren. År 1548 etablerades den första hammaren i Kolsva, norr om Köping, och från 1600-talets början skeppar järnbruk och hammarsmedjor i Köpings närområde ut sitt järn över Köpings hamn. I Arboga anlägger Gustav Vasa år 1551 ett vapenfaktori, Arboga faktori, på Jäder, för att få till stånd en inhemsk vapentillverkning och minska det utländska beroendet.

Nya upptäckter och Industrialismen

1775 publicerar Köpingsapotekaren och vetenskapsmannen Carl Wilhelm Scheele sin bok där upptäckten av syret beskrivs. Scheele var en framstående vetenskapsman och gjorde banbrytande upptäckter.

I mitten av 1800-talet byggs Köpings Mekaniska Verkstad, KMV. Volvo inleder 1926 sitt samarbete med Köpings Mekaniska Verkstad (KMV) och året efter rullar den första Volvobilen av bandet, med en växellåda från KMV. År 1942 köper Volvo KMV och bygger en ny fabrik vid södra utfarten. Volvo är än idag den klart största privata arbetsgivaren i Köping. GKN Driveline och Leax är idag två andra större privata arbetsgivare i Köping, som också är inriktade emot fordonsindustrin.

År 1942 beslutade Riksdagen att lokalisera en verkstad i Arboga för det svenska flyget. Detta var starten för flygets och försvarets verksamhet i Arboga. Saab-koncernen, inkl. Combitech, samt myndigheter kopplade till det svenska försvaret är fortsatt den största sektorn i Arboga.

I Kungsör har etablerats tillverkningsindustri som bland annat är inriktade emot fordonsindustrin. I dag är Gnutti Carlo och Car-O-Liner de två största privata arbetsgivare i Kungsör. Strängbetong och OPW Sweden (tidigare Kungsörs Plast) är två andra större företag i Kungsör.

Kommunikationer

Västra Mälardalen ligger i området nära och mellan de två större sjöarna Hjälmaren och Mälaren. Köping har också Sveriges näst största insjöhamn. Redan år 1639 invigdes Hjälmare kanal, vilket innebär att båttrafik är möjlig mellan Hjälmaren och Mälaren.

Alla tre centralorter har järnväg med goda förbindelser till bl.a. Stockholm. Tiden mellan Köping och Stockholm är normalt 1:15 tim. Mellan Arboga och Stockholm är tiden 1:26 tim, och mellan Kungsör och Stockholm 1:20 tim.

Europavägarna E18 och E20 finns i området. E18 går förbi både Arboga och Köping, och under 2025 färdigställdes en tvåfilig motorväg mellan Köping och Västerås. Det innebär att det är tvåfilig motorväg (E18) mellan Örebro och Stockholm.

Innehållsförteckning

■ I KORTHET	6
■ ANALYS	8
■ KONJUNKTUR	16
■ SKOLA	22
■ ARBETSMARKNAD	34
■ NÄRINGS LIV	40
■ BOSTADSMARKNAD	74
■ OM RAPPORTEN	86

I korthet

Skola

Vi lever i kunskapssamhället och allt börjar med en bra skola. En väl fungerande och lärande skola är ett måste för alla kommuner. Vi behöver alla en bra start i livet. Det är också en långsiktig förutsättning för näringslivet, som ofta verkar på globala- och konkurrensutsatta marknader och behöver anställda med aktuell kunskap som är relevanta för företagen. En bra skola är också central för att få barnfamiljer att flytta till en kommun.

I avsnitt Skola får vi ta del av hur Västra Mälardalens tre kommuner arbetar med skolan och utbildningsfrågor.

Mälaren

Mälaren är Sveriges tredje största sjö efter Vänern och Vättern. Från öst till väst sträcker sig Mälaren omkring 120 kilometer och den beräknas innehålla 14,3 miljarder kubikmeter vatten. Mälaren är också vattentäkt för ca 2,3 miljoner människor.

Mälaren är en stor tillgång, och dessutom finns en kommande större potential i sjötransporter på Mälaren. Genom Mälarpjektet moderniseras sjöfarten i Mälaren, med ombyggnad av sluss och kanal i Södertälje samt muddring och anpassning av farlederna till Västerås och Köping. Hamnarna rustas för att ta emot större fartyg och ökade godsvolymer, vilket ska stärka hela regionens konkurrenskraft.

Konjunktur

Den globala konjunkturen är genuint osäker efter att USA etablerat nya och högre tullsats mellan sig och övriga världen. Detta kommer sannolikt att påverka global handel, konjunktur och prispförändringar under kommande år.

Regeringen har en offensiv budget inför 2026, som omfattar ofinansierade åtgärder på 80 miljarder kronor. Budgeten kommer sannolikt att både stimulera konsumtion och dra ner inflationen genom sänkt matmoms och energiskatt. Detta borde sammantaget kunna bidra till en bättre konjunktur i Sverige under 2026.

Försvarssektorn

Det pågående kriget i Ukraina samt en allmän global upprustning har gett fart åt hela försvarssektorn. Den svenska staten har under 2025 också tagit ett antal stora ekonomiska beslut om framtida försvarsutgifter. Det gör att försvarsindustrin kan vara mer modiga att rekrytera och investera in i framtiden.

Vår analys är att **försvarssektorn är den stora potentialen i Västra Mälardalen** under många år framöver.

Bo och leva

De senaste årens prisinflation, mer normala boräntor, men också högre disponibla inkomster har påverkat många familjer. Westnova Management har analyserat nuläget per 2025 för en barnfamilj i en jämförelse mellan 12 kommuner i och runt Mälardalen.

“Den kommun som kommer bäst ut ur vår jämförelse mellan 12 kommuner i och runt Mälardalen är **Kungsörs kommun**. Med 2025 års priser för boende och andra nödvändiga utgifter har en barnfamilj mest kvar efter nödvändiga utgifter i Kungsör (12 005 kronor per månad). Primärt beroende på hyggliga inkomster och lägst utgifter för bostad. Andra kommuner som kommer högre i vår analys är Köping, Västerås, Arboga och Strängnäs”.

Teknikintresse

Ett flertal företag i Västra Mälardalen är långsiktigt beroende av lokal rekrytering av anställda för **många uppgifter med teknisk inriktning**, både inom produktion och inom utveckling. De lokala företagen måste över tid vara konkurrenskraftiga, och det som i längden avgör är de anställdas kompetenser.

Därför ska ungdom i Västra Mälardalen **tidigt få intresse för teknik** och särskilt viktigt är ämnet **matematik**.

Analys

Den globala och svenska konjunkturen blev svag under 2025, och även i år finns förhoppningar om en starkare konjunktur under nästa år (2026). Det pågående handelskriget med rejält högre tullsatser till USA riskerar dock att förskjuta en bättre konjunktur ytterligare in i framtiden. Handelskriget är inte bara tullsatser utan det blir alltmer olika former av politiska begränsningar i global handel.

Med tanke på årets utveckling med allmän stabilitet för olika former av prisförändringar samt regeringens offensiva budget för 2026 så borde detta sammantaget bidra till en bättre konjunktur under 2026. Den stora potentialen i Västra Mälardalen är fortsatt försvarssektorn, som redan under 2025 skapade c:a 200 nya arbetstillfällen.

Global Konjunktur

Den globala konjunkturen blev genuint osäker, efter President Trumps utspel den 2 april 2025 och den s.k. "Liberation Day". Nya och högre tullsatser är nu etablerade mellan USA och övriga världen, och som sannolikt kommer att påverka global handel, konjunktur och priset förändringar under de kommande åren. USA har hittills framgångsrikt använt hela sin verktygslåda. De flesta länder har lagt sig platt, sannolikt primärt beroende på USA:s försvarsparaply. Även nära allierade som Västeuropa, Sydkorea och Japan samt närliggande länder som Kanada och Mexiko har fått betydande tull för sin export till USA.

Nya och radikalt högre tullsatser till USA har skakat om omvärlden, som försöker finna kortsiktiga lösningar för att hantera situationen här och nu. Parallellt sker också en längre planering om framtiden. Är detta tillfälligt eller försvinner tullar när Trump är borta om några år? Det vi ser är en febril aktivitet i många länder för att finna nya eller nygamla relationer för att ersätta handel

med USA. Denna stora förändring som sker på en kort tid kommer att vara utmanande för väldigt många länder, branscher och enskilda företag.

Bara den osäkerhet som nu finns om det mesta inom handel med USA kan i sig driva världen in i en ännu längre lågkonjunktur. Många prognoser är mer positiva inför 2026, men mycket handlar om vad som händer i global handel i relationen mellan USA och resten av världen.

Svensk konjunktur

Den svenska konjunkturen har varit svag under 2025. Det fanns förhoppningar under förra året att konsumtionen skulle ta fart under 2025 och som skulle hjälpa till att förstärka konjunkturen. Det blev (tyvärr) ingen högre fart på privat konsumtion och därmed heller inte en generellt högre konjunktur i Sverige under 2025.

Det globala handelskriget är en fortsatt stor osäkerhetsfaktor inför 2026. Sveriges export till USA var under 2024 c:a 186,5 Mdr, vilket motsvarar c:a 9% av Sveriges varuexport under 2024. Sveriges varuimport från USA var c:a 71,2 Mdr eller 3,6% av Sveriges varuimport

under 2024. Sverige har således ett exportöverskott gentemot USA på c:a 115,2 Mdr. Sveriges totala exportöverskott var c:a 63,7 Mdr och således är USA en viktig komponent i Sveriges exportöverskott. Det är precis dessa handelsunderskott som USA vill få ner genom sina tullar.

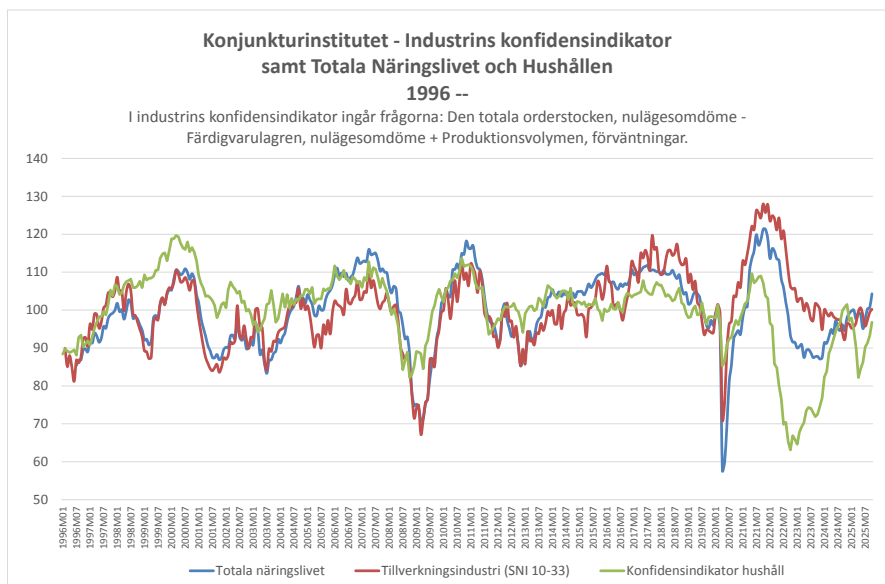
Detta är den direkta handeln med USA, men den indirekta handeln är en annan och svårare att analysera. För svenska företag är dock osäkerheten stor, särskilt inom exportsektorer som fordon (främst bilar), läkemedel och stål, som till stor del saknas i Västra Mälardalen. Volvo Group har egen tillverkning i USA.

Regeringen har dock en offensiv budget inför 2026, som omfattar ofinansierade åtgärder om 80 miljarder kronor. Förutom stora stimulanser riktade till hushållen görs även stora satsningar som ökar statens konsumtion och investeringar, inte minst i form av ökade försvarsutgifter. Den första april 2026 sänks matmomsen till 6 procent, vilket tillfälligt sänker inflationen de följande 12 månaderna med 0,7 procentenheter. Dessutom sänks elskatten nästa år. Dessa skattesänkningar innebär att inflationen under 2026 blir betydligt lägre än Riksbankens mål. Regeringens budget kommer därför att både positivt påverka konsumtion och tillfälligt driva ner inflationen på mat och energi. Detta borde ge stimulans för en förbättrad konjunktur i Sverige.

Statliga Konjunkturinstitutet (KI) redovisar på månadsbasis den så kallade Barometerindikatorn, som visar stämningläget i svensk ekonomi. Indikatorn är en sammanvägning av frågorna som ingår i konfidensindikatorerna för företag och hushåll. I industrins konfidensindikator ingår frågorna: Den totala orderstocken, nulägesomdöme - Färdigvarulagren, nulägesomdöme + Produktionsvolymen, förväntningar.

Barometerindikatorn är i ett neutralläge (100) och är under de senaste månaderna svagt uppåtgående för både tillverkningsindustrin (röd) och det totala näringslivet (blå). Index redovisas för 81 olika sektorer inom näringslivet samt tre olika index för hushållen. Bilden visar tydligt nedgången för hushållens konfidensindikator (grön) under 2022 och 2023.

Den generella trenden för näringslivet är positiv under de senaste 12 månaderna per oktober 2025. Den högsta nivån (index) har sektorerna; Annan transportmedelsindustri (SNI 30), som t.ex. flygplan och militära stridsfordon (116,9), Elektronikhandel (114,5) samt Detaljhandeln

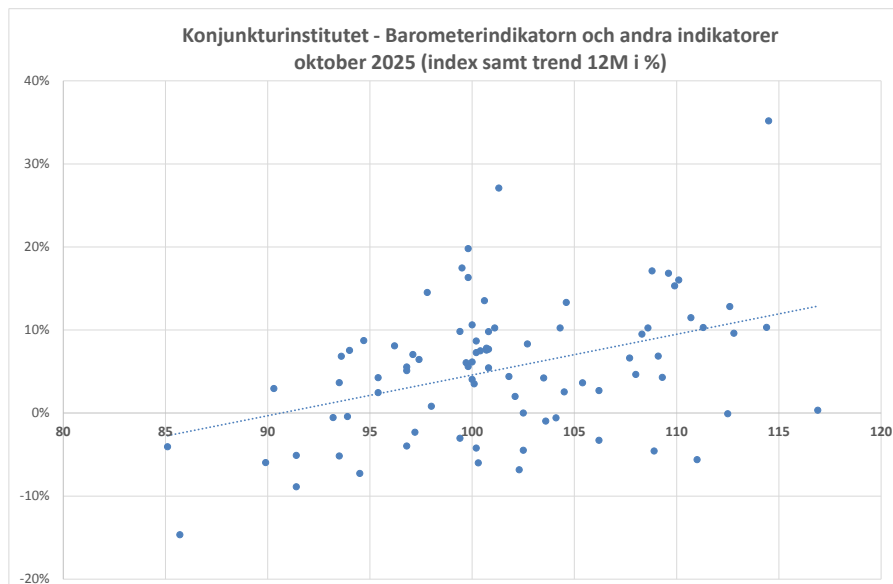

(114,4). Lägst nivå har Massa & Pappersindustri (89,9), Andra Företagstjänster (SNI 82) som t.ex. kontorstjänster och mässor (85,7) samt alla lägst Pappersindustri (85,1).

Bäst trend under de senaste 12 månaderna har Elektronikhandel (+35,2%), Partihandel med IT-utrustning (+27,1%) samt övriga Tillverkningsindustri (SNI 32) som inte passar in i andra huvudgrupper (+19,8%). Sämst utveckling på årsbasis har Detaljhandel med drivmedel (-7,3%), Kemisk Industri (-8,9%) samt alla sämst Andra Företagstjänster (SNI 82), enligt ovan (-14,6%).

Den svenska inflationen i form av konsumentprisindex (KPI) är på årsbasis per september 2025 +0,9% (senaste sex månader på årsbasis +1,0%) och utan ränta (KPIF) på årsbasis +3,1% per september. Den sjunkande marknadsräntan har således bidragit till ett lägre KPI. Penningmängden (M3) ökar med +4,0% på årsbasis per september och är stigande under 2025 med sex månader i rad över +4%.

Produktionsprisindex (PPI) är +0,5% på årsbasis per september, efter att ha varit negativ de senaste sex månaderna. Export- och importpriser för producenter är klart negativa per september, medan hemmamarknadsprisindex (HMPI) är +4,5% på årsbasis. Producentprisindex för tjänster har också negativ prisutveckling för import och export (-3,6%), medan inhemska producentprisindex för tjänster (TPI) är +1,3% per september.

Riksbanken sänkte styrräntan i september till 1,75% och Riksbankens egen prognos är en oförändrad ränta under 2026.

Summering. Med tanke på årets utveckling med allmän stabilitet för olika former av prisförändringar samt regeringens offensiva budget för 2026 så borde detta sammantaget bidra till en bättre konjunktur under 2026.

Handelskriget

USA:s handelspolitik har fortsatt att präglas av tvära kast under sommaren även om osäkerheten har minskat något. De amerikanska tullnivåerna är fortfarande höga. Över lag har den globala handeln hittills varit jämförelsevis motståndskraftig, men vissa handelsmönster har tydligt påverkats. Främst är det handeln mellan Kina och USA som har minskat snabbt.

Den globala ekonomin har, trots oron kring effekterna av USA:s handelspolitik, vuxit relativt snabbt under första halvåret 2025. En del av styrkan förklaras dock av tidigare lagda leveranser i syfte att undvika framtida tullhöjningar. Med de nu rådande tullnivåerna, som väntas bestå, bedöms den globala handeln dämpas under det andra halvåret 2025. Detta bidrar till att den svenska exportmarknaden växer långsamt under resterande 2025 och 2026.

USA vill fortsätta att vara den enda supermakten i världen. Det enda land som kan utmana USA, som supermakt är Kina. Om USA vill vara den enda supermakten måste USA ha produktion på hemmaplan, och inte lite överallt i världen och/eller i globala leveranskedjor. Kina och den tredje supermakten Ryssland har båda stor produktion på hemmaplan. Huvudmålen för USA är att återindustrialisera landet samt att få övriga världen att ha tullmurar emot Kina, som då negativt skulle påverka Kinas framtida ekonomiska utveckling.

Handelstullar till USA gynnar inhemsk produktion i USA och ger också den federala regeringen betydande nya intäkter. Tullar gav USA intäkter på 33,3 miljarder USD under bara en månad (oktober 2025). Tullar är dock en skatt i USA, och enligt t.ex. Goldman Sachs kommer tullar att betalas av USA:s konsumenter (70%), USA:s företag (15%) och utländska exportörer (15%). Detta borde betyda högre priser i USA och som också borde slå igenom i USA:s egen inflation.

Handelskriget innebär inte bara tullar till USA, utan påverkar också viljan att handla med USA. Många

länder, som trodde sig vara nära USA, har fått samma tuffa behandling. Det gäller inte minst ett land som Kanada, som i princip styr all sin export emot USA. De har fått en stor tankeställare och styr nu om sin handel emot både Asien och Europa. Det kallas riskspridning.

Global handel är komplex och det finns många och ofta långa leveranskedjor, som också kan gå igenom flera olika länder. Så även om t.ex. en bil monteras i USA, så kan det mycket väl ingå delar från underleverantörer i Kanada och Mexiko eller andra länder. På kort sikt är det svårt att byta leverantör, men både leverantörer och producenter överväger säkert hur man ska agera i framtiden.

Den stora matchen för USA är dock emot Kina, men som dock också har många bra trumfkort. Kina har börjat spela ut några av sina kort. Den mest kända är Jordartsmetaller (även kallade sällsynta jordartsmetaller) som används i många högteknologiska och industriella sammanhang eftersom de har unika magnetiska, optiska och kemiska egenskaper. Kina har själv c:a 60% av produktionen och kontrollerar c:a 95% av förädling av Jordartsmetaller, som vad jag förstår sker i c:a 100 steg, och som är både energikrävande och miljöförstörande. Det är därför vi i väst inte varit särskilt intresserade av denna produktion.

En annan effekt av handelskriget är att Kina numera slutat att köpa Soja från USA och köper istället mer från BRICS landet Brasilien. Det sker också till ett för Kina 20% lägre pris. Tappet av Kina som en stor kund skadar helt klart USA:s viktiga jordbruk.

En annan faktor i relationen USA och Kina är att USA exporterar relativt enkla produkter t.ex. råvaror i form av olja, gas och jordbruksprodukter till Kina, medan Kina levererar mer komplexa produkter som maskiner,

telekomutrustning och elektroniska komponenter. Kina har därför lättare att ersätta produkter från USA, än USA har att ersätta produkter från Kina.

I USA pågår dessutom juridiska processer, eftersom Trumps använder sig av nödbefogenheter (IEEPA) för att införa tullar, vilket har ifrågasatts i amerikanska domstolar.

Matchen mellan USA och Kina lär fortsätta in i framtiden, i form av tullsats och/eller olika former av exportrestriktioner eller andra mer politiska beslut.

Handelskriget får även spridning i övriga världen. Den 30 september 2025 använde regeringen i Holland den ovanliga lagen "Goods Availability Act" för att ta över styrningen av det kinesiskt privatägda Nexperia. Motiveringen var nationell och europeisk säkerhet samt oro för att teknologiskt kunnande skulle överföras till Kina. Detta är första gången lagen används sedan kalla kriget. Företaget får fortsätta producera, men alla större beslut kan stoppas av staten.

Nexperia är en stor tillverkare av enkla men kritiska chip (transistorer, dioder m.m.) som främst används i bilar och elektronik. Företaget ägs av kinesiska Wingtech sedan 2019. USA har länge pressat Europa att minska beroendet av Kina och satte Wingtech på sin "entity list" år 2024. När nya exportrestriktioner infördes i september ökade trycket på Holland att agera.

Kina svarade med att stoppa exporten av chip från Nexperias fabriker i Kina, vilket har skapat akut brist på komponenter för europeiska biltillverkare. Cirka 70 % av Nexperias chip paketeras normalt i Kina innan de skickas vidare till kunder, så stoppet har stor effekt. Volkswagen, Stellantis och andra tillverkare har varnat för att lager kan ta slut inom veckor.

Vi får räkna med många fler exempel på denna form av politiska handlingar, som del av det globala handelskriget.

USA har en plan

Man skulle kunna tro att President Trump hade en mindre bra dag under Liberation Day den 2 april 2025. Det finns dock en skriftlig ekonomisk plan, som framgår av "A User's Guide to Restructuring the Global Trading System" av Stephen Miran som publicerades i november 2024.

Stephen Miran, som tidigare var seniorstrateg på Hudson Bay Capital, är numera ordförande för President Trumps Råd för ekonomiska rådgivare. Han är också invald av President Trump som ledamot i Federal Reserve (FED). Han är därmed central i President Trumps administration.

President Trump har länge önskat att reformera det globala handelssystemet och åter ge den amerikanska industrin en bättre konkurrenskraft relativt övriga världen.

De tycker att roten till de ekonomiska globala obalanserna ligger i den bestående övervärderingen av dollarn, och denna övervärdering drivs av efterfrågan på världsvalutan US Dollar.

När den globala ekonomin växer blir det allt mer betungande för USA att finansiera både reservvalutan US Dollar och USA:s försvarsmakt/paraply. I rapporten anger Stephen Miran vilka verktyg som tillgängliga för USA, där de viktigaste är; höga tullar, använda USA:s "säkerhetsparaply" samt genomföra en betydande devalvering av US Dollarn, som en del av ett "Mar-a-Lago-avtal".

[Länk till hela rapporten \(på engelska\). Finns även i Appendix.](#)

Lokalt näringsliv

Näringslivet i Västra Mälardalens tre kommuner präglas av en betydande tillverkningsindustri med fokus på fordon i Köping och Kungsör, samt försvarsrelaterad verksamhet i Arboga i form av försvarskoncernen Saab med underleverantörer samt Saabs dotterbolag Combitech. Därtill finns svenska försvarets tre förband i form av Försvarsmaktens logistik, Försvarets materielverk och Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband FMTIS. Totalt har dessa två huvudsektorer c:a 4 200 anställda, vilket ska ställas i relation till totalt antal sysselsatta i Västra Mälardalen på c:a 20 400 anställda.

Andra större branscher och sektorer är vård och omsorg (3 600 anställda), utbildning (2 300 anställda), handel (1 900 anställda), företagstjänster (1 800 anställda) samt byggverksamhet (1 500 anställda).

Den stora branschen är tillverkningsindustrin med 4 900 anställda eller 24,0% av alla anställda i de tre kommunerna. För Riket är tillverkningsindustrin 10,6%, så detta är en industriregion, även om man inte når upp till t.ex. Ludvika (33%) eller Karlskoga (31%).

Fordonsindustrin och försvarsrelaterad verksamhet är global och konkurrensutsatt. De är också beroende av konjunkturer i olika länder. Mer om detta nedan.

Fordonsindustrin

Information om aktuell trend för fordonsindustrin får man i senaste delårsbokslut (Q3 2025) från AB Volvo och Scania AB, samt från konkurrenten tyska Daimler Truck.

Volvokoncernens omsättning under Q3 2025 var 110,7 Mdr, vilket ska jämföras med Q3 2024 som var 117 Mdr (Q3 2023: 132,3 Mdr). Trots viss inflation har Volvos omsättning minskat med ca 6,3 Mdr eller -5,4%. Volvo har under senaste året globalt levererat 205 000 lastbilar, varav 44 600 lastbilar under Q3 2025. En nedgång i jämförelse med föregående år (Q3 2025 vs. Q3 2024) med -3,7% eller 1 700 lastbilar. Volvos leverans av helt elektriska lastbilar var 1 798 lastbilar eller 4% av totalt antal lastbilar. Volvos ordergång av helt elektriska lastbilar var under Q3 1 510 fordon, vilket är 4% av totala ordergången på 37 134 lastbilar. Övergången till elektriska lastbilar går med andra ord fortsatt rätt sakta. Detta spelar ingen roll för Volvo i Köping, som kan leverera till både den nya och den gamla världen. För Köping är därför Volvos totala volymer i Europa det viktiga.

Volvos egna prognoser (2025) för lastbilar och marknaden i Europa är totalt 290 000 lastbilar, vilket är en nedgång från 2024 och 2023 då totalmarknaden i Europa var 314 000 respektive 342 000 lastbilar. Prognosen för 2026 är 295 000 lastbilar, vilket alltså är en viss uppgång på + 5 000 lastbilar. Volvos prognoser är att lastbilsmarknaden minskar i Nordamerika (-15 000 lastbilar eller -6%) och Brasilien (-10 000 lastbilar) medan Indien (+20 000 lastbilar) ökar och Kina står still (noll). Summeras Volvos egna prognoser så får vi räkna med stillastående volymer under 2026.

Scaniakoncernen redovisade en nettoomsättning på 47 Mdr för Q3 2025, en minskning med -3% i jämförelse med Q3 2024. Scania levererade 19 768 lastbilar under Q3 2025, vilket också är en nedgång med 3% i jämförelse med Q3 2024. Scania har en högre ordergång för lastbilar, som under det tredje kvartalet uppgick till 19 275 enheter, vilket motsvarar en uppgång med 26% i jämförelse med samma period föregående år. Under 9 månader 2025 är uppgången +16%. Förra året (Q3 2024) levererade Scania 80 helt elektriska fordon (ZEV – Zero Emission Vehicles) eller 0,37% av alla leveranser

av lastbilar. I år finns inte uppgiften med och det verkar således som även Scania har en begränsad ordergång och leveranser av helt elektriska fordon.

Daimler Trucks, som är världens största tillverkare av tunga lastbilar, redovisar också per Q3 2025 lägre intäkter eller -14% jämfört med samma period förra året. Daimler räknar med en försäljning på 410 - 440 000 lastbilar under 2025. Under Q3 2025 sålde Daimler 98 000 lastbilar. Antalet ZEV var 1 833 lastbilar eller 1,9% av totalt antal lastbilar under Q3 2025. Elektrifiering visar ungefär som trend som för Volvo och Scania.

Summeras senaste kvartalsrapporter för lastbilstillverkarna verkar det vara en svag uppgång för Europa under 2026.

Försvarssektorn

Det pågående kriget i Ukraina samt en stor och allmän global upprustning har gett fart åt hela försvarssektorn. De totala globala militärutgifterna beräknas av Sipri till 2 718 miljarder USD under 2024, vilket är en ökning med 9,4% från 2023 och motsvarar 2,5% av världens BNP. Militärutgifterna motsvarar ca 334 USD per person.

För försvarsindustrin i Sverige är försvarsutgifter viktiga i många länder. Försvarsindustrin i Arboga har sitt ursprung inom flyget, därför är budgets viktiga i länder som t.ex. köpt eller hyrt stridsflygplanet JAS 39 Gripen. Det gäller länder som Sydafrika, Brasilien, Ungern, Tjeckien och Thailand.

Under 2025 finns konkreta affärer/förhandlingar om JAS 39 Gripen med Colombia, Peru och Thailand. Därtill finns rykten kring länder som Kanada, Filipinerna, Portugal samt Ukraina, som den 22 oktober undertecknade en gemensam avsiktsförklaring för en omfattande försvars- och leveransplan för JAS 39 Gripen E. Saab meddelar den 15 november att försvarskoncernen undertecknat ett kontrakt med Colombia. Ordersumman är 34 miljarder SEK. Landet kommer att köpa totalt 17 Gripenplan, varav 15 Gripen E och 2 Gripen F. Detta är den senaste versionen av Saabs stridsflyg varav F är den tvåsitsiga varianten av planet.

Den svenska staten har under 2025 tagit ett antal stora ekonomiska beslut om framtida försvarsutgifter.

I juni beslöts under en bred politisk enighet (inklusive S, SD, V, C, MP) att utöka de svenska försvarsutgifterna till 3,5% av BNP, och innebär en överenskommelse om att låna upp till 300 miljarder kr för att finansiera det militära försvaret under perioden fram till 2035. Av detta får högst 50 miljarder användas för civilt försvar och infrastruktur.

Regeringen föreslog i september ett tillskott på 26,6 miljarder kr till försvaret i årets budget varav 10 miljarder kr till militärt försvar samt höjd dagersättning för

värnpliktiga och officersaspiranter. Försvarsutgifterna förväntas därmed motsvara 2,8 % av BNP 2026, och 3,1 % 2028.

Försvarsindustrin är fortsatt en populär arbetsgivare, vilket är viktigt för rekryteringar. De två största företagen i Västra Mälardalen är fortsatt rankade i den absoluta toppen av attraktiva arbetsgivare. Viktigt för dessa företag och för regionens attraktion i framtiden.

Vår analys är att försvarssektorn är den stora potentialen i Västra Mälardalen under många kommande år.

Vår viktiga skola

Skolan är central i vårt samhälle. Den är en viktig start för oss alla och central för hur vi formas och utvecklas i livet. En bra skola har också bättre möjlighet att ge eleven de nycklar och det självförtroende, som behövs inför livets utmaningar. Vi lever i kunskapssamhället och allt börjar med en bra och väl fungerande skola.

Västra Mälardalen är en region där näringslivet domineras av kvalificerade teknikföretag, och som behöver kvalificerad personal med kompetens och intresse för teknik. Detta intresse skapas normalt i yngre år, därför är skolan extra viktig ur just denna synvinkel. Därför är också olika former för att stimulera teknik och matematik viktiga i yngre år.

Två sektorer är extra viktiga i Västra Mälardalen i form av fordonsindustrin och försvarssektorn. De allra flesta som arbetar i dessa två sektorer bor på orten eller inom Västra Mälardalen. För att dessa fåtal företag ska finnas kvar, utvecklas och vara konkurrenskraftiga på en global marknad behövs därför en bra skola.

Skolan blir också alltmer viktig för respektive kommun. Idag är en bra skola ett krav för att flytta till en kommun. En enskild skola kan också påverka flyttströmmar inom en kommun och därmed påverka t.ex. fastighetspriser. Ett exempel på hur en bra skola kan påverka ett lokalt samhälle är Malmaskolan i Kolsva. Hit flyttar gärna barnfamiljer och en bostad får därmed ett premiumpris.

I denna rapport finns viktiga aktuella insikter om vår skola.

Trygghet

En allt mer viktig faktor i det svenska samhället är trygghet. Årtionden av ökad kriminalitet och numera i princip dagliga händelser med s.k. skjutningar (på svenska kallas det mord eller mordförsök) eller s.k. sprängningar har gjort att otryggheten ökat i Sverige.

Trygghet varierar dock mellan och inom kommuner. I Brottsförebyggande rådets (Brå) Nationella Trygghetsundersökning uppger var femte person (20,0 %) i befolkningen (16–84 år) att de utsatts för ett eller flera brott mot enskild person under 2024. En fjärdedel

(25 %) av befolkningen uppger att de känner sig otrygga ute sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Andelen är i princip oförändrad jämfört med 2024, men har minskat något efter 2021 då den var 28 procent.

Otrygghet och oro är numera utbredd i samhället, särskilt vad gäller kvällsvistelse, kön, ålder och område. Otrygghet är betydligt högre bland kvinnor (32 %) än män (18 %). I områden med socioekonomiska utmaningar är graden av otrygghet vid utevistelse nästan dubbelt så hög jämfört med andra områden. Det finns också en klar skillnad mellan faktisk brottsutsatthet (något stabil eller fallande) och upplevd otrygghet (ökad). Bristande tilltro till polisens effektivitet och mediologik spelar stor roll.

Trygghet påverkar val av bostad. I undersökningar ligger trygghet numera högst för att trivas i sin bostad. Kommuner eller områden med stor otrygghet får räkna med att det blir svårt att få nya invånare och att folk flyttar där ifrån. Detta påverkar naturligtvis fastighetspriser, kommunala intäkter och efterfrågan på t.ex. skola och omsorg. Därför är allt arbete med trygghet ett måste för alla kommuner.

Möjligheter ställer krav

Den pågående expansionen inom försvarssektorn både i det svenska försvaret och i försvarsindustrin med Saab-koncernen i täten är sannolikt det största möjligheten i Arboga sedan försvarsbeslutet 1942. Denna stora möjlighet ställer krav på såväl Arboga kommun, som närliggande kommuner.

Med tanke på omvärldsläget och de stora och långsiktiga beslut som fattats om medel och framtida satsningar kommer detta kunna pågå i ganska många år. Därför är det läge att tänka större och längre.

Vi ska också vara nöjda och lyckliga om det blir ny sysselsättning eller nya invånare. Om det blir båda så blir vi alla extra nöjda.

Det pågår ett stort arbete för att stödja företag inom försvarssektorn att kunna expandera och utöka verksamhet och sysselsättning. Det handlar inte bara om det en kommun kan göra utan också t.ex. finansiering. Det är helt normalt att tillväxt och investeringar behöver kapital och likviditet.

Förhoppningsvis är det även många anställda som pendlar och som även vill bosätta sig i Arboga eller kringliggande kommuner. Det som behövs är attraktiva bostäder till rimliga priser, arbete till respektive, en bra skola till barnen samt en meningsfull fritid.

Mycket av detta finns i området. En nyckel för framtida framgång är att äldre finner ett mer optimalt boende. De har ofta en för stor bostad, som skulle kunna frigöras till nya invånare.

Optimalt vore att äldre kan konvertera sin villa/bostad till ett mindre effektivt hus/bostad som är i ett plan med en mindre gräsmatta, och där hyresgästen kan bli skuldfri med lite pengar över. Huset är lätt att sköta och det går att åka iväg till Spanien eller besöka barn/barnbarn utan problem. De kommuner som kan få till detta blir vinnare.

I Bo och leva i Mälardalen finns kalkyler för olika kommuner, och de tre kommunerna i Västra Mälardalen har klara fördelar i pengar kvar efter nödvändiga utgifter samt nära och bra livsmiljö.

Ett arbete till respektive är en annan viktig faktor. Dagens samhälle bygger på att det normalt är två som arbetar i familjen. Därför är andra arbetsplatser viktiga i detta familjepussel. I regionen finns en stor tillverkningsindustri, men det finns en begränsad arbetsmarknad för administrativa yrken. Det som t.ex. saknas är statliga tjänster inom Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Skatteverket. Dessa har centraliserats till större orter, vilket betyder färre arbetstillfällen i området och sämre service för invånare och skattebetalare i Västra Mälardalen.

En normalt viktig arbetsplats är vård, omsorg och sociala tjänster, som redan är en betydande sektor i Västra Mälardalen med ca 3 600 tjänster eller 17,5% av alla sysselsatta. Sjukhuset i Köping är viktigt för området. Sjukhus är ofta en viktig arbetsplats för respektive. Idag sysselsätter Region Västmanland 650 personer i Köping. Större förändringar av sjukhuset i Köping kan därför påverka möjligheten att ta tillvara pågående expansion inom försvarssektorn.

Infrastruktur och bra läge

En av fördelarna med Västra Mälardalen är ett bra geografiskt läge och goda kommunikationer.

I området finns två järnvägslinjer i form av Mälarbanan (norr om Mälaren) och Svealandsbanan (söder om Mälaren). Även planer på att förkorta restiden mellan Oslo och Stockholm (2.55) är en stor möjlighet för Svealand. Ny- och utbyggd infrastruktur ger generellt stor nytta i Svealand, men frågan är hur mycket direkt nytta som kommer Västra Mälardalen till del med ganska få stopp mellan Oslo och Stockholm (max 4 - 5 stopp för att nå 2.55).

Genom Västra Mälardalen går även två motorvägar; E18 (norr om Mälaren) och E20 (söder om Mälaren). E18 har byggts om med 24 kilometer till en ny tvåfilig motorväg. Detta innebär två vägfiler hela vägen från Örebro till Stockholm, och som reducerar restiden och minskar risker för olyckor. Det blir snabbare och säkrare att pendla mellan Västerås och Köping/Arboga. Det blir inte minst mentalt lättare att pendla, vilket gynnar både bostads- och arbetsmarknad i området.

Köping är också en av Sveriges största insjöhamnar med djuphamn. Det pågående Mälarprojektet visar på en kommande större potential i sjötransporter på Mälaren. Projektet skulle egentligen ha varit klart 2021, men ännu återstår arbetet med slussen och kanalen i Södertälje samt den nya Hjulstabron. Sluss och kanal väntas stå färdiga 2027, medan Hjulstabron fortfarande saknar ett datum för färdigställande. I Trafikverkets nya nationella plan (2026–2037) finns dock en ny- eller ombyggnad av bron med som namngiven investering. Det gäller nu att staten gör klart sitt gamla åtagande om Mälarprojektet.

I Köping finns hamn, järnvägar och motorvägar, och har helt klart logistiska fördelar. Sjötransporter är viktiga för framtida mer hållbara transporter. Hamnar blir också allt viktigare för både militär och civil försörjning. Köpings hamn ligger strategiskt i säkerhetsstråket mellan Oslo och Stockholm, nära Östersjön. Vi tror att satsningen på sjötransporter på Mälaren är en bra framtidsinvestering för Köping och Västra Mälardalen. ■

Slutsatser

- Handelskriget kommer att påverka global utveckling under kommande år.
- Lokal konjunktur kan förstärkas under 2026 genom en stark försvarssektor, en svagt uppåtgående fordonsindustri samt en stor statlig stimulans under 2026.
- Bostadsmarknaden gynnas genom de senaste årens lägre räntor samt bättre vägtransporter.

Henrik Molenius är VD och ägare till Westnova Management AB, som främst är verksam inom Omvärlds- och Bankanalys, styrelseuppdrag, samt andra uppdrag t.ex. projektledare.

Henrik är civilekonom (Karlstads Universitet) har en exekutive MBA (Handelshögskolan i Köpenhamn), och har en bakgrund främst inom bank (Nordea bl.a. rörelsechef, Varbergs Sparbank VD och Sparbanken Västra Mälardalen vice VD och Affärsområdeschef Företag). Henrik är numera också författare.

Konjunktur

Nya och högre tullsatser är nu etablerade mellan USA och övriga världen, och som sannolikt kommer att påverka global handel, konjunktur och prisförändringar under de kommande åren. Svensk BNP har utvecklats svagt sedan slutet av 2021. Riksbanken har sänkt styrräntan och regeringen genomför betydande stimulanser under 2026. Det återstår att se om det får igång en ökad privatkonsumtion, som kan förstärka svensk konjunktur under 2026.

Under hösten 2025 har de flesta storbanker och andra finansiella aktörer publicerat prognoser för 2025 och kommande år. Efter ett svagare än förväntat 2024 är den generella prognosen att BNP i Sverige förväntas öka mer under 2026. Vi har valt att jämföra fem aktörer i olika former av relevanta prognoser; statliga Konjunkturinstitutet, Riksbanken samt bankerna Nordea, SEB och Swedbank.

Prognosen är att reala BNP ökar med c:a 1,1% under 2025, vilket är en marginell ökning från 2024 års utfall på +0,8%. Den genomsnittliga prognosen för 2026 är en ökning av BNP med 2,6%, och mest optimistiska är SEB med 2,8% och Riksbanken med 2,7%. BNP förväntas öka något mindre under 2027 och den genomsnittliga prognosen är 2,4%, där konsensus är stort förutom SEB på den högre nivån med 2,9%.

Ekonomisk tillväxt

Årlig procentuell förändring

SVENSK BNP	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)	Publicerad
Konjunkturinst.	0,9	2,6	2,3	2025-09-24
Riksbanken	0,9	2,7	2,4	2025-09-23
Nordea	1,2	2,5	2,2	2025-09-03
Swedbank	1,2	2,4	2,2	2025-11-04
SEB	1,3	2,8	2,9	2025-11-11
Genomsnitt	1,1	2,6	2,4	

Konjunkturläget i korthet

Svensk BNP har utvecklats svagt sedan slutet av 2021, med växelvisa upp- och nedgångar för enskilda kvartal. Utfallet för BNP under senare år är; 2022: +2,8%, 2023: -0,3%, 2024: +0,8%.

En försiktig konjunkturåterhämtning syns i den svenska ekonomin. Hushållen har ökat konsumtionen fyra kvartal i rad och deras syn på ekonomin har fortsatt att förbättras under sommaren. Hushållens konsumtion blir en viktig drivkraft för den fortsatta återhämtningen. BNP-tillväxten blir högre det andra halvåret i år än det första halvåret. Tillväxten stiger sedan ytterligare nästa år, då framför allt hushållen får del av den expansiva statsbudgeten. Det dröjer trots det till 2027 innan lågkonjunkturen är över. Återhämtningen på arbetsmarknaden släpar inledningsvis efter något, vilket är ett normalt mönster under en konjunkturell återhämtning. Den höga inflationen under sommaren faller tillbaka under resten av 2025. Nästa år blir inflationen betydligt lägre än 2 procent som en följd av sänkningar av matmomsen och elskatten men den tillfälligt nedtryckta inflationen föranleder inga ytterligare räntesänkningar. De omfattande lånefinansierade försvarssatsningar som genomförs leder till att det offentliga sparandet blir negativt under många år framöver.

Global konjunktur

USA:s handelspolitik har fortsatt att präglas av tvära kast under sommaren även om osäkerheten har minskat något. De amerikanska tullnivåerna är fortfarande höga. Över lag har den globala handeln hittills varit jämförelsevis motståndskraftig, men vissa handelsmönster har påverkats tydligt. Främst är det handeln mellan Kina och USA som har minskat snabbt.

Den globala ekonomin har, trots oron kring effekterna av USA:s handelspolitik, vuxit relativt snabbt 2025. En del av styrkan förklaras dock av tidigarelagda leveranser i syfte att undvika framtida tullhöjningar. Med de nu rådande tullnivåerna, som väntas bestå, bedöms den globala handeln dämpas under det andra halvåret 2025. Detta bidrar till att den svenska exportmarknaden växer långsamt 2025 och 2026.

Den amerikanska administrationens handelspolitik och en bredare politisk osäkerhet bidrar till att tillväxten bland Sveriges viktigaste handelspartners fortsätter att vara dämpad i år och nästa år. För USA har tullarna än så länge haft en liten påverkan på inflationen men den effekten bedöms öka framöver. För andra delar av världen väntas tullarna snarare ha en deflationistisk inverkan.

Europa

Euroområdet konjunktur är fortsatt något dämpad, inte minst i det för Sverige så viktiga Tyskland. De amerikanska tullhöjningarna fortsätter att tynga tillväxten under resten av 2025, även om överenskommelsen mellan EU och USA har minskat osäkerheten kring handelspolitiken något. Inflationen i euroområdet, som i nuläget ligger kring målet, dämpas också av de amerikanska tullarna framöver. Dessutom bidrar en avtagande löneökningstakt och en starkare valuta till att pressa ner euroområdets inflation. Under 2026 får euroområdets ekonomi understöd av stora offentliga stimulanser i form av försvarssatsningar i många europeiska länder och infrastrukturinvesteringar i Tyskland. Den starkare konjunkturen nästa år bidrar till att hålla uppe inflationen kring målet, och den europeiska centralbanken (ECB) bedöms därför att lämna räntan oförändrad efter en sista sänkning i december i år.

Den ekonomiska bilden är fortsatt splittrad bland de nordiska länderna. Norges konjunktur är motståndskraftig, med låg arbetslöshet, höga löneökningar och inflation över målet. Finsk ekonomi är fortfarande i lågkonjunktur trots ECB:s räntesänkningar och återhämtningen dämpas även framöver av en åtstramande finanspolitik. I Danmark väntas läkemedelssektorns bidrag till BNP-tillväxten avta framöver, men starka finanser både hos hushåll och i offentlig sektor innebär att det finns förutsättningar för andra delar av ekonomin att växla upp.

USA

Den amerikanska tillväxten har växlat ner och gått från knappt 3 procent 2024 till knappt 2 procent i årstakt det första halvåret 2025. Trots en tydlig dämpning innebär det att BNP-tillväxten ligger kring den potentiella tillväxttakten på ca 2 procent. De senaste månaderna har sysselsättningstillväxten varit svag, vilket pekar mot en försvagad efterfrågan på arbetskraft och att nedåt riskerna på arbetsmarknaden har ökat. Arbetslösheten har dock hittills varit stabil men den väntas stiga något framöver i takt med att tullarna får större genomslag på efterfrågan i ekonomin. Lönerna har fortsatt att öka i en högre takt än före pandemin, vilket är ett tecken på att arbetsmarknaden fortfarande är stram. Detta bidrar också till ett tryck uppåt på inflationen. I takt med att arbetsmarknaden försvagas dämpas dock även lönetillväxten. Även om sysselsättningen har dämpats tyder en stor del av övriga konjunkturdata att ekonomin fortsätter att utvecklas i god takt det tredje kvartalet. Centralbanken Fed sänkte styrräntan i september som ett svar på den svaga utvecklingen på arbetsmarknaden och förväntas fortsätta att sänka styrräntan både i år och nästa år. Sammantaget växlar USA:s BNP-tillväxt ner 2025 och 2026 jämfört med 2024. Drivande faktorer är den ihållande osäkerheten och de historiskt höga tullnivåerna. Nedväxlingen blir dock måttlig och innebär en

mjuklandning med en tillväxt nära potentialen kring 2 procent. Utöver den fortsatt stora osäkerheten kring tullpolitiken präglas utsikterna i USA även av andra politiska och offentligfinansiella risker.

Kina

Trots tullkonflikt med USA har Kinas ekonomi utvecklats väl det första halvåret i år. Tillväxten har varit något över tillväxtmålet som är 5 procent. Exporten har stigit något under 2025 när det kraftiga fallet i handeln med USA har uppvägs av export till andra länder. Även finanspolitisk stimulans har bidragit till att hålla tillväxten över målet. Kina har dock fortsatt problem i fastighetssektorn vilket också har bidragit till att hushållens tillförsikt är dämpad. Trots att exporten har fortsatt att växa visar annan konjunkturdata, exempelvis en betydande försvagning inom detaljhandeln, att den inhemska efterfrågan har bromsat in i början av det tredje kvartalet.

Handelsförhandlingarna med USA fortgår men nuvarande tullnivåer ligger fast, åtminstone till början av november 2025 då tidsfristen för rådande avtal löper ut. En stor utmaning för Kina är det uppkomna deflationstrycket i ekonomin i spåren av bland annat en svag inhemska efterfrågan och ett överutbud inom tillverkningsindustrin. Kinas Konsumentprisindex föll i augusti och producentpriserna fortsätter att falla, vilket de har gjort i nästan tre år.

En summering nedan av Konjunkturinstitutet av BNP, inflation samt styrräntor i världen

Tabell 3 Nyckeltal för internationell ekonomi

Procentuell förändring respektive procent

	Utfall	Prognos		Scenario		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BNP i världen	3,0	2,8	2,8	3,0	2,9	2,8
BNP i KIX-länderna	1,8	1,8	1,8	2,2	2,0	1,9
BNP i USA	2,8	1,9	1,8	1,9	1,8	1,8
BNP i euroområdet	0,8	1,2	1,3	1,8	1,6	1,3
Svensk exportmarknad	1,9	2,5	1,8	3,0	3,1	2,9
KPI i KIX-länderna	3,0	2,7	2,3	2,2	2,2	2,2
KPI i USA	2,9	2,8	2,8	2,3	2,3	2,3
HIKP i euroområdet	2,4	2,0	1,8	2,0	2,0	2,0
Styrränta i USA ^{1,2}	4,5	3,8	3,0	2,8	2,8	2,8
Styrränta i euroområdet ^{1,3}	3,2	1,9	1,9	2,7	2,7	2,7
Styrränta, KIX6-vägd ^{1,4}	3,5	2,4	2,1	2,4	2,5	2,5

¹ I slutet av året.

² Avser den övre gränsen i Federal Reserves styrränteeintervall.

³ Avser Estr.

⁴ Avser ett genomsnitt av dagslåneräntan Estr för euroområdet samt styrräntor i USA, Norge, Storbritannien, Danmark och Japan.

Anm. BNP-siffrorna avser den kalenderkorrigerade utvecklingen uttryckt i fasta priser. Aggregaten beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftjusterade BNP-vikter från IMF.

Källor: IMF, OECD, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Svensk ekonomi

Efter ett svagt första kvartal ökade BNP det andra kvartalet i år. Hushållens konsumtion och exporten ökade i en ganska normal takt och hushållen har nu ökat sin konsumtion fyra kvartal i rad. Samtidigt utvecklades de fasta bruttoinvesteringarna och lagerinvesteringarna starkt. Den relativt starka efterfrågetillväxten bidrog till att importen steg rejält. Dessutom ökade sysselsättningen något. Arbetsmarknadsläget är dock fortfarande svagt. Bland annat är antalet nyanmälda lediga platser hos arbetsförmedlingen fortsatt lågt och antalet inskrivna hos arbetsförmedlingen har fortsatt att öka de senaste månaderna.

BNP-tillväxten blir högre det andra halvåret i år än det första halvåret och tillväxten stiger sedan ytterligare nästa år. Det är framför allt den inhemska efterfrågan som driver tillväxten och då särskilt hushållens konsumtion. Konsumtionen ökade i en historiskt sett normaltakt det andra kvartalet. Statistik som till exempel omsättningsstatistik för detaljhandeln, har utvecklats positivt den senaste tiden. Hushållens finansiella situation och köpkraft fortsätter förbättras under resten av 2025 med stigande reallöner och en genomförd räntesänkning av Riksbanken. Nästa år bidrar sänkta skatter till att den reala disponibla inkomsten växer relativt snabbt. En fortsatt ökad optimism samt ett uppdämt konsumtionsbehov leder till att hushållen ökar konsumtionen jämförelsevis snabbt under hela 2026. Konsumtionstillväxten är dock jämförbar med utvecklingen under andra svenska konjunkturåterhämtningar. Prognosen innebär att hushållen minskar sitt eget sparande något 2026 men osäkerheten i hur hushållen väljer att fördela sina inkomster mellan sparande och konsumtion är stor.

Statens budget för 2026 omfattar ofinansierade åtgärder om 80 miljarder kronor. Förutom stora stimulanser riktade till hushållen görs även stora satsningar som ökar statens konsumtion och investeringar, inte minst i form av ökade försvarsutgifter. Försvarsanslagen antas höjas successivt så att försvarsutgifterna når 3,5 procent av BNP 2030. Försvarssatsningarna bidrar till att den offentliga konsumtionen ger ett relativt stort bidrag till återhämtningen 2026 och 2027, liksom de fasta bruttoinvesteringarna.

Svensk export blir en ovanligt svag drivkraft under återhämtningen. Med undantag för det första kvartalet 2025 har marknaden för svensk export utvecklats svagt de senaste kvartalen och efter en stark inledning på året utvecklades den svenska exporten betydligt svagare det andra kvartalet i år. Enligt Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer ligger industrins omdöme om exportorderstocken på en jämförelsevis låg nivå och exportordergången minskade kraftigt det andra kvartalet. De dämpade exportutsikterna är delvis en följd av ökade tullar och osäkerhet kring den amerikanska

handelspolitiken. De höjda tullarna har hittills inte fått något större genomslag på den ekonomiska utvecklingen i USA. Sysselsättningen har förvisso utvecklats svagt de senaste månaderna men andra indikatorer tyder på att ekonomin fortsätter att växa i ungefär normal takt det tredje kvartalet i år. Senare i år och nästa år väntas de högre tullarna få ett tydligare genomslag på den amerikanska ekonomin och tillväxten bromsar in. I euroområdet är konjunkturen fortsatt något dämpad, inte minst i Tyskland.

Nästa år får euroområdet ekonomi stöd av stora offentliga stimulanser i form av försvarssatsningar samt omfattande infrastrukturinvesteringar i Tyskland och konjunkturen återhämtar sig därmed något. Den ökade tillväxten i euroområdet bidrar till att den svenska exportmarknaden växer snabbare nästa år, efter en fortsatt svag utveckling det andra halvåret i år. Uppgången hämmas dock av den ökade amerikanska protektionismen som håller tillbaka importinnehållet i amerikansk efterfrågan. Sammantaget innebär detta att svensk export fortsatt ger ett betydande bidrag till BNP-tillväxten 2026. Tillväxten i exporten blir dock ovanligt låg jämfört med hur det har varit under tidigare konjunkturåterhämtningar i Sverige.

Det dröjer innan konjunkturåterhämtningen slår igenom tydligt på arbetsmarknaden. Många arbetsgivare har lediga resurser att ta av och behöver inte nyanställa till en början när efterfrågan tar fart. Det dröjer därför till andra kvartalet 2026 innan sysselsättningen varaktigt ökar lite snabbare och arbetslösheten börjar vända nedåt. Det är ett normalt mönster att arbetsmarknaden släpar efter i konjunkturåterhämtningar. Den tröga utvecklingen på arbetsmarknaden har en återhållande effekt på löneglidningen. Tillsammans med de nya löneavtal som slöts i april bidrar det till att löneökningstakten fortsätter att växla ner framöver. När konjunkturen återhämtar sig kan företagen samtidigt öka produktiviteten och enhetsarbetskostnaderna i näringslivet ökar därför betydligt långsammare i år och nästa år än de gjort de senaste åren. Det betyder att det inhemska kostnadstrycket i ekonomin dämpas.

Skattesänkningar ger låg inflation under 2026.

Den så kallade korgeffekten har bidragit till att inflationen har varit tydligt över 2 procent under sommaren 2025. Denna statistiska effekt minskar gradvis under resten av året. Flera andra faktorer talar också för att inflationen faller tillbaka framöver. Ett skäl är att enhetsarbetskostnaderna ökar betydligt långsammare än tidigare. Dessutom har internationella råvarupriser rört sig svagt nedåt den senaste tiden. Tillsammans med den allt starkare kronan leder det till att importpriserna utvecklas svagt, vilket med viss fördröjning slår igenom på inflationen. Även den handelspolitiska utvecklingen dämpar svensk inflation, dels genom en lägre amerikansk

efterfrågan på svenska varor, dels genom ett ökat utbud av varor från andra länder (inte minst Kina) som styr om sin export från USA på grund av höjda tullar.

Den första april 2026 sänks matmomsen till 6 procent, vilket tillfälligt sänker inflationen de följande 12 månaderna med 0,7 procentenheter. Dessutom sänks elskatten nästa år. Dessa skattesänkningar innebär att inflationen under 2026 blir betydligt lägre än Riksbankens mål. Den förväntade nedgången i inflationen och den fortsatta lågkonjunkturen förklarar varför Riksbanken sänkt räntan en gång till i år till 1,75 procent. Riksbanken bedöms bortse från den direkta effekten på inflationen av skattesänkningarna och den låga inflationen under 2026 föranleder därför inga fler räntesänkningar. När momssänkningen faller ur inflationstalen i april 2027 stiger inflationen till nära 2 procent. BNP-tillväxten är då högre och lågkonjunkturen är över. Samtidigt fortsätter de omfattande, lånefinansierade försvarssatsningarna att bidra till efterfrågetillväxten. För att undvika att tillväxten och inflationen blir alltför hög åren därpå bedömer t.ex. Konjunkturinstitutet att Riksbanken gradvis höjer styrrentan till 2,75 procent under 2027.

De offentliga finanserna uppvisar underskott i år. Den omfattande budgeten för 2026 med ofinansierade åtgärder om 80 miljarder kronor leder till att sparandet i staten försämras kraftigt nästa år. Det offentliga sparandet försämras därmed ytterligare och det blir negativt. De lånefinansierade försvarssatsningarna innebär att sparandet förblir negativt under 2027–2029, trots att lågkonjunkturen då är över. Underskotten leder till att Maastrichtskulden stiger till 37 procent som andel av BNP 2029. De lånefinansierade försvarssatsningarna och stödet till Ukraina under 2027–2029 ligger utanför balansmålet. Budgetutrymme de kommande åren påverkas därför inte av dessa utgifter. Budgetpropositionen för 2026 innebär att en betydande del av de kommande årens budgetutrymme tas i anspråk. För åren 2027–2029 beräknar Konjunkturinstitutet att det finns ett totalt budgetutrymme på 49 miljarder kronor, det vill säga i genom snitt 16 miljarder kronor per år.

Energipriserna, som bidragit mycket till volatiliteten i inflationen under senare år, ger mindre bidrag till inflationen under 2025 och 2026. Drivmedelspriserna har fallit och terminsprissättningen indikerar en sidledes utveckling av råoljepriset framöver, vilket medför stabila drivmedelspriser.

Terminerna för elpriser indikerar att spotpriset endast kommer att bli marginellt högre kommande vinter jämfört med fjolåret. Den sänkta elskatten 2026 sänker också inflationsbidraget från energipriserna nästa år. De lägre räntorna medför att KPI totalt, som inkluderar effekten av ändrade bostadsräntor, ökar betydligt långsammare

än KPIF. Prognos för KPI-inflationen under 2026 varierar stort mellan t.ex. Konjunkturinstitutet (+0,1%) och Nordea (+1,4%).

Inflation

Årlig procentuell förändring

SVENSK KPI	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)	Publicerad
Konjunkturinst.	0,7	0,1	2,4	2025-09-24
Riksbanken	0,8	0,9	2,1	2025-09-23
Nordea	0,7	1,4	2,0	2025-09-03
Swedbank	0,7	0,5	1,9	2025-11-04
SEB	0,7	0,7	1,9	2025-11-11
Genomsnitt	0,7	0,7	2,1	

Konjunkturinstitutet, storbanker och Riksbanken själv har prognoser att Riksbanken kommer hålla nuvarande styrränta på 1,75 procent under resten av 2025 och 2026. De har alla en prognos att styrräntan stiger under 2027, men i varierande grad. Högst är Konjunkturinstitutet med 2,75 procent i slutet av 2027.

Inflationen är under inflationsmålet 2026 till följd av sänkningen av matmomsen och elskatten, men den direkta effekten på inflationsmålet är tillfällig och Riksbanken bedöms därför bortse från denna. Prognoser för styrräntan är också nära marknadens förväntningar.

Under scenarioåret 2027 höjs styrräntan till enligt Konjunkturinstitutet 2,75 procent. Det är 0,25 procentenheter över den av Konjunkturinstitutet bedömda nivån för den neutrala styrräntan på lång sikt. Styrräntan ligger över jämviktsnivån för att stabilisera inflation och resursutnyttjande när den offentliga sektorn har tillfälliga underskott till följd av lånefinansieringen av försvarsuppbyggnaden.

Styrränta

Riksbankens styrränta i procent vid årets slut.

STYRRÄNTA	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)	Publicerad
Konjunkturinst.	1,75	1,75	2,75	2025-09-24
Riksbanken	1,75	1,75	2,0	2025-09-23
Nordea	2,0	2,0	2,5	2025-09-03
Swedbank	1,75	1,75	2,0	2025-11-04
SEB	1,75	1,75	2,0	2025-11-11
Genomsnitt	1,8	1,8	2,25	

Under andra halvåret 2023 började den svaga ekonomiska aktiviteten märkas i minskad sysselsättning. Nedgången har varit långsam, bland annat eftersom företagen inte har minskat antalet anställda i samma takt som produktionen har gått ner.

Att den strukturella arbetslösheten har minskat sedan 2022 beror i huvudsak på att utrikes födda som grupp har förbättrade jobbchanser jämfört med tidigare. Trots denna utveckling har utrikes födda fortfarande en betydligt högre arbetslöshet än inrikesfödda. Flera indikatorer pekar på att arbetsmarknaden fortfarande är svag i närtid. Nyanmälda lediga platser i näringslivet hos Arbetsförmedlingen som andel av totalt antal sysselsatta är på en låg nivå sett till ett historiskt genomsnitt. Näringslivets anställningsplaner visar inte heller på någon tydlig vändning i närtid. De återhållsamma produktionsplanerna, tillsammans med ett lågt nyttjande av befintliga resurser inom företagen, bidrar till att hålla tillbaka arbetsgivarnas anställningsplaner i närtid. Sammantaget ökar sysselsättningen 2025 svagt. År 2026 ökar den ekonomiska aktiviteten och sysselsättningen växer snabbare. Under både 2025 och 2026 väntas tjänstebanserna bidra mest till sysselsättningstillväxten. Uppgången sker dock, i likhet med nedgången, i en långsam takt. Arbetslösheten sjunker enligt prognos till 8,4 procent 2026.

Arbetslöshet

Procent av arbetskraften

ARBETSLÖSHET	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)	Publicerad
Konjunkturinst.	8,7	8,4	7,6	2025-09-24
Riksbanken	8,7	8,4	7,9	2025-09-23
Nordea	8,7	8,4	7,8	2025-09-03
Swedbank	8,7	8,4	7,8	2025-11-04
SEB	8,8	8,6	8,1	2025-11-11
Genomsnitt	8,7	8,4	7,8	

Regional utveckling

Både Swedbank och Nordea har publicerat regionala rapporter under 2025. Västra Mälardalens tre kommuner Arboga, Kungsör och Köping ingår i Västmanlands län, som i båda rapporterna ingår i Östra Mellansverige tillsammans med länen Uppsala, Södermanland, Örebro och Östergötland.

Enligt Nordeas regionala rapport Regionala utsikter från september 2025, är Östra Mellansverige den region som haft den starkaste utvecklingen sedan innan pandemin trots att tillväxten var negativ 2023. Stämningläget i näringslivet har förbättrats i år och befinner sig strax över normala nivåer. Efterfrågan inom försvarsindustrin är hög, vilket gynnar regionen och spiller över även till andra områden. För näringslivet i Sörmland, Västmanland och Örebro är framför allt tillverkningsindustrin viktig, medan Uppsala präglas av universitet, forskning och utveckling.

Befolkning ökade med 0,2 procent hittills i år uppräknat till årstakt, vilket är en tydlig nedväxling. Ett skäl till det är minskad nettoinflyttning. Skillnaderna inom regionen

är stora där befolkningen i Uppsala län har växt snabbast i riket med 0,9 procent hittills i år, samtidigt som den har minskat i Sörmland. Byggkonjunkturen är fortsatt svag. Byggstarterna är få och visar inga tecken på att öka även om förväntningarna på byggkonjunkturen på ett års sikt över lag är optimistiska. Den svagare befolkningstillväxten dämpar efterfrågan på såväl bostäder som förskolor och skolor. Sysselsättningsutvecklingen har varit god givet konjunkturläget. Samtidigt är sysselsättningsgraden fortsatt lägre och arbetslösheten högre jämfört med riket. Inom regionen är arbetslösheten låg i Uppsala län medan den ökat tydligt i Västmanland. Anställningsplanerna är mer positiva än riket och inom tillverkningsindustrin är det fortfarande relativt många företag som har brist på arbetskraft. Samtidigt som lönsamheten är god väntas exportorderingen bli svag i närtid. Sammantaget talar det för en måttlig tillväxttakt och en svag sysselsättningsutveckling i närtid. Nästa år ljusnar konjunkturutsikterna och tillväxten ligger över trend.

I Swedbanks regionala utblick från mars 2025 anges bl.a. att arbetsmarknaden har försvagats det senaste året och vändningen i byggsektorn ser ut att dröja, samt att jämfört med innan pandemin har regionens arbetsmarknader återhämtat sig väl.

År 2024 var ett tufft år för Östra Mellansverige. Sysselsättningen har under året minskat med 0,8 procent, vilket motsvarar 4 600 personer, och nedgången är större än för riket som helhet. Sysselsättningen har fallit i samtliga sex arbetsmarknadsregioner det senaste året. I antal har nedgången varit störst i Linköpings arbetsmarknadsregion, men procentuellt sett har den varit störst i Hällefors där sysselsättningen i slutet på 2024 var ungefär på samma nivå som under pandemin nedgången till följd av färre sysselsatta i industrin och inom vård & omsorg. Flera branscher har dragit ner på antal anställda. Inom IT- och företagstjänster samt inom byggindustrin har antalet sysselsatta minskat ordentligt, med runt 1 800 färre personer per bransch i Östra Mellansverige det senaste året. Även den offentliga sektorn har dragit ner på antal anställda. I utbildningssektorn har antalet sysselsatta minskat med nästan 4 procent senaste året. Samtidigt finns det branscher där sysselsättningen fortfarande växer, som inom tillverkningsindustri, hotell & restaurang och offentlig förvaltning. Antal industrijobb har ökat med nästan 1 300 det senaste året, varav merparten i de försvarsindustrierna regionerna Linköping och Västerås liksom i Karlskoga. ■

Skola

I detta avsnitt får du ta del av hur Västra Mälardalens kommuner arbetar med skolan och utbildningsfrågor, vilka mål och utmaningar som finns. Här får du möta de tre förvaltningscheferna som är ansvariga för skolan: Anna Olofsson Carstedt, Arboga, Anders Härdevik, Köping, och Henrik Junno, Kungsör. I en av artiklarna får du ta del av Carina Lindholms tankar kring hennes arbete som grundskollärare på S:t Olovsskolan i Köping. Vi gör också ett besök på Teknikcollege, där processledaren Jimmy Fernerud berättar om hur regionens företag och skolor samverkar för att utforma utbildningar inom teknik och industri som ger eleverna de färdigheter som företagen idag efterfrågar.

Det finns idag 21 grundskolor och två gymnasier i regionen. Därutöver erbjuds gymnasiala vuxenutbildningar, yrkesutbildningar, och yrkeshögskola, där innehållet i utbildningarna skapas tillsammans med företag i regionen. Värt att påpeka är att Örebro Universitet, och Mälardalens Universitet finns inom bekvämt pendlingsavstånd. För den som vill bo i Västra Mälardalen och studera i Stockholm är det också fullt möjligt. Det tar en dryg timma med tåg, inte mycket längre än från vissa förorter.

Västra Mälardalen är en region där näringslivet domineras av kvalificerade teknikföretag – och sängar, bör tilläggas. Här finns aktörer som Volvo, Saab, Gnutti, Car-O-Liner, Leax, och Hästens. Det handlar om företag i stort behov av kvalificerad personal. Teknikcollege arbetar med fokus på just den utmaningen: att säkra kompetensförsörjningen för de lokala teknik- och industriföretagen. Dels genom att säkerställa att utbildningarna håller hög nivå och att de är relevanta för företagen i Västra Mälardalen. Dels genom att aktivt arbeta för att väcka ungas teknik- och matematikintresse. Arbetet

bedrivs på flera sätt. Bland annat genom att tvätta bort fördomar och peka på vad det faktiskt innebär att jobba inom teknik, och på vilken framtid en teknikutbildning kan ge. Men också genom projekt som Teknik för tjejer, och populära tävlingar som Äggfallet, där elever från lågstadiet får klura ut hur de ska göra för att ett ägg ska klara ett fall från hög höjd.

Skolan är ett område som många har åsikter om och som ständigt är föremål för intensiva politiska diskussioner – och inte minst för symbolpolitik. I media ser det ibland ut som om den svenska skolan befinner sig i fritt fall. Västra Mälardalens förvaltningschefer understryker att så definitivt inte är fallet. Givetvis finns det utmaningar, bland annat när det gäller likvärdighet – om dessa kan du läsa i artiklarna med förvaltningscheferna.

Samtliga tre kommuner har ambitiösa kvantifierbara mål vad gäller skolan. Men allt som är viktigt låter sig inte alltid så enkelt mätas, som Anders Härdevik, förvaltningschef i Köping, påpekar. Han menar att vår fixering vid det mätbara, som antal rätt på proven, sker på bekostnad av grundfrågor om bildning och skolans roll att förbereda unga på att vara delaktiga i vårt demokratiska samhälle.

De tre förvaltningscheferna i Västra Mälardalen har lång erfarenhet av skolvärlden och tydliga idéer om vad de vill uppnå i sina kommuner. Sådär säger Henrik Junno: ”Alla barn och ungdomar har en dröm om att bli något. Vår uppgift är att hjälpa dem att nå dit. Därför är visionen i Kungsörs kommun att bli en av Sveriges bästa skolkommuner. Vårt fokus ligger på eleverna. De ska ha en bra utbildning och de ska alla nå målen.”

De tre kommunerna arbetar alla aktivt med läsning och matematik. Anna Olofsson Carstedt berättar att skolorna i Arboga har börjat jobba med läsning på ett nytt sätt, enligt forskningsbaserade modeller för läs- och skrivinlärning. Henrik Junno berättar att Kungsör har extraundervisning i matematik och ”mattestugor” dit eleverna kan gå efter skoldagens slut och göra läxorna innan de går hem.

En av artiklarna ger en glimt av det ambitiösa och insiktsfulla arbete som faktiskt pågår på skolorna, närmare bestämt på S:t Olovsskolan i Köping. Här får du möta läraren Carina Lindholm. Hon berättar bland annat hur hon gör för att både stötta de som har det svårt och inspirera de som har lätt för sig i skolan, och vilka knep hon har för att barn ska komma igång med läsningen. ■

”Vi vill att eleverna ska växa som människor.”

Henrik Junno är en passionerad längdskidåkare och nybliven morfar som under sin karriär haft många roller inom skolan: lärare, rektor, och utbildningschef. Idag är han barn- och utbildningschef i Kungsör och dessförinnan arbetade han som skolchef i Skinnskattebergs kommun. Han berättar att klassrummet och mötet med eleverna fortfarande är hans största inspirationskälla. Hans väg till skolan var inte rak. Han hann med en karriär i hotell- och restaurangvärlden innan han skolade om sig till lärare.

Henrik Junno, skolchef Kungsör

Henrik beskriver sitt uppdrag som mångskiftande. Det sträcker sig från juridik och ekonomi till pedagogik och det avgörande mötet mellan lärare och elever i klassrummet. Det är elevernas bästa som är utgångspunkten för hans arbete. Kommunens vision är att alla elever ska lyckas.

”Alla barn och ungdomar har en dröm om att bli något. Vår uppgift är att hjälpa dem att nå dit. Därför är visionen i Kungsörs kommun att bli en av Sveriges bästa skolkommuner. Vårt fokus ligger på eleverna. De ska ha en bra utbildning och de ska alla nå målen.”

Vad innebär det i praktiken?

”Vi arbetar väldigt mycket med uppföljningar. Det handlar om uppföljning av kunskapsresultat, men också om att göra elevenkäter där vi undersöker hur eleverna upplever trygghet – både på förskolan, grundskolan, gymnasiet, introduktionsprogrammet, och vuxenutbildningen. Missar vi något? Varför? Det är sådant vi behöver förstå för att bli bättre.”

Vad ser ni för resultat av ert arbete?

”Om vi tittar på förskolan och grundskolan så ser vi att resultaten har ökat. Meritvärdena har stigit och fler elever blir behöriga till gymnasiet. Nu jobbar vi för att nå

ännu bättre resultat. Men det är inte bara betyg som är viktigt. Vi vill att eleverna ska växa som människor också,” säger Henrik och fortsätter:

”Alla politiker tittar förstås på betygen, men jag vill också att vi tittar på vad en elev har för ingångsvärden, och vad eleven sedan går ut med. Därför mäter vi också annat som spelar roll: tryggheten, hur eleverna trivs med sina kompisar. Vi tittar också på klassernas mognadsgrader ... Det är fantastiskt att vara i klassrummet. Då känner jag att det är här jag vill vara – min inspiration får jag i huvudsak när jag möter elever!”

Hur gör ni för att förbättra skolgången för elever som har det svårt och som kanske snarare känner oro snarare än hopp inför den egna framtiden?

”Vi har ett jättebra samarbete med socialtjänsten. Dessutom har vi anställt tre skolsocionomer för att hjälpa de elever som har det tufft. De är med i den dagliga verksamheten. Därför har vi idag god kunskap om hur våra elever mår. På så sätt kan vi förbättra elevhälsan. Vi har också ett samarbete med skolutvecklaren Aggi Öhman, för att förbättra skolnärvaron. Alltför många elever kommer inte till skolan. Vissa stannar hemma, och andra är korridorsittare. Varför kommer de inte till lektionerna? Det finns också föräldrar som sjukanmäler sina barn, utan att de är sjuka. Det här arbetet handlar också om att nå ut till föräldrarna.”

Barn till välutbildade föräldrar får generellt sett bättre skolresultat än barn till föräldrar med lägre utbildning. Likvärdigheten är ett generellt problem i den svenska skolan. Hur arbetar Kungsörs kommun för att alla barn ska få en bra skolgång?

”Matte är ett ämne som är tufft om man inte får hjälp hemma. Därför erbjuder vi extra undervisning i matematik och har mattestugor, dit eleverna kan gå och göra sina läxor innan de går hem för dagen. Vi har också köpt in riktigt bra dataprogram som förklarar hur tal ska räknas. Läsförståelse arbetar vi med tidigt. Vi kan se hur läsförståelsen ökat sedan vi började jobba med det redan i förskolan. Och i grundskolan – ettan, tvåan, och trean – jobbar vi väldigt mycket med läsning. Vi har flera projekt, bland annat tillsammans med biblioteket. Vi pratar

om ord och ords betydelser. Utmanar barnen med svåra ord och peppar dem att fråga varje gång de stöter på ett ord de inte förstår.”

Vad ser du för nyckelfaktorer för en bra skolgång?

”När eleven kommer till skolan, då ska den känna att här vill jag vara! Jag vill bevara den där nyfikenheten och entusiasmen som finns de första skolåren hela vägen genom grundskolan. Att hitta den även för högstadiel eleverna. Vissa lärare lyckas med det. De får eleverna att känna att det är kul att vara i skolan. Det ska kort sagt kännas tryggt, roligt, och meningsfullt att gå till skolan.”

Glädjen att lära sig är något som kan väckas i mötet med läraren. Det är Henrik väl medveten om. Lärare som själva är entusiastiska över sin ämnen väcker också entusiasm hos sina elever. Hur arbetar kommunen då för att upprätthålla entusiasmen och arbetsglädjen hos lärarna?

”Samhället förändras och det är nödvändigt att vi i skolan hänger med. Därför erbjuder vi vidareutbildningar. Ibland i regi av Skolverket. Vi arbetar också med auskultation, där lärare får studera sina kollegors undervisning. Det kan ge mycket kunskap. Det kan vara så att vissa tycker att en klass är jobbig – men att andra lärare lyckas jättebra med den klassen och tycker att den är underbar. Då kan det hjälpa om lärarna får gå in och titta på varandras undervisning. Det är viktigt att ta reda på vad som fungerar och inte fungerar. Vi gör regelbundna avstämningar och har också specialpedagoger till hjälp för att lösa problem.”

Henrik berättar att man har blivit kvitt problemen med stök på Kungsörs skolor.

”Här fyller skolsockionomerna en viktig funktion. Vi arbetar också med frivilligorganisationer, som Svenska kyrkan, och med pensionärer som ställer upp, som mormor och morfar ute på skolgårdarna. Det har lugnat ner sig oerhört nu när vi har fler ögon ute.”

Näringslivet i Kungsör, liksom i hela Västra Mälardalen, domineras av teknik- och industriföretag, men också av vård- och omsorg. Henrik Junno berättar att Kompetenscenter fyller en viktig funktion för att hjälpa unga att få upp ögonen för vilka möjliga yrken och karriärvägar som finns i trakten – inte minst bristyrken. Många företag idag har som bekant svårt att hitta medarbetare.

”Eleverna får också göra besök hos företag som Volvo. Det är viktigt för att inspirera men också för att tvätta bort fördomar som kan finnas om vissa arbetsplatser. Studiebesök kan väcka en enorm nyfikenhet.” ■

Många små steg kan åstadkomma stora förändringar

Anna Olofsson Carstedt är i grunden förskollärare, men redan 2003 fick hon sitt första chefsjobb. Innan hon rekryterades till uppdraget som förvaltningschef och skolchef i Arboga för två år sedan arbetade hon som verksamhetschef i Västerås. Hennes ambition är att skapa en ännu bättre skola i Arboga. Hon är medveten om att förändring tar tid. Därför tror hon mer på många små steg än på jättelika kliv.

Anna Olofsson Carstedt, skolchef Arboga

Hon beskriver det som en fördel att arbeta i en liten kommun som Arboga. Det passar sättet hon arbetar på; att skapa förändring genom att stärka relationer, främja nyfikenhet, och möjliggöra produktiva samarbeten – mellan förskola, grundskola, och gymnasium, men också mellan skola och näringsliv.

”Jag trivs oerhört bra här. Först och främst med människorna. I Arboga är det också nära till allt, vilket gör det enklare att överföra kunskap om eleverna och att jobba tillsammans för att de ska få en bra utbildning, hela vägen från förskola till gymnasium. Jag uppskattar också kontakterna med det lokala näringslivet. Det har jag faktiskt aldrig varit med om tidigare. Det händer inte i större kommuner. Här finns en vilja att samlas och engagera sig för Arbogas bästa.”

Berätta mer om hur skolan samverkar med näringslivet!

”Bland annat inom ramarna för ett projekt som heter Arbetsmarknadskunskap. Här kan både privata företag och representanter för offentliga verksamheter delta på lektioner för att sprida kunskap vilka framtida yrkesmöjligheter som finns.”

Anna beskriver rollen som förvaltningschef som en länk mellan politiken och skolans verklighet. Det handlar bland annat om att bidra med kunskap till de politiska beslutsprocesserna.

”För att göra det behöver jag ha örat mot rälserna och ha en tät kontakt med verksamhetscheferna för förskolan, grundskolan, och gymnasiet. Jag kombinerar ’leading by walking around’ med regelbundna möten där jag, verksamhetscheferna och rektorerna tillsammans arbetar med de utmanande frågorna. Vi behöver hjälpas åt för att utveckla skolan i kommunen.”

Vad innebär det då att utveckla skolan? Anna menar att det å ena sidan handlar om att på sikt öka de mätbara resultaten, som betyg och meritpoäng. Å andra sidan om att fler elever ska trivas i skolan och se ljus på sin framtid. Hon poängterar att de två delarna hänger ihop. Kunskap föder framtidstro. Och framtidstro föder nyfikenhet och vilja att veta.

”Det är oerhört viktigt att eleverna känner framtidstro, och att man känner sig behövd i samhället. För att känna framtidstro måste man ha med sig kunskaper. Man måste kunna läsa, skriva och räkna. Det är grundläggande. Vår ambition är att alla elever ska vara behöriga att läsa på gymnasiet, och de som börjar gymnasiet ska också klara sig igenom med fullständiga betyg. Då handlar det också om att hjälpa eleverna att välja rätt program. Det är något som rektorn på gymnasiet också jobbar med för de som precis börjat. Har varje elev hamnat rätt?”

Vad ser du för utmaningar i relation till det kvalitetsarbete som du bedriver och ambitionen att alla elever ska klara kunskapsmålen?

”Ett hot är utvecklingen där samhället blir hårdare. Vi vill fostra demokratiska medborgare och där har vi krafter som verkar mot oss. Ett annat är när skolan används som en experimentverkstad för reformer – även om intentionerna är goda. Riskerna är att det sprider sig en trötthet i lärarkollektivet, att det därför blir svårt för oss att orka med vårt eget utvecklingsarbete. Och här gäller det för oss att nöta på och fortsätta utveckla undervisningen. Att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete.”

Även om det alltid finns utrymme för förbättringar, känner hon inte igen sig i den stundtals ganska hårda kritik som riktar sig mot skolan.

”Alla har en åsikt om skolan. Vi behöver bli bättre på att beskriva hur det verkligen är. Nyligen fick förtroendevalda i barn- och utbildningsnämnden göra studiebesök i grundskolan. För många var det en aha-upplevelse. De slogs av hur bra lektionerna var och av hur artiga eleverna var. Det finns förstås svårigheter, det ska vi inte blunda för, men också mycket som är bra. Jag tycker att lärarkollektivet förtjänar att sträcka på sig och vara stolta. Det finns en stor yrkesskicklighet bland våra lärare, och väldigt många duktiga elever.”

Anna berättar att grundskolan i Arboga har varit med i ett treårigt forskningsprogram, där verksamhetschefen, rektorer, och lärare i samarbete med forskare arbetar för att utveckla undervisningen på varje skola.

”Vi har också börjat jobba med läsning på ett nytt sätt, enligt forskningsbaserade modeller för läs- och skrivinlärning.”

Det handlar om daglig träning i avkodning från text till tal och skrivning. Träningen inleds tidigt, med resultatet att de flesta eleverna i Arboga knäcker läskoden redan i förskolan. Elevernas utveckling följs noggrant, så att stödinsatser kan sättas in tidigt för de elever som behöver det. För de lite äldre eleverna i årskurs 4-6 är ambitionen att få upp läshastigheten genom perioder med daglig läsning. Också fritidshemmen ingår i satsningen på läsning. Här arbetar man med högläsning och andra aktiviteter som utvecklar elevernas språkliga färdigheter. Flera fritidshem har också skapat bibliotek och särskilda rum ägnade för läsning. De uppföljningar som genomförts visar på tydliga förbättringar.

Vad ser du som förutsättningar för en lyckad skolgång?

”Jag tror det är viktigt med lärare som skapar relationer. Som gör att man som elev känner sig betydelsefull – att det spelar roll att man är där i klassrummet. Att man känner att läraren har höga förväntningar på en. Det finns lärare som är jätteskickliga på att uppmärksamma vad den enskilde eleven fångas av, som kan skrapa på ytan, och ställa intresserade frågor, som får den mest slutne elev att bli nyfiken.”

För att hjälpa lärare att utvecklas i sin yrkesroll framhåller Anna betydelsen av arenor där lärare kan träffas för samtal och gemensam reflektion. Ett exempel är de kommunövergripande nätverksträffar där förskolelärare möts för att utbyta erfarenheter och fördjupa sig i forskning inom läs-, skriv- och språkutveckling.

Ordet ”nyfikenhet” återkommer flera gånger under samtalet. Det är ett ord som beskriver ett förhållningssätt till världen och andra människor. För Anna är det ett ledord. En viktig egenskap för såväl elever som lärare och rektorer – ja, för alla i organisationen. Det låter som att det just är en nyfikenhetens kultur hon strävar efter. En skola där eleverna är nyfikna på ny kunskap, på sin

framtid, och på omvärlden, och en arbetsplats där medarbetarna är nyfikna på varandras kunskaper och perspektiv, för att gemensamt arbeta för att förbättra skolan.

”Jag tror på delaktighet, på att involvera många röster, på att tänka och reflektera tillsammans. Det är en sådan kultur jag har ägnat mig åt att bygga sedan jag började i Arboga. Jag vill att vi ska bemöta varandra med nyfikenhet och intresse.”

Samarbete och gemensam reflektion är en viktig delar i arbetet med att förbättra skolan. Samtidigt understryker Anna att förändring tar tid, och att det inte existerar någon reform som en gång för alla kommer att lösa skolans problem. Hon är istället en förespråkare för envetet arbete och de små stegens filosofi.

”Det går att få till förändring. Genom att ändra förståelsen hos sig själv och ens medarbetare. Genom många små myrstege kommer det att bli en stor förändring på sikt.”

Hur går det då för Arbogas skolor, om vi ska titta på den typ av resultat som anges som meritvärde (summan av en elevs 16 eller 17 bästa betyg)? Jo, faktum är att det ser riktigt bra ut. I år hamnade det genomsnittliga meritvärdet för de elever som gick ut grundskolan i Arboga på 226,7. Det är högre än tidigare och högre än riksgenomsnittet. ■

Undervisningskvalitet i fokus på Köpings skolor

Sedan april 2024 är Anders Härdevik förvaltningschef för utbildnings-, kultur- och fritidsförvaltningen i Köping. Han är något av en profil i skolvärlden, där han haft en rad olika roller – lärare, rektor, utbildningskonsult, debattör. Innan uppdraget i Köping arbetade han nio år som skolchef i Enköping.

Anders Härdevik, skolchef Köping

Anders Härdevik har ett starkt engagemang för skolan. Han vet av egen erfarenhet hur stor betydelse den kan ha som ”möjliggörare” – i synnerhet för elever från studieovana hem.

”Jag kan säga direkt vilka lärare som har haft en stor inverkat för min egen utveckling, som gav mig något jag inte fick hemifrån. Lärare kan öppna nya världar för eleverna. När vi nu ser att klyftorna ökar i samhället, blir skolans roll som möjliggörare ännu viktigare.”

Anders är kritisk till hur debatten om skolan förs. Han menar att tonläget är högt och att det stundtals låter som att situationen är apokalyptisk, vilket helt enkelt inte stämmer, men som olyckligtvis resulterar i att förenklade symbolpolitiska åtgärder föreslås som lösningar på komplexa problem. Han är också bekymrad över den rådande jämförelsehysterin – där elevers resultat i olika länder, skolor och kommuner ställs mot varandra. Han menar att detta dels får oss att ägna för mycket energi åt sådant

som det är enkelt att mäta, vilket inte alltid är rätt saker, och dels att de ständiga jämförelserna i sig har skapat en konkurrenssituation som urartat.

”Svenska skolor har hamnat i en ’cheating-point’, där betyg riskerar att höjas på ett sätt som inte speglar de faktiska resultaten. Skolan har under många år påtvingats en ryggen fri-kultur, som vi försöker jobba bort då en sådan kultur inte gagnar kreativitet och nyfikenhet.”

Han menar att tendensen att skolor hela tiden jämför sig med andra har lett till att såväl orsakerna till problem som deras lösningar söks utanför den egna verksamheten med resultat att det egna ansvaret glöms bort. Istället vill han rikta blickarna inåt, mot det egna klassrummet, den egna organisationen, och det egna yrkesutövandet. Det är ett arbete som pågår just nu i Köpings kommun. Han beskriver det nya arbetssättet som ett paradigmskifte och han är glad över hur det har tagits emot.

”Jag har stolt och glad över att det har funnits ett mod att lyssna till syftet bakom den nya synvändan. För det är tufft att börja granska sig själv kritiskt som profession. Men det är nödvändigt. Om vi tittar på våra faktiska resultat, så kan vi också göra analyser som bygger på ett korrekt nuläge, och inte på ett önskeläge. För mig handlar det om att våga granska den egna insatsen på alla nivåer, från förvaltning och ända ut där kvalitet uppstår: i klassrummet.”

Vad innebär då det nya arbetssättet i praktiken?

”Att vi inser att en bra verksamhet inte har med tur och tillfällighet att göra, och att det inte är elevernas beska-fenhets som avgör resultatet. Det är professionens arbete med eleverna som leder till resultat. Vi ska inte ägna oss åt sådant vi inte kan påverka – som huruvida föräldrar är curlande eller ej eller om barn tittar för mycket på skärm på sin fritid – utan fokusera på det vi faktiskt kan göra något åt: undervisningen.”

Anders säger att hans fokus ligger på utvecklande av undervisningskvalitet, att gå från bra till ännu bättre.

”På Köpings skolor vill jag att vi talar om resultat och kvalitet på ett enda sätt och det är kvalitet i bemärkelsen progression: skillnaden mellan invärde och utvärde.”

Därav skiftet från att jämföra sig med andra till att jämföra sig med sig själv. Det är de egna resultaten över tid som noggrant ska följas och analyseras.

Enligt Skollagen ska utbildningen vara likvärdig. Det innebär bland annat att skolan ska ta hänsyn till skillnader i bakgrund och förutsättningar för eleverna, så att till exempel elever med föräldrar som saknar studievana ska få samma möjligheter som andra att få en bra skolgång. Men likvärdigheten har sjunkit under de senaste decennierna. Anders menar att vi ser samma växande utbildningsklyftor i Sverige som i USA. Men han tror att digitaliseringen ger oss verktyg som kan minska dem.

”Med AI behöver du som förälder själv inte behärska till exempel andragskvationer. Men du kan vara till viktig hjälp socialt och moraliskt, och sitta och jobba tillsammans med barnet med stöd av AI. Jag ser AI som ett enormt kompensatoriskt verktyg om vi får vår personal i skolan och föräldrar att jobba tillsammans för barnets bästa. Därför har vi utbildat alla lärare i förskola, grundskola, och gymnasium i AI. Vi kommer också att erbjuda elevernas föräldrar utbildning. Men det är viktigt att komma ihåg att AI är just ett verktyg – inte en universallösning.”

Flera gånger under samtalet hänvisar Anders till det första kapitlet i läroplanen. Det är där själva syftet med skolan artikuleras. Han tycker att vår fixeringen vid det enkelt mätbara som antal rätt på NO-prov och SO-prov sker på bekostnad av grundfrågor om bildning, förmåga

att agera ansvarsfullt mot sig själv och andra, alla människors lika värde, och skolans roll att förbereda unga på att vara delaktiga i ett demokratiskt samhälle.

”Vi behöver ta avstamp i nyfikenheten hos dem vi är till för; elevens intresse, talang, och behov måste vara ledstjärnor för hur vi bedriver skola i bildningens tjänst. Ämneskunskaperna är förstås viktiga men det får aldrig bli på bekostnad av det viktigaste: att få unga människor att vilja investera i sin egen mognad, att få elever att välja ansträngning.”

Anders berättar med stolthet att en enig nämnd efter dialog med verksamheten beslutat att reducera de hundratala målen och indikatorer som fanns i verksamheten till fyra. Det första målet utgår från vad han ser som skolans syfte.

”Det är att våra elever har en positiv bild av sin framtid. Det andra är att det tar som mest sexton år för en elev att bli behörig till gymnasiet, det gäller alltså alla elever, inte sjuttio eller åttio procent, utan alla. Det tredje är att det tar som mest nitton år att skaffa en gymnasieexamen – det gäller också alla elever. Det fjärde är att vi inte ska ha några som helst avhopp från det individuella programmet. Dessa fyra mål är det vi bygger vårt kvalitetsarbete på. Det första målet är avgörande, för om man inte har en positiv bild av sin egen framtid, känns valet att anstränga sig långt bort.” ■

”När man väl hittar rätt är det en otroligt häftig känsla – både för barnet och mig.”

Skolgården är fylld av höstlöv och lekande barn när jag kommer till S:t Olovsskolan för att träffa läraren Carina Lindholm. Det är en klassisk skolbyggnad, byggd 1886, som höjer sig stolt över Köpings stadskärna. Här arbetar hon som lärare, just nu för en klass med barn som alldeles nyligen börjat ettan. Carina möter mig i lärarrummet, sedan fortsätter vi uppför trapporna till ett grupprum högst upp i byggnaden för ett samtal. Av rektorn Linda Stevadotter har jag fått höra att Carina är en pedagog med förmågan att ”få varje elev att känna sig sedd” och att hon är skicklig på att anpassa undervisningen för de barn som har lite svårt för sig samtidigt som hon kan motivera elever som kommit längre.

Carina Lindholm, lärare Köping

Carina berättar att hon började plugga ganska sent, strax innan fyrtio. Men då hade hon redan jobbat många år i skolan som timvikarie, som elevassistent bland annat. Det var när hon började undervisa i förskoleklass som hon insåg att det var undervisning hon ville ägna sig åt. Det fick henne att bestämma sig för att söka till lärarutbildningen.

”Jag insåg hur kul jag tyckte det var lära ut, berätta, och inspirera. Kollegerna stöttade mig när de såg att det passade mig att undervisa. Att utbilda mig till lärare är det bästa jag gjort yrkesmässigt! Jag trivs väldigt bra.”

Carina var själv inte en elev som hade det lätt i skolan. De egna erfarenheterna från skolgången präglar hennes yrkesutövande. Det har gett henne en särskild uppmärksamhet och en förmåga att upptäcka de barn för vilka skolan är mer utmanande än andra – och inte bara de

som hörs och syns mest, utan också de elever som är mer tillbakadragna, och kanske försöker dölja att de har svårt att hänga med. Alla hanterar ju svårigheter på sitt eget sätt, vilket för övrigt inte bara gäller barn, utan även vuxna.

”Jag hade svårt med koncentrationen som barn. Dessutom var jag ett tyst barn som ingen märkte. Jag fick själv ingen stöttning i skolan och kände att jag inte kunde någonting. Det här är erfarenheter jag bär med mig som lärare. Jag kan snappa upp när något inte är som det ska – och jag har förståelse för elever som har det svårt.”

Grundskolan är på sätt och vis en ganska egendomlig plats. Här samlas en brokig skara individer med olika bakgrunder, förutsättningar, och intressen; barn vars enda gemensamma nämnare egentligen är ålder och att de råkar bo på ungefär samma ställe. Sedan splittras den heterogena gruppen. Som vuxna delar vi upp oss efter yrken, intressen, och annat, och börjar i allt högre utsträckning omge oss med människor som lever sina liv på ungefär samma sätt som vi själva gör.

Hur förhåller du dig som lärare till barns olikheter, så att alla får uppgifter som både är engagerande och som de faktiskt kan klara av?

”Det kan vara klurigt att kombinera. Vi pratar ju ofta om barn med svårigheter. Inte lika ofta om de som har lätt för att lära. Det gäller att planera sina lektioner så att man har utrymme för olika nivåer. Jag presenterar uppgifterna på olika sätt för olika barn. De som har det lätt kan få några extra utmaningar. Det är viktigt. Risken är annars att de tappar inspiration och börjar tycka att skolan är tråkig.”

Carina berättar att det just är arbetet med att hitta fram till varje specifikt barn, som gör yrket spännande.

”Hur ska jag göra när jag ser att ett barn kämpar? Hur ska jag prata med barnet för att det ska tycka att det är kul även om det är svårt? Man får prova sig fram. Testa

olika metoder. Vissa funkar, andra funkar inte. Men när man väl hittar rätt är det en otroligt häftig känsla – både för barnet och mig.”

Carina tror på omsorgsfulla förberedelser. Själv skriver hon utförliga lektionsplaneringar. Hon ser också till att vara ordentligt påläst på läroböckerna och det andra materialet som används. Det är en förutsättning för att också kunna variera sättet hon presenterar det på för eleverna.

”Vi kan ta läsförståelse som ett praktiskt exempel. Vi börjar tidigt med läsning. Jag märker ganska snabbt vilka som redan kan lite och vilka som har det svårt. Då kan man peppa de som redan kommit igång att läsa för varandra, två och två. Jag kan sitta med de som inte har kommit lika långt.

”En lärandeteori som vi använder oss av är ”scaffolding” där barnen stöttar varande beroende på sina styrkor. När de får chansen att redogöra för en klasskompis, så leder det till fördjupad kunskap hos den som förklarar, samtidigt som den som lyssnar blir hjälpt. På så sätt utvecklar båda sina färdigheter.”

Carina menar att det är viktigt att eleverna jobbar med samma material, för att det stärker tillhörigheten, men att de får göra det på olika sätt. Hon pekar på vikten av att alla känner sig trygga i gruppen, och att ingen ska känna skam över att inte ha kommit lika långt som andra. Hon försöker skapa förståelse bland eleverna för att vi lär oss på olika sätt och olika snabbt.

Hur jobbar du med trygghet och med att skapa en miljö präglad av studiero?

”Trygghet är a och o. Min devis är ’ramar och kramar’. Vi ska ha tydliga rutiner, som barnen är medvetna om, och enkla regler som alla känner till. Samtidigt ska de veta att jag som lärare är en trygg, vuxen person, som bryr sig om dem, och som de alltid kan vända sig till. Det är viktigt för mig att verkligen känna mina elever och veta vad de är intresserade av. Då känner de att jag också bryr mig om dem. Det är också lättare att få ordning när eleverna känner att vi tillsammans är ett team. Arbetsro är ett pågående arbete – inte något som uppnås en gång för alla. Här har jag samtal med barnen. Vi pratar om vilken miljö vi vill ha? Och om vad arbetsro betyder.”

Jag frågar Carina om hon har några särskilda knep för att väcka eller upprätthålla barnens nyfikenhet och kunskapsaptit.

”Jag tycker det är så kul att undervisa att jag själv är väldigt entusiastisk. Jag märker att det smittar av sig. Sedan handlar det också om att utveckla teman och hitta på uppgifter som fäster i något de gillar. Vi har små mikrolektioner som vi kallar ”Hej hej, veckans grej”. Det är bildspel med fakta som inleds med ledtrådar, så att barnen får gissa sig till vad det kommer att handla om. Det

slutar alltid med mycket diskussioner. Ett knep som alltid går hem är djurtema, där de får läsa och skriva faktatexter om olika djur.”

Vad gäller att väcka läslusten har Carina en rad olika kreativa metoder, där barnen kanske inte ens är medvetna om att det är en del av undervisningen, helt enkelt för att de tycker det är så kul.

”Vi smyger in språkträning här och var. Vi har till exempel en lapp ovanför klassrummet med veckans bokstäver och några ordbilder, som alla barn läser högt för mig när de går in till lektionen på morgonen. Om jag skulle råka glömma protesterar de högt”, säger Carina med ett skratt.

Det är svårt att föreställa sig ett meningsfullare yrke än lärare, och en mer essentiell institution i ett samhälle än just skolan. Ändå drabbas skolan inte sällan av besparingskrav. Carina beskriver nerdragningarna som de största hoten mot en likvärdig och bra skola, och den största utmaningen för varje lärare som vill göra ett bra jobb.

”I media sägs det ofta att det behövs mer folk i skolan, på grund av alla stökiga barn. Men det är inte bara därför vi behöver flera lärare. Fler lärare behövs också för att barn ska lära sig grunderna – läsning och matematik. På vår skola blev vi av med två tjänster förra året, och det märks. Elevgrupperna blir större. Färre resurser innebär bokstavligt mindre tid för eleverna, vilket på sikt skapar utanförskap. Vi lärare ser tidigt vilka barn som riskerar att hamna i trubbel när de blir äldre.”

Samtidigt lever vi i ett tid där allt ska mätas. Det finns något ängsligt över detta ständiga mätande, som om vi inte får någon ro förrän allt vi gör är graderat och prydligt placerat i ett diagram. Det gäller även de yngsta elevernas utveckling. Carina berättar att de ständiga bedömningarna stjäl värdefull tid från undervisningen.

”Barnen hinner knappt börja skolan innan vi ska mäta deras utveckling. Mina ettor har hunnit gå i skolan fyrtio dagar – och vi har redan gjort två bedömningar. Till vilken nytta?”

När jag lämnar byggnaden är det inte så många elever kvar på skolgården. Någon klättrar i en ställning. Andra springer runt. Efter samtalet med Carina tänker jag att vi som själva inte arbetar inom skolan – inklusive beslutsfattare, journalister, och tyckare i allmänhet – borde ha en mer ödmjuk hållning inför såväl skolan som institution som inför den kunskap och det stora engagemang som finns i lärarkåren. ■

Fokus på färdigheter som efterfrågas av teknikföretagen

Teknikcollege är en nationell satsning som kan sägas ha två syften. Dels att ytterligare höja kvaliteten på landets teknik- och utbildningar, så att eleverna kliver ut i arbetslivet med aktuell kunskap som är relevant för företagen. Dels att uppmuntra fler unga att söka sig till tekniska gymnasie- eller yrkeshögskoleutbildningar. Självfallet hänger de två syftena ihop. Genom att öka kvaliteten på utbildningarna, och att erbjuda eleverna möjligheten att tidigt komma i kontakt med potentiella arbetsgivare, så blir utbildningarna också attraktivare. Men Teknikcollege gör betydligt mer än så för att unga ska få upp ögonen för teknik. Jag träffar Jimmy Fernerud, processledare på Teknikcollege Västra Mälardalen, på Ullvigymnasiet i Köping för att få reda på mer om Teknikcollege och hur de arbetar.

Jimmy Fernerud, processledare Teknikcollege.

Jimmy berättar att Teknikcollege ska gynna såväl de teknikintensiva företag, som det finns så gott om i regionen, som skolorna och ytterst de unga. För eleverna innebär Teknikcollege att de får en utbildning som ger dem färdigheter som de facto efterfrågas, men också en rad andra fördelar på vägen, som sommarjobb, praktikplatser, och värdefulla kontakter. Vissa elever börjar jobba direkt efter examen, andra studerar vidare vid universitet. Västra Mälardalen är för övrigt en perfekt utgångspunkt för högre studier, såväl KTH och Stockholms Universitet som Örebro Universitet och Mälardalens Universitet ligger på smidigt pendlingsavstånd. Viktigt att påpeka att Teknikcollege, namnet till trots, inte självt är en skola.

Samverkansprojekt och kvalitetsstämpel

Teknikcollege är ett samverkansprojekt som startades för 20 år sedan på initiativ av Svenskt Näringsliv tillsammans med IF Metall och Industrirådet. Ambitionen var att etablera ett samarbete med utbildningssystemet, då industrin hade svårt att hitta tekniskt utbildad personal.

Idag drivs Teknikcollege nationellt av Riksföreningen Teknikcollege Sverige, där både arbetsgivare och fackförbund är delaktiga.

”Här i Västra Mälardalen samarbetar kommunerna tillsammans med företag och skolor. Gymnasieutbildningarna måste förstås hålla sig till kursplanen, men det finns ändå stort utrymme för företagen att påverka innehållet, så att utbildningarna hänger med i utvecklingen. Vad läser eleverna idag? Vad behövs det mer av? Mer AI? Mer ritningslära? Det är sådana frågor som diskuteras inom programråden.”

Teknikcollege är också en kvalitetsstämpel. En utbildning inom Teknikcollege är certifierad och kvalitetsgranskas var femte år efter åtta kriterier, som omfattar allt ifrån styrning, arbetsprocesser och samverkan till en kreativ lärmiljö och företagsmedverkan.

”Jag började jobba som processledare för Teknikcollege Västra Mälardalen för fem år sen och samma år stod vi inför en återcertifiering där Industrirådet kommer ut och granskar. Det var perfekt för mig, för då fick jag kasta mig in i jobbet direkt. I år är det dags igen.”

Lokal anpassning

Varje region eller lokalt Teknikcollege har möjlighet att påverka utbildningarna, och anpassa innehållet efter de lokala företagens behov – så länge de nationella kraven uppfylls.

”I Arboga finns Saab Tekniska Gymnasiet, där eleverna läser vissa poäng på Saab. Där ingår bland annat flygteknik, säkerhet, övervakning och spaning. Där finns också El- och energiprogrammet, med inriktning på dator- och kommunikationsteknik. I Köping har vi Industritekniska programmet, och Teknikprogrammet, med inriktning på antingen design- och produktutveckling eller på teknikvetenskap. Dessutom finns El- och energiprogrammet, med inriktning på automation. Här får man till exempel lära sig att installera till exempel hissar och att programmera små robotar. Det finns en

stor efterfrågan på automationstekniker – många företag vill anställa elever från det programmet. Vi har också fyra certifierade yrkeshögskoleutbildningar i regionen.”

Stort engagemang från regionens företag

”Vad gäller företagen har vi en stor fördel. Vi har en stark och engagerad industriförening, där regionens nitton största företag ingår, med Lars-Erik Wige i spetsen. Han är ordförande för Industriföreningen, och för Teknikcolleges styrgrupp. Det ger oss väldigt nära kontakt med företagen.”

Många företag i regionen är delaktiga i Teknikcollege, däribland Volvo, Saab, Gnutti, Hästens, Car-O-Liner, och GKN. Just GKN ska flytta sin produktion från Köping till Italien och har nyligen gjort stora neddragningar. 2026 planerar de att stänga fabriken i Köping helt. Med tanke på att det handlar om en arbetsgivare med 300 medarbetare, så påverkar det förstås regionen mycket. Det påverkar även Teknikcollege.

”De har hjälpt till mycket med praktikplatser, sommarjobb, och aktiviteter. För att hantera tappet av GKN, tittar vi nu mer mot våra fina mindre företag som gör ett fantastiskt jobb och redan idag stöttar Teknikcollege.”

Företagens delaktighet märks inte bara på innehållet i kurserna, utan också i den trivsamma studiemiljön. Själva verkstaden till exempel totalrenoverades med stöd av Volvo. Läraren Johannes Howard bjuder oss på en guidad tur. Några förstaårselever ägnar sig åt att tillverka delar till ett miniatyrlok i metall med CNC-maskiner. Men här finns också manuella fräsar och svarvar. Johannes berättar att de fyller den viktiga funktionen att ge eleverna en känsla för hantverket, och en förståelse för hur materialen bearbetas. I grund och botten sker tillverkningen på samma sätt idag som förr – även om det inte är människans händer utan ett program som styr nutidens högteknologiska maskiner.

Hur stort är då intresset för teknik bland unga i Västra Mälardalen?

”Det är inte alltid de populäraste utbildningarna som leder till jobb. Tidigare var ekonomi och samhälle populärast. Men det har skett en förändring. Fler söker till praktiska utbildningar som fordon och el. Ett tag minskade antalet sökande till teknikprogrammet. Men nu ser vi att intresset börjar öka igen.”

Jimmy berättar att fler flickor i Västra Mälardalen har börjat få upp ögonen för teknik. Traditionellt har ju teknik framför allt attraherat pojkar.

”Något som är kul att hälften av eleverna som går första året på Teknikprogrammet är tjejer. Det är första gången. Att intresset för teknik ökar bland tjejer har jag märkt också när jag har mött elever från grundskolan. En gång

tidigare i år höll jag en föreläsning för högstadielever. Efteråt kom det fram fyra tjejer och sa ’Vi ska bli ingenjörer’. Kanske håller något på att förändras?”

Teknikcollege har också ett projekt som vänder sig just till flickor på högstadiet: Teknik för tjejer, som blivit riktigt populärt. Ett år var det hela sjuttio sökande.

”Det körde vi igång tillsammans med Volvo och GKN. Nu finns projektet både i Köping och Arboga. Det riktar sig till flickor som precis gått ut åttan och sker under två veckor på sommarlovet. Hos Saab får de bland annat se hur det går till att bygga vindkraftverk och ubåtar. De får bygga datorer, testa olika program, bekanta sig med verksamheterna på olika företag, och möta kvinnor som berättar om sin resa. De tycker det är superkul. Och det ger resultat. Något år visade det sig att fem av de sju tjejer som gick på Teknikprogrammet i Arboga hade varit med på Teknik för tjejer.”

För att intressera unga för teknik menar Jimmy att det handlar om att både informera och inspirera. Både om att berätta om de goda jobbmöjligheterna som teknik- och industriutbildningarna innebär och att tvätta bort fördomar och visa hur kul det kan vara med teknik.

Något som bidrar till att göra utbildningarna attraktiva är att de erbjuder goda möjligheter till bra sommarjobb. Jimmy berättar att Teknikcollege i Västra Mälardalen utmärker sig genom den stora andel elever som får sommarjobb.

”De flesta som sköter sin skolgång brukar få sommarjobb i årskurs två. Och det kan i sin tur leda till fast jobb direkt efter utbildningen. Vi har toppenfina exempel på det. Ibland har de till och med skrivit anställningsavtal innan eleverna tagit studenten. Det är unikt.”

Vilka barriärer finns det då som hindrar elever från grundskolan att välja en teknisk utbildning?

”Matematik är en utmaning som det jobbas hårt med i regionen. Vi tror starkt på att fler kommer att söka teknisk utbildning om de känner att de har hyfsat bra koll på matten”, säger Jimmy och fortsätter:

”Lärarna i grundskolan är jätteviktiga för att barnen ska få upp ögonen för teknik och matematik, att få dem att inse att vi ständigt är omgivna av teknik. Engagerade lärare som själva tycker teknik är kul gör stor skillnad. Det vet vi. Tidigare hade vi inga elever som sökte till Teknikcollegeutbildningarna från Stureskolan i Arboga. Nu har vi det, just tack vare en bra lärare, som lyckats väcka deras teknikintresse. Jättekul att hon belönades med teknikpriset på årets VM-fest!”

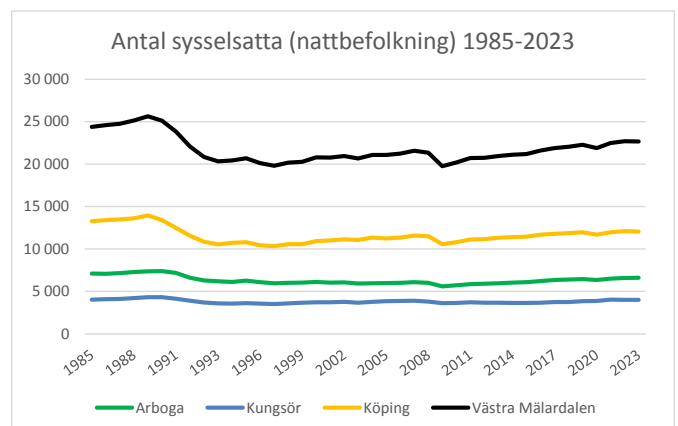

Arbetsmarknad

Arboga, Kungsör och Köping uppvisar skillnader för sin arbetsmarknad och befolkning. Köping är mer en traditionell industriort med nettoinpendling. Arboga och Kungsör är kommuner med betydligt större utpendling än inpendling. De tre kommunerna har liksom övriga svenska kommuner ett betydande inslag av offentlig sektor, även om det är lägre än snittet för Sverige. I den privata sektorn finns två stora sektorer som betyder mycket för regionen – Fordonsindustrin och Försvarssektorn. Den största potentialen under kommande år har försvarssektorn i form av det svenska försvaret och den lokala försvarsindustrin med underleverantörer.

Stabil sysselsättning i Västra Mälardalen efter 90-talskrisen

Antalet sysselsatta i Västra Mälardalen (nattbefolkning) sjönk kraftigt i början av 1990-talet till följd av den dåvarande finanskrisen, som primärt innefattade banker och fastighetsbolag. Det var också en kris för den samlade exportindustrin i Sverige, som bland annat berodde på en allt mer bristande konkurrenskraft och att Sverige då hade en fast valuta. Antalet sysselsatta personer i de tre kommunerna minskade under 1990-talskrisen med c:a 5 200 personer under perioden 1989 - 1994. Störst var nedgången i Köping med 3 200 personer. Därefter var det en stabil sysselsättning fram till nästa kris 2008 - 2009, som också slog hårdast i Köping beroende på en extra stor nedgång för Fordonsindustrin.

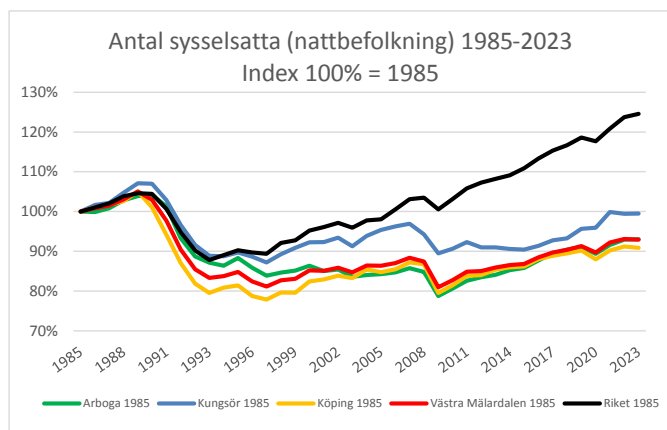

Källa SCB: Avser nattbefolkning mellan 15 - 74 år alternativt +16 år beroende på metod. Under perioden har olika metoder använts (1985 - 1993 (ÅRSYS), 1993 - 2003 (RAMS), 2004 - 2018 (RAMS), 2019 - 2023 (BAS)). De olika perioderna bör därför jämföras med viss försiktighet.

Det samlade Västra Mälardalen hade en svagare utveckling än Sverige i slutet på 1980-talet och under krisen på 1990-talet. Bäst klarade sig Kungsör, som hade en nedgång som motsvarar Sverige. Sämst utveckling hade Köping där nedgången var dubbelt så stor som Sverige.

Det som skiljer Västra Mälardalen emot Riket är den långsiktiga utvecklingen för sysselsättning. Sedan millenniet (år 2000) till och med år 2023 har sysselsättningen i Riket ökat med 31% eller drygt 1,25 miljoner personer. I Västra Mälardalen har under samma period ökat med 9,1% eller c:a 1 900 personer. Mest ökar Köping med c:a 1 100 personer eller 10,2%.

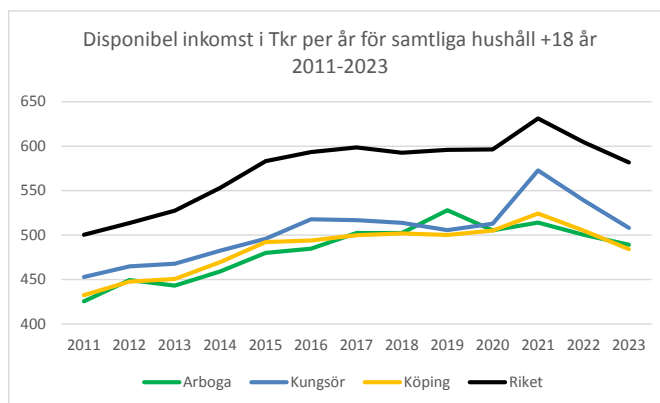
Under 2023 ökade sysselsättningen i Riket med c:a 34 000 personer eller +0,65%. I Västra Mälardalen minskade sysselsättningen med 37 personer eller -0,16%. I Riket ökade sysselsättningen under 2023 för personer med gymnasieutbildning 3 år eller mer med +59 000 personer, medan personer med lägre utbildning eller uppgift saknas minskade med -25 000 personer. Utbildning spelar således en fortsatt viktig roll på arbetsmarknaden.

Inkomster

Disponibel inkomst är summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar. Redovisningen är inklusive kapitalvinst/kapitalförlust, det vill säga den vinst/förlust som uppkommer vid försäljning (realisering) av tillgångar, t.ex. aktier, fonder eller fastigheter.

Medelvärdet för disponibel inkomst för alla hushåll med personer som är +18 år var i Riket 582 Tkr per år 2023. Under de senaste tio åren (2014 - 2023) har disponibel inkomst ökat med 10% i Riket. I länen Västmanland, Örebro och Södermanland är förändringen en ökning med 7 - 8%. De tre kommunerna i Västra Mälardalen har en ökning på 7 - 10% mellan 2014 - 2023. Högst är ökningen i Arboga (+10,3%), som alltså har en ökning som genomsnittet för Riket.

Under perioden 2011 - 2023 har disponibla inkomster både ökat och varierat, framförallt under pandemiåren då inkomster steg extra mycket beroende på bl.a. olika former av stimulanser från Staten. Under 2022 och 2023 har disponibla inkomster minskat och år 2023 är faktiskt disponibla inkomster i Riket i 2023 års värde tillbaka till år 2015. Det är en viktig förklaring till en svag privat konsumtion i Sverige under de senaste åren.

Bland jämförelseorter har Skellefteå också en ökning med +10%, medan övriga kommuner ligger lägre än Riket i nivån 7 - 10%. Högst av övriga kommuner i denna rapport är Strängnäs på plats 49 i Riket.

Bäst utveckling och med också högst nivå bland Sveriges 290 kommuner har Danderyd som har en disponibel inkomst på 1 834 Tkr och med en ökning på 36,8%. Lägst nivå i Tkr har Ljusnarsberg på 405 Tkr, och som ökat med 2,8% under de senaste tio åren. Det är således en stor spridning bland Sveriges 290 kommuner både i absoluta tal och långsiktig förändring. Av Sveriges totalt 290 kommuner är per år 2023 Kungsör på plats 161, Arboga på plats 206 och Köping på plats 219.

Disponibel inkomst

Per hushåll (tkr)

Kommun	2023	Förändring 2014-2023
Arboga	489	10%
Kungsör	508	9%
Köping	484	7%
Boden	496	8%
Eskilstuna	498	8%
Karlskoga	488	9%
Kristinehamn	466	7%
Kumla	524	8%
Ludvika	470	7%
Skellefteå	531	10%
Strängnäs	601	7%
Västmanlands län	532	8%
Örebro län	503	7%
Södermanlands län	524	8%
Sverige	582	10%

Källa: SCB.

Avser medelvärde för alla hushåll med personer +18 år.

Förändring är i 2023 års prisnivå

Befolkningsutveckling

Sveriges befolkning ökade med över 840 000 personer mellan 2014 och 2024. Det innebär en ökning med 8,6%. Länen runt Västra Mälardalen ökar i något lägre takt än Riket. Västmanlands län ökar med c:a 19 000 invånare eller 7,4%, vilket är något högre än grannlandet Örebro.

Kungsör ökar mest av kommunerna i Västra Mälardalen med 5,1% och minst ökar Köping med 1,4%. Mest av övriga kommuner i jämförelsen växer Strängnäs med +16%. Även Skellefteå (+8,5%) och Kumla (+7,9%) växer i nivå med Riket. Migration har stor betydelse för befolkningsutveckling i Sverige och enskilda kommuner.

I Sverige förklaras nettoökning på 840 000 invånare till 97,4% av invånare med utländsk bakgrund, som definieras som personer som är utrikes födda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Personer med svensk bakgrund definieras som personer som är födda i Sverige med två inrikes födda föräldrar eller en inrikes född och en utrikes född förälder.

Örebro län har en förklaring på 98%, och övriga län är förklaring > 100%. Bland övriga kommuner har Strängnäs och Kumla en förklaring under 100%. I alla andra kommuner, inkl. de tre kommunerna i Västra Mälardalen, förklaras nettoökning helt av invånare med utländsk bakgrund.

Befolkningsutveckling

Kommun	2024	2014	Förändring antal	Förändring %
Arboga	13 980	13 631	349	2,6%
Kungsör	8 694	8 269	425	5,1%
Köping	25 729	25 376	353	1,4%
Västra Mälardalen	48 403	47 276	1 127	2,4%
Boden	28 049	27 887	162	0,6%
Eskilstuna	107 203	100 923	6280	6,2%
Karlskoga	30 180	30 054	126	0,4%
Kristinehamn	23 756	24 114	-358	-1,5%
Kumla	22 681	21 016	1 665	7,9%
Ludvika	26 634	26 030	604	2,3%
Skellefteå	78 150	72 024	6 126	8,5%
Strängnäs	39 313	33 878	5 435	16,0%
Västmanlands län	281 158	261 703	19 455	7,4%
Örebro län	308 375	288 150	20 225	7,0%
Södermanlands län	301 542	280 666	20 876	7,4%
Sverige	10 587 710	9 747 355	840 355	8,6%

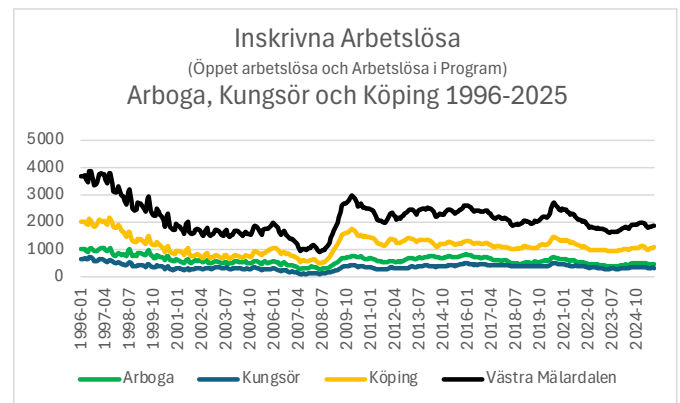
Källa: SCB

Arbetslöshet

Antalet inskrivna arbetslösa (öppet arbetslösa och arbetslösa i program) var totalt 1 885 personer i de tre kommunerna per 30 september 2025. Högst i antal är Köping med 1 090 personer, därefter Arboga 461 personer och Kungsör 334 personer. Kommunerna hade c:a 2 000 inskrivna under år 2019, och toppade under pandemin på 2 723 personer i juli 2020.

Det kan jämföras med toppen under finanskrisen 2008 – 2009. Från ett totalt antal inskrivna arbetslösa under 1 000 personer (exempelvis 989 personer i augusti 2008) ökade antalet arbetslösa till på toppen totalt 2 981 personer i januari 2010.

Antalet personer har under 2025 och t.o.m. september varit på nivån 1 800 – 2 000 personer och svagt stigit under de senaste månaderna. Under de senaste 12 månaderna har dock antalet arbetslösa minskat med 29 personer i Västra Mälardalen.

De som är inskrivna som arbetslösa per september 2024 indelas av Arbetsförmedlingen i olika yrkesområden. De största yrkesområdena som är inskrivna som arbetslösa är försäljning inköp och marknadsföring, industriell tillverkning, sanering och renhållning samt transport. Dessa fyra yrkesområden står för 41% av inskrivna arbetslösa.

De som är inskrivna som arbetslösa per september 2025 indelas av Arbetsförmedlingen i olika yrkesområden. De största yrkesområdena som är inskrivna som arbetslösa är; försäljning inköp och marknadsföring, transport, industriell tillverkning samt sanering och renhållning. Dessa fyra yrkesområden står för 43% av inskrivna arbetslösa. Den yrkesgrupp som ökat mest i antal arbetslösa är transport med +12 personer. De yrkesgrupp som minskat mest är hälsa och sjukvård (-18 personer).

Inskrivna arbetslösa

16-65 per yrkesområde, september 2025

Yrkesområde	Arboga	Kungsör	Köping	Summa
Försäljning, inköp, marknadsföring	58	46	123	227
Transport	51	39	114	204
Industriell tillverkning	36	36	116	188
Sanering och renhållning	39	29	119	187

Källa: Arbetsförmedlingen

Arbetslösheten i Sverige per 30 september 2025 var 6,9%, och har stigit med 0,1 procentenhet under det senaste året. Den lägsta arbetslösheten i Västra Mälardalen per september hade Arboga med 7,1% (-0,5%-enheter senaste året). En gynnsam utveckling inom försvarssektorn inklusive underleverantörer är en förklaring till den positiva utvecklingen i Arboga.

Arbetslösheten i Kungsör är stabil det senaste året med per september 334 personer eller 8,5%. Köping har ökat sin arbetslöshet under 2025 till 1 090 personer och en arbetslöshet på 9,1% (+0,3%-enheter senaste året). En orsak är sannolikt den pågående avvecklingen av GKN.

Bland jämförelseorterna är arbetslösheten normalt lägre än Västra Mälardalen, och normalt sjunkande under det senaste året. Även Kristinehamn och Karlskoga gynnas av utvecklingen inom försvarssektorn. Mest ökar arbetslösheten i Skellefteå, vilket är en naturligt följd av konkursen i Northvolt. Per september 2025 är ändå Skellefteå (7,0%) i nivå med snittet för Riket.

Inärområdet är det en liknande utveckling i Västmanland som i Västra Mälardalen. I Västerås är arbetslösheten 9,1%. Däremot minskar arbetslösheten i Örebro län, som också är lägre än Västmanland. I länets större kommuner är arbetslösheten t.ex. Örebro Kommun 7,7%, Kumla 5,4% och Karlskoga 5,6%. I Södermanland är arbetslösheten som Västmanland (8,6%) och minskar med 0,2% senaste året. I de större kommunerna är arbetslösheten; Eskilstuna 10,9%, Nyköping 7,8% och Katrineholm 8,6%.

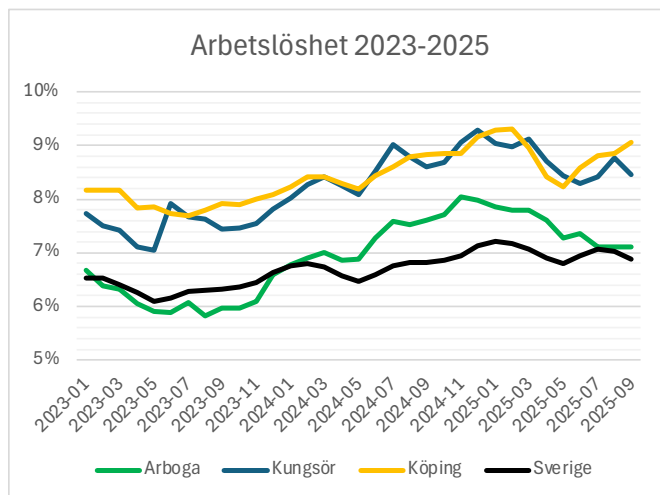
Arbetslöshet

I utvalda jämförelsekommuner och län

Kommun	Antal sept-25	% sept-25	Förändring sept 24-25
Arboga	461	7,10%	-0,5%
Kungsör	334	8,50%	-0,1%
Köping	1 090	9,10%	0,3%
Västra Mälardalen	1 885	8,40%	0,0%
Boden	532	3,90%	-0,3%
Eskilstuna	5 765	10,90%	-0,2%
Karlskoga	810	5,60%	-0,6%
Kristinehamn	715	6,60%	-1,1%
Kumla	604	5,40%	0,1%
Ludvika	792	6,40%	-0,3%
Skellefteå	2 763	7,00%	3,9%
Strängnäs	1 119	6,00%	-0,1%
Västmanlands län	11 765	8,60%	0,3%
Örebro län	10 109	6,70%	-0,2%
Södermanlands län	12 279	8,60%	-0,2%
Sverige	363 658	6,90%	0,1%

Källa: Arbetsförmedlingen, per september 2025.

Trenden för arbetslöshet i Sverige är svagt uppåt under 2023 – 2025. Det gäller så väl Riket, som många svenska kommuner.

Pendling

I industristaden Köping bodde och förvärvsarbetade år 2023 totalt 8 374 personer som är mellan 15 - 74 år. Det betyder att c:a 70% av de som bor i Köping också arbetar i Köping. Antalet personer som bor och arbetar i Köping har ökat med fem (5) personer sedan år 2021, allt enligt statistik från SCB och metoden BAS som gäller från och med 2019.

Utpendling från Köping är framförallt till närliggande Västerås (1 219 personer) samt till grannkommunerna Arboga, Kungsör och Eskilstuna. Till Stockholm pendlar c:a 225 personer. Bland övriga kommuner finns Hallstahammar, Örebro och Skinnskatteberg. Sedan år 2021 har pendling från Köping ökat framförallt till Västerås (+32 personer), Arboga (+22 personer) och Stockholm (+15 personer).

I Arboga bodde och arbetade 3 575 personer eller 54% av personer mellan 15 – 74 år. Större utpendling från Arboga sker till framförallt Köping (845 personer) och Örebro (701 personer). Andra större kommuner är Västerås, Eskilstuna, Stockholm och Kungsör. Antalet som bor och arbetar i Arboga har ökat från 3 560 personer till 3 575 personer eller +15 personer. Störst ökning av pendling är till Köping (+38 personer) och Västerås (+29 personer).

I Kungsör bodde och arbetade 1 730 personer eller 43% av personer som förvärvsarbetar och är mellan 15 - 74 år. Utpendling är störst till grannkommunerna Köping (730 personer) och Eskilstuna (628 personer). Andra större kommuner är Arboga, Västerås, Örebro och Stockholm. Antalet personer som bor och arbetar i Kungsör har minskat med 79 personer sedan 2021. Utpendling ökar framförallt till Arboga (+22 personer) och Stockholm (+20 personer).

Inpendling och nettopendling

Inpendling till Köping sker framförallt från Arboga (845 personer), Västerås (752 personer) och Kungsör (730 personer). Andra kommuner med större inpending till Köping är Hallstahammar, Eskilstuna, Örebro och Skinnskatteberg.

Nettopendling till Köping är -289 (-391) personer, d.v.s. inpending till Köping överstiger utpendling från Köping med 289 personer. Nettopendling har sedan 2021 minskat med 102 personer.

Inpendling till Arboga sker framförallt från Köping (359 personer), Örebro (295 personer) och Kungsör (235 personer). Andra kommuner med inpending till Arboga är Eskilstuna, Lindesberg, Västerås och Hallstahammar.

Antalet som år 2023 bor och arbetar i Arboga har ökat med 15 personer. Inpendling har ökat från grannkommunerna. Exempel är Köping och Kungsör (båda +22 personer) samt Örebro (+10 personer).

Kungsör minskar mellan 2021 och 2023 med 79 personer som förvärvsarbetar och bor i Kungsör och är mellan 15 - 74 år. Övrig inpending ökar från Köping (+9 personer), men minskar till Eskilstuna (-15 personer) och Arboga (-29 personer).

Nettopendling d.v.s. skillnaden mellan utpendling och inpending varierar mellan de tre kommunerna. Arboga och Kungsör har klart högre utpendling än inpending. För Arboga är det netto +1 390 personer år 2023 och Kungsör netto +1 154 personer. Detta är en ökning för båda kommunerna från 2021, d.v.s. nettoutpendling har ökat för båda kommunerna. Störst är förändringen i Kungsör där nettoutpendling ökat med 103 personer.

Nettoutpendling från Västra Mälardalens tre kommuner sker bl.a. till Västerås med 788 personer (+44 personer sedan 2021), Örebro 533 personer (+8 personer sedan 2021), Stockholm 499 personer (+80 personer sedan 2021) samt Eskilstuna med 483 personer (+13 personer sedan 2021).

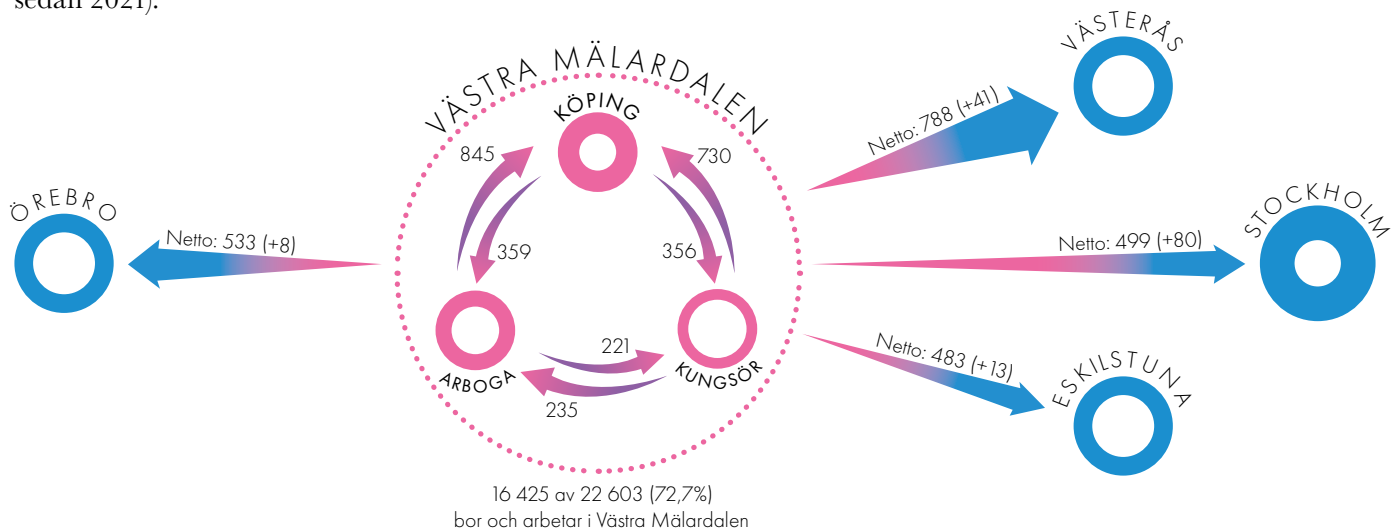
Köping liknar mer andra industriorter som t.ex. Karlskoga och Ludvika. Dessa orter har sedan länge en betydande nettopendling. För Karlskoga handlar det om inpending 4 961 personer och utpendling 3 295 personer, netto -1 666 personer eller 15,1% av de som bor och arbetar i Karlskoga år 2023. I Ludvika handlar det om ett netto på -987 personer eller c:a 10% av de som bor eller arbetar i Ludvika år 2023. Även Eskilstuna har nettopendling på 157 personer under 2023. För övriga kommuner gäller nettoutpendling. Allra flest i Strängnäs med 6 251 personer och Kumla med 3 350 personer eller 64% av de som bor och arbetar i Kumla.

Nettopendling

2023

Kommun	Utpending	Inpendling	Netto	Nettopendling av egna förvärvsarbetare
Arboga	3 023	1 633	1 390	38,9%
Kungsör	2 280	1 126	1 154	66,7%
Köping	3 621	3 910	-289	-3,5%
Västra Mälardalen	8 924	6 669	2 255	16,5%
Boden	4 637	2 219	2 418	25,3%
Eskilstuna	9 020	9 177	-157	-0,4%
Karlskoga	3 295	4 961	-1 666	-15,1%
Kristinehamn	3 765	1 991	1 774	25,5%
Kumla	6 609	3 259	3 350	74,7%
Ludvika	2 147	3 134	-987	-9,9%
Skellefteå	2 475	2 683	-208	-0,6%
Strängnäs	9 019	2 768	6 251	64,0%
Västmanlands län	39 094	32 857	6 237	6,5%
Örebro län	41 506	42 897	-1 391	-1,3%
Södermanlands län	43 740	28 136	15 604	16,0%

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (BAS) Förvärvsarbetande pendlare 15 - 74 år över kommungräns efter bostadskommun och arbetsställe kommun. Län är summeringar av länets kommuner. Fr.o.m. referensår 2019 används en ny datakälla och metod för att ta fram statistiken. De månatliga arbetsgivardeklarationerna på individnivå (AGI) ersätter de årliga kontrolluppgifterna (KU) och förvärvsarbetande klassificeras numera efter utbetald lön i november. Med pendling avses här att personen är folkbokförd i en kommun och knuten till ett arbetsställe med adress i en annan kommun.

Sysselsättning

Antal Sysselsatta har ökat i Sverige mellan 2021 och 2023 med c:a 154 000 personer eller 3,0%. Mest ökade sysselsättning i t.ex. Skellefteå (+4 081 personer eller +11,2%), som nu sannolikt kommer att minska efter konkursen i Northvolt. Även Eskilstuna har en stark ökning med +2 434 personer eller 5,0%. I Västra Mälardalen är det svagare än Riket. Arboga ökar med 71 personer och Köping med 36 personer. Kungsör minskar med 106 personer, och således blir nettot för Västra Mälardalen endast plus en (1) person. Samtliga tre län är under snittet för Riket på 3,0%.

I Riket ökar sysselsättningen med c:a 154 000 personer, varav c:a 122 000 personer kommer från näringslivet (79,1%) och c:a 32 000 personer från offentliga sektorn (20,8%). I Västra Mälardalen ökar näringslivet med 204 personer, men offentliga sektorn (kommun, region och staten) minskar med 206 personer (varav kommuner -165 personer). Övriga sektorer är netto +3 personer, som totalt ger +1 person. Bland övriga kommuner finns en viss variation mellan näringsliv och offentlig sektor i respektive kommun. Den offentliga sektorn ökar dock i samtliga övriga kommuner.

Sysselsättningsgrad mellan 20 - 65 år är i Sverige 81,0%, med en stor skillnad mellan inrikes- och utrikesfödda. Bland inrikes födda är sysselsättningsgraden 84,9% och bland utrikes födda är den 70,4%. Andelen utrikes födda i respektive kommun får därför stor betydelse för enskild kommuns sysselsättningsgrad. Arboga ligger över Riket med 80,8%, medan Köping och Kungsör ligger på knappt 80%. Bland övriga kommuner är Skellefteå (84,6%), Kumla (84%), Boden (83,7%) samt Strängnäs (82,6%) klart över snittet för Riket. ■

Totalt antal sysselsatta

År 2021 och 2023

Kommun	2023	2021	Förändring	Förändring i %
Arboga	5 198	5 127	71	1,4%
Kungsör	2 866	2 972	-106	-3,6%
Köping	12 291	12 255	36	0,3%
Västra Mälardalen	20 355	20 354	1	0,0%
Boden	11 806	11 649	157	1,3%
Eskilstuna	50 753	48 319	2 434	5,0%
Karlskoga	16 000	15 321	679	4,4%
Kristinehamn	8 964	8 978	-14	-0,2%
Kumla	7 766	7 514	252	3,4%
Ludvika	13 103	12 603	500	4,0%
Skellefteå	40 443	36 362	4 081	11,2%
Strängnäs	12 570	12 263	307	2,5%
Västmanlands län	129 048	125 876	3 172	2,5%
Örebro län	151 399	147 184	4 215	2,9%
Södermanlands län	126 043	123 155	2 888	2,3%
Sverige	5 284 131	5 130 302	153 829	3,0%

Källa: SCB, BAS, avser dagbefolkning 2023 mellan 15-74 år.

Sysselsättningsgrad

2022 (20-64 år)

Kommun	Totalt	Inrikes födda	Utrikes födda
Arboga	80,8%	84,1%	66,5%
Kungsör	79,7%	83,9%	64,8%
Köping	79,8%	83,6%	69,2%
Västra Mälardalen	80,1%	83,8%	67,8%
Boden	83,7%	85,1%	74,9%
Eskilstuna	77,8%	83,3%	67,0%
Karlskoga	81,4%	84,7%	68,6%
Kumla	84,0%	86,5%	73,9%
Kristinehamn	78,2%	81,7%	62,0%
Ludvika	78,5%	82,9%	63,6%
Skellefteå	84,6%	86,3%	74,9%
Strängnäs	82,6%	85,5%	72,6%
Västmanlands län	80,5%	84,5%	70,3%
Örebro län	80,4%	83,7%	69,0%
Södermanlands län	79,6%	84,1%	67,5%
Sverige	81,0%	84,9%	70,4%

Sysselsättningsgrad

Förändring i olika sektorer mellan 2021 och 2023

Kommun	Total förändring	Antal			Summa	Antal av förändring		
		Näringsliv	Off. sektorn	Övriga		Näringsliv	Off. sektorn	Övriga
Arboga	1,4%	56	-4	19	71	78,9%	-5,6%	26,8%
Kungsör	-3,6%	-54	-44	-8	-106	50,9%	41,5%	7,5%
Köping	0,3%	202	-158	-8	36	561,1%	-438,9%	-22,2%
Västra Mälardalen	0,0%	204	-206	3	1	20400,0%	-20600,0%	300,0%
Boden	1,3%	119	30	8	157	75,8%	19,1%	5,1%
Eskilstuna	5,0%	1 777	662	-5	2 434	73,0%	27,2%	-0,2%
Karlskoga	4,4%	580	108	-9	679	85,4%	15,9%	-1,3%
Kristinehamn	-0,2%	-221	194	13	-14	1578,6%	-1385,7%	-92,9%
Kumla	3,4%	91	169	-8	252	36,1%	67,1%	-3,2%
Ludvika	4,0%	437	45	18	500	87,4%	9,0%	3,6%
Skellefteå	11,2%	3 887	230	-36	4 081	95,2%	5,6%	-0,9%
Strängnäs	2,5%	137	169	1	307	44,6%	55,0%	0,3%
Västmanlands län	2,5%	2 280	976	-84	3 172	71,9%	30,8%	-2,6%
Örebro län	2,9%	2 927	1 440	-152	4 215	69,4%	34,2%	-3,6%
Södermanlands län	2,3%	1 878	1 119	-109	2 888	65,0%	38,7%	-3,8%
Sverige	3,0%	121 746	31 943	140	153 829	79,1%	20,8%	0,1%

Källa: SCB, BAS, avser dagbefolkning 2023 respektive 2021 mellan 15-74 år.

Näringsliv

Försvarsektorn i tillväxt

Näringslivet i Västra Mälardalen har sedan länge fokus på teknik och produktion. Många gånger bygger det på branscher som funnits länge i området som fordonsindustrin i Köping och Kungsör samt det svenska försvaret och försvarsindustrin i Arboga. Fordonsindustrin håller ställningarna som den största sektorn inom näringslivet i Västra Mälardalen trots en svagare konjunktur under 2025. Försvarssektorn är i fokus och expanderar framför allt i Arboga. Antalet anställda har på bara ett år ökat med c:a 200 personer. Det finns därutöver ett antal företag i Västra Mälardalen, som expanderar med allt större order från försvarssektorn.

Näringslivet i de tre kommunerna präglas av ett antal större tillverkande företag. Allra störst är Volvo Group Trucks Operations (Volvo Powertrain AB) i Köping, som tillverkar växellådor, elektriska drivlinor och marina drev till övriga Volvokoncernen. Det finns därtill två andra större företag i Köping, som har koppling till fordonsindustrin i form av GKN Driveline (som tyvärr är under avveckling) och Leax Group. I Kungsör har också de två största företagen en koppling till fordonsindustrin i form av Gnutti Carlo och Car-O-Liner. Totalt har dessa fem företag knappt 2 700 anställda i Köping och Kungsör.

I Arboga är det svenska försvaret och försvarsindustrin som är i centrum. Redan 1942 började staten bygga en underhållsverkstad för flyget i Arboga. Idag är Saabkoncernen, inkl. verksamheten i Combitech, den allra största privata arbetsgivaren med totalt 700 anställda i Arboga. Därtill finns det svenska försvaret som större arbetsgivare i Arboga. Det pågår betydande satsningar på både det militära- och civila försvaret som naturligtvis gynnar Arboga.

Det nya svenska säkerhetsstråket går efter sträckan mellan Arboga i Västmanland och Karlstad i Värmland, via Örebro, Hallsberg, Karlskoga och Kristinehamn.

Arboga är en av nyckelorterna tillsammans med bland annat Kristinehamn (Artilleriregementet A9) och den viktiga försvarsindustrin i Karlskoga.

I Västra Mälardalen finns c:a 20 400 arbetstillfällen och varav c:a 4 200 arbetstillfällen finns direkt kopplat till fordonsindustrin och försvarssektorn. Bland övriga större privata arbetsgivare i Västra Mälardalen finns exempelvis Tibnor, Yara och Hästens Sängar i Köping, Strängbetong i Kungsör samt Starka Betongelement i Arboga.

De absolut största arbetsgivarna i Västra Mälardalen är dock den offentliga sektorn. De tre kommunerna med kommunala bolag samt Region Västmanland inkl. folkandvården har c:a 5 300 anställda.

Försvaret

Allmän militär upprustning och Sveriges anslutning till NATO påverkar framför allt Arboga, men även andra orter med underleverantörer gynnas starkt av allt större verksamhet. Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband, FMTIS, får utökat ansvar och uppdrag i och med Sveriges Natomedlemskap. För Arboga handlade det under 2024 om på sikt upp till 600 jobb när Försvarsmakten, Saab och Combitech utökar och förstärker sin närvaro på orten. I Arboga finns tre militära förband i form av Försvarsmaktens logistik, Försvarets materielverk och Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband FMTIS. FMTIS finns utplacerat runt om i Sverige med Örebro som högkvarter. Förbandet ser till att Försvarsmakten kan kommunicera genom det helt egna telefonnätet. Totalt har Försvarsmakten 800 anställda inom Arboga garnison.

Sysselsättningen ökar i försvarsindustrin bland annat beroende på att försvaret har en allt större verksamhet och alltmer nyttjar sina system och sitt material. En annan orsak är nya order från olika andra länder. Arboga är primärt fokuserat på flyg, och då påverkar nya exportorder inom flygområdet möjligheterna till större verksamhet och därmed ökad sysselsättning i Arboga.

Attraktiva arbetsgivare

En viktig aspekt för Västra Mälardalen är att de absolut största arbetsgivarna också är de mest attraktiva arbetsgivarna i Sverige. I 2024 års version redovisades tidningen Ny Tekniks stora ingenjörundersökning där nära 6 000 ingenjörer fått säga sitt om vilka arbetsgivare som är mest eller minst attraktiva. I denna mätning var Volvo Group nr 1, Saab nr 2 och Försvarsmakten nr 4.

Ett annat tecken i tiden är årets undersökning från Universum, som är Sveriges mest omfattande studentundersökning, i år med över 20 000 respondenter från 34 högskolor och universitet i Sverige. Studenterna har

svarat på frågor om vilka egenskaper de prioriterar vid framtida anställning och framför allt – vem drömarbetsgivaren är. De främsta arbetsgivarna valda av Kandidatexamen i teknikstudenter i Sverige 2025 som de mest attraktiva att arbeta för var; Saab nr 1 och Volvo Group nr 3. Återigen toppplaceringar för Saab och Volvo Group.

Att Västra Mälardalens största arbetsgivare är i toppen bland Sveriges mest attraktiva arbetsgivare är en viktig faktor för att fortsätta att få kompetenta medarbetare till Västra Mälardalen.

Mälaren

Västra Mälardalen ligger väl till med europavägar, järnväg samt nära Sveriges tredje största sjö, som också är den sjö som har mest sjötransporter i Sverige. Det är alltså goda förutsättningar för logistik och transporter i Västra Mälardalen.

Sjöfarten i Mälaren håller på att moderniseras genom Mälarpjektet, som inkluderar ombyggnation av både sluss och kanal i Södertälje samt muddring och anpassad utmärkning i farlederna in till Västerås och Köping. Hamnarna i Västerås och Köping har också rustats för att kunna ta emot större fartyg och godsolymer.

Projektet skulle egentligen ha varit klart 2021, men ännu återstår arbetet med slussen och kanalen i Södertälje samt den nya Hjulstabron. Sluss och kanal i Södertälje väntas stå färdiga 2027, medan Hjulstabron fortfarande saknar färdigställt datum. I Trafikverkets nya nationella plan (2026–2037) finns dock en ny- eller ombyggnad av bron med som namngiven investering.

Syftet är framför allt om att kunna ta emot större fartyg, vilket minskar kostnaden per transporterat ton och ökar sjöfartens konkurrenskraft. Säkerheten i Mälaren är hög. Fartygen har dubbelskrov, utbildad personal och använder lotsar. Farlederna har redan muddrats för ökat djup och bredd, och Sjöfartsverket har förbättrat utmärkningen med bland annat 17 kummel, 60 fyrar, 43 prickar, 52 lysprickar och 78 lysbojar.

Branschfördelning 2023 i Västra Mälardalens tre kommuner samt Riket.

Bransch	Arboga	Andel	Kungsör	Andel	Köping	Andel	Summa	Andel	Riket	Andel	GAP % *
Jordbruk, skogsbruk och fiske	139	2,7%	114	4,0%	265	2,2%	518	2,5%	91 152	1,7%	0,8%
Tillverkningsindustri och utvinning	982	18,9%	811	28,3%	3 100	25,2%	4 893	24,0%	560 036	10,6%	13,4%
Vård, omsorg och sociala tjänster	826	15,9%	502	17,5%	2 241	18,2%	3 569	17,5%	833 330	15,8%	1,8%
Utbildning	531	10,2%	358	12,5%	1 429	11,6%	2 318	11,4%	551 597	10,4%	0,9%
Handel	462	8,9%	203	7,1%	1 264	10,3%	1 929	9,5%	610 146	11,5%	-2,1%
Företagstjänster	495	9,5%	162	5,7%	1 106	9,0%	1 763	8,7%	673 170	12,7%	-4,1%
Byggverksamhet	432	8,3%	249	8,7%	808	6,6%	1 489	7,3%	382 587	7,2%	0,1%
Offentlig förvaltning och försvar	209	4,0%	72	2,5%	438	3,6%	719	3,5%	343 556	6,5%	-3,0%
Kulturella och personliga tjänster m.m.	177	3,4%	87	3,0%	383	3,1%	647	3,2%	237 058	4,5%	-1,3%
Hotell- och restaurang	183	3,5%	41	1,4%	268	2,2%	492	2,4%	195 910	3,7%	-1,3%
Transport och magasinering	146	2,8%	99	3,5%	308	2,5%	553	2,7%	230 433	4,4%	-1,6%
Okänd verksamhet	167	3,2%	115	4,0%	183	1,5%	465	2,3%	67 763	1,3%	1,0%
Fastighetsverksamhet	88	1,7%	14	0,5%	229	1,9%	331	1,6%	88 729	1,7%	-0,1%
Energiförsörjning och miljöverksamhet	47	0,9%	23	0,8%	100	0,8%	170	0,8%	58 998	1,1%	-0,3%
Finans- och försäkringsverksamhet	23	0,4%	4	0,1%	71	0,6%	98	0,5%	109 653	2,1%	-1,6%
Information och kommunikation	291	5,6%	12	0,4%	98	0,8%	401	2,0%	250 018	4,7%	-2,8%
Summa	5 198	100,0%	2 866	100,0%	12 291	100,0%	20 355	100,0%	5 284 131	100,0%	0,0%

Källa: SCB, BAS, avser dagbefolkning 2023 mellan 15-74 år

* GAP, skillnad mellan andel i bransch mellan summa Västra Mälardalen och Riket i procent.

Branschfördelning förändring 2023 vs. 2022 i Västra Mälardalens tre kommuner samt Riket.

Bransch	Arboga	Förändr.	Kungsör	Förändr.	Köping	Förändr.	Summa	Förändr.	Riket	Förändr.	GAP % *
Jordbruk, skogsbruk och fiske	-6	-4,1%	4	3,6%	-4	-1,5%	-6	-1,1%	-1710	-1,8%	0,7%
Tillverkningsindustri och utvinning	-10	-1,0%	2	0,2%	-50	-1,6%	-58	-1,2%	46	0,0%	-1,2%
Vård, omsorg och sociala tjänster	20	2,5%	1	0,2%	54	2,5%	75	2,1%	11529	1,4%	0,7%
Utbildning	5	1,0%	-2	-0,6%	-67	-4,5%	-64	-2,7%	133	0,0%	-2,7%
Handel	8	1,8%	-17	-7,7%	55	4,5%	46	2,4%	-818	-0,1%	2,6%
Företagstjänster	13	2,7%	-29	-15,2%	118	11,9%	102	6,1%	2884	0,4%	5,7%
Byggverksamhet	32	8,0%	2	0,8%	-9	-1,1%	25	1,7%	-5059	-1,3%	3,0%
Offentlig förvaltning och försvar	-6	-2,8%	-9	-11,1%	14	3,3%	-1	-0,1%	8751	2,6%	-2,8%
Kulturella och personliga tjänster m.m.	-10	-5,3%	-7	-7,4%	5	1,3%	-12	-1,8%	2705	1,2%	-3,0%
Hotell- och restaurang	7	4,0%	-5	-10,9%	-4	-1,5%	-2	-0,4%	1514	0,8%	-1,2%
Transport och magasinering	-5	-3,3%	-36	-26,7%	-21	-6,4%	-62	-10,1%	1047	0,5%	-10,5%
Okänd verksamhet	9	5,7%	2	1,8%	-54	-22,8%	-43	-8,5%	843	1,3%	-9,7%
Fastighetsverksamhet	-34	-27,9%	2	16,7%	-11	-4,6%	-43	-11,5%	-402	-0,5%	-11,0%
Energiförsörjning och miljöverksamhet	-2	-4,1%	-5	-17,9%	1	1,0%	-6	-3,4%	3179	5,7%	-9,1%
Finans- och försäkringsverksamhet	4	21,1%	-2	-33,3%	52	273,7%	54	122,7%	3317	3,1%	119,6%
Information och kommunikation	18	6,6%	-4	-25,0%	3	3,2%	17	4,4%	4361	1,8%	2,7%
Summa	43	0,8%	-103	-3,5%	29	0,2%	-31	-0,2%	32315	0,6%	-0,8%

Källa: SCB, BAS, avser dagbefolkning 2023 och 2022 mellan 15-74 år

* GAP, skillnad mellan andel i bransch mellan summa Västra Mälardalen och Riket i procent.

Branscher

Av alla sysselsatta mellan 15 - 74 år (enligt SCB, BAS och dagbefolkning 2023, som är den senaste statistiken) är knappt 4 900 anställda inom tillverkningsindustri och utvinning. Det motsvarar 24,0 % av alla sysselsatta i de tre kommunerna. I Riket är antalet sysselsatta inom tillverkningsindustri 10,6%, således är Västra Mälardalens andel 13,4% högre än Riket och detta motsvarar c:a 2 700 personer. Högst andel sysselsatta inom tillverkningsindustri har Kungsör med 28,3%, vilket är en ökning gentemot 2022 och beror främst på att antalet sysselsatta har minskat med c:a 100 personer. Bland övriga jämförelseorter ligger Ludvika och Karlskoga högst, där 33,1% respektive 30,7% är sysselsatta inom tillverkningsindustri.

Skellefteå ligger något över Arboga med en andel på c:a 21% av sysselsatta. Övriga jämförelseorter har en andel inom tillverkningsindustri på 11 - 14%. Allra lägst av jämförelsekommuner är Boden med endast 321 personer eller 2,7% av antalet sysselsatta. Det är just där som Stegra håller på att bygga ett nytt stålverk.

Branscher med högre andel sysselsatta i Västra Mälardalen än Riket (utöver tillverkningsindustri) är; vård och omsorg, utbildning samt jordbruk och skogsbruk. Branscher med lägre andel än Riket är bl.a. företags-tjänster, offentlig förvaltning och försvar, information och kommunikation samt handel.

Sysselsatta inom tillverkning

Samt totalt antal sysselsatta 2023

Kommun	Tillverkning	Andel	Totalt
Arboga	982	18,9%	5 198
Kungsör	811	28,3%	2 866
Köping	3 100	25,2%	12 291
Västra Mälardalen	4 893	24,0%	20 355
Boden	321	2,7%	11 806
Eskilstuna	5828	11,5%	50 753
Karlskoga	4 916	30,7%	16 000
Kumla	911	11,7%	7 766
Kristinehamn	1 219	13,6%	8 964
Ludvika	4 340	33,1%	13 103
Skellefteå	8 369	20,7%	40 443
Strängnäs	1 675	13,3%	12 570
Sverige	560 036	10,6%	5 284 131

Källa: SCB, BAS, avser dagbefolkning 2023 mellan 15-74 år

I jämförelse med föregående år (2022) har antalet sysselsatta i Västra Mälardalen minskat med 31 personer eller -0,2%. Detta beror på att antalet sysselsatta mellan 2023 och 2022 minskat i Arboga och Kungsör. I Riket ökade antalet sysselsatta med c:a 32 000 personer eller +0,6%. I Västra Mälardalen är det en uppgång för företagstjänster, vård och omsorg

Antal aktiva arbetsställen

Ett sätt att mäta företagsamhet är att mäta antalet aktiva arbetsställen, vilket sammanställs av SCB. En fördel med detta är att företag med flera arbetsställen i Sverige fullt ut kommer med i lokal statistik.

I Sverige finns drygt 1,4 miljoner aktiva arbetsställen och ökade de senaste 10 åren (2014 - 2024) med 158 000 stycken eller 12,5%. I Västra Mälardalen är det framförallt Arboga som ökar med netto 133 aktiva arbetsställen eller 8,8% de senaste 10 åren. Utvecklingen i Köping och Kungsör, liknar mer andra kommuner där ett eller flera bolag inom tillverkning är större och dominerande arbetsgivare. Andra exempel med denna trend är industriorter som Karlskoga och Ludvika. I Skellefteå har antalet aktiva arbetsställen ökat mer, vilket är ytterligare ett tecken på god utveckling under denna period i denna kommun. Bland övriga jämförelsekommuner är det Strängnäs och Kumla, som ökar antalet arbetsställen mer än Riket.

Antalet aktiva arbetsställen

Kommun	2024	2014	Förändring antal	Förändring %
Arboga	1 652	1 519	133	8,8%
Kungsör	882	831	51	6,1%
Köping	2 635	2 548	87	3,4%
Västra Mälardalen	5 169	4 898	271	5,5%
Boden	3 725	3 439	286	8,3%
Eskilstuna	9 469	8 484	985	11,6%
Karlskoga	2 692	2 553	139	5,4%
Kristinehamn	2 556	2 493	63	2,5%
Kumla	2 065	1 832	233	12,7%
Ludvika	2 586	2 517	69	2,7%
Skellefteå	12 154	11 248	906	8,1%
Strängnäs	4 761	4 121	640	15,5%
Västmanlands län	28 969	25 934	3 035	11,7%
Örebro län	34 067	30 571	3 496	11,4%
Södermanlands län	31 753	28 720	3 033	10,6%
Sverige	1 422 462	1 264 058	158 404	12,5%

Källa: SCB

Ett annat perspektiv är att sätta antalet aktiva arbetsställen i relation till befolkningen. Totalt i Sverige är antalet aktiva arbetsställen drygt 1,4 miljoner, vilket innebär 13,4 % av befolkningen. Områden kring Västra Mälardalen är på en lägre nivå än Sverige, exempelvis Västmanland med 10,3 %. Därför är det inte förvånande att de tre kommunerna ligger något lägre än Sverige. Högst är Arboga med 11,8 % och något lägre är Köping med 10,2%, precis före Kungsör med 10,1%.

Trenden för aktiva arbetsställen är stigande i Sverige. Företagandet ökar i Sverige och också andelen aktiva arbetsställen i relation till befolkningen. I Sverige är ökningen +0,4 procentenheter, trots en historiskt stor ökning av Sveriges befolkning. Ökning i Köping och Kungsör är mer modesta +0,2 respektive 0,1%. I Arboga är ökning +0,7% enheter.

Antalet aktiva arbetsställen

Andel aktiva arbetsställen genom antal kommuninvånare

Kommun	2024	2014	Förändring antal	Förändring %
Arboga	11,8%	11,1%	0,7%	6,0%
Kungsör	10,1%	10,0%	0,1%	0,9%
Köping	10,2%	10,0%	0,2%	2,0%
Västra Mälardalen	10,7%	10,4%	0,3%	3,1%
Boden	13,3%	12,3%	0,9%	7,7%
Eskilstuna	8,8%	8,4%	0,4%	5,1%
Karlskoga	8,9%	8,5%	0,4%	5,0%
Kristinehamn	10,8%	10,3%	0,4%	4,1%
Kumla	9,1%	8,7%	0,4%	4,4%
Ludvika	9,7%	9,7%	0,0%	0,4%
Skellefteå	15,6%	15,6%	-0,1%	-0,4%
Strängnäs	12,1%	12,2%	-0,1%	-0,4%
Västmanlands län	10,3%	9,9%	0,4%	4,0%
Örebro län	11,0%	10,6%	0,4%	4,1%
Södermanlands län	10,5%	10,2%	0,3%	2,9%
Sverige	13,4%	13,0%	0,5%	3,6%

Källa: SCB

Trenden i industristäder som Karlskoga och Ludvika liknar t.ex. Köping med lägre andel och lägre ökning av aktiva arbetsställen i relation till befolkningen. Detta är sannolikt en logisk utveckling. Behovet av nya mindre företag minskar när större industrier växer, utvecklas och också går bra. Många av dessa industriorter är också avgörande för Sveriges välfärd i form av hög andel av svensk export.

I flera av jämförelsekommunerna står andelen still eller till och med minskar. Exempel är Skellefteå och Strängnäs.

Ett ytterligare perspektiv är hur mycket som netto skapas av antalet nya aktiva arbetsställen. Trenden i Sverige har under många år varit att antalet nya aktiva arbetsställen

ökar, men att nettoeffekten blir allt lägre. I Sverige skapades under perioden 2015 - 2024 hela 921 888 nya aktiva arbetsställen, medan antalet aktiva arbetsställen ökade netto med klart lägre 158 404 arbetsställen. Således avvecklades hela 763 484 arbetsställen i Sverige eller 35% under perioden 2015 - 2024. Västmanland ligger högre än Sverige med 36%. Av kommunerna i Västra Mälardalen ligger Kungsör högst med 36,6% och lägst är Arboga med 33,7%.

Det är bra att ha fokus på att det skapas nya aktiva arbetsställen, men det är också viktigt att de som skapas också kan leva vidare i framtiden.

Nya och avvecklade aktiva arbetsställen

Kommun	2024	2014	Förändring antal	Antalet nya arbetsstäl. 2015-24	Antalet avvecklade arbetsstäl. 2015-24	Andel avvecklade av UB 2014 och nya arbetsställen 2015-24
Arboga	1 652	1 519	133	973	840	33,7%
Kungsör	882	831	51	561	510	36,6%
Köping	2 635	2 548	87	1 513	1 426	35,1%
Västra Mälardalen	5 169	4 898	271	3 047	2 776	34,9%
Boden	3 725	3 439	286	3 518	3 232	46,5%
Eskilstuna	9 469	8 484	985	6 958	5 973	38,7%
Karlskoga	2 692	2 553	139	1 611	1 472	35,4%
Kristinehamn	2 556	2 493	63	1 467	1 404	35,5%
Kumla	2 065	1 832	233	1 354	1 121	35,2%
Ludvika	2 586	2 517	69	1 533	1 464	36,1%
Skellefteå	12 154	11 248	906	5 994	5 088	29,5%
Strängnäs	4 761	4 121	640	3 016	2 376	33,3%
Västmanlands län	28 969	25 934	3 035	19 314	16 279	36,0%
Örebro län	34 067	30 571	3 496	21 599	18 103	34,7%
Södermanl. län	31 753	28 720	3 033	20 865	17 832	36,0%
Sverige	1 422 462	1 264 058	158 404	921 888	763 484	34,9%

Källa: SCB

Företagsklimatet

Svenskt Näringsliv redovisar varje år sin stora undersökning om lokalt företagsklimat. I Sverigetoppen finns år 2025 kommuner som Vårgårda, Danderyd och Höganäs.

Allra högst av de tre kommunerna i Västra Mälardalen är återigen Kungsör med plats 25 (16) av Sveriges 290 kommuner. Detta är en fortsatt hög nivå för Kungsör. Hela 74% av de som svarat på undersökningen anser att företagsklimatet är bra i Kungsör, och starkaste enkätfrågor är; sammanfattande omdöme, information till företagen och dialogen med kommunen. Alla ligger högt i Sverige.

Företagsklimat

Kommun	2025 Ranking	2024 Ranking	Förändring
Arboga	105	166	61
Kungsör	25	16	-9
Köping	273	276	3
Boden	62	51	-11
Eskilstuna	152	169	17
Karlskoga	59	48	-11
Kristinehamn	173	164	-9
Kumla	122	130	8
Ludvika	111	213	102
Skellefteå	241	208	-33
Strängnäs	32	35	3

Källa: Svenskt Näringsliv

Företagens högst prioriterade åtgärder i Kungsör är; fler som går yrkesutbildning (35%), minskad brottslighet och ökad trygghet (33%) samt fler Bostäder (25%).

Kungsör är ett utmärkt exempel på att det verkligen går att göra en förbättringsresa kring det lokala företagsklimatet. År 2016 låg Kungsör på plats 286 av Sveriges 290 kommuner. Kungsör förbättrades därefter varje år mellan 2016 till 2024 års placering som nummer 16 i Sverige.

Arboga är på plats 105 (166), vilket är en tydlig förbättring från 2024. 52% tycker att företagsklimatet är bra i Arboga. Företagens högst prioriterade åtgärder i Arboga är; bättre förståelse för företagande hos kommunens beslutsfattare (36%), minskad brottslighet och ökad trygghet (36%) samt lägre kommunala avgifter (29%).

Köping är på plats 273 (276), vilken är en förbättring med tre placeringar. 28% tycker att företagsklimatet är bra i Köping. Företagens högst prioriterade åtgärder i Köping är; bättre förståelse för företagande hos kommunens beslutsfattare (64%), minskad brottslighet och ökad trygghet (59%) samt bättre dialog mellan kommunen och företagen (49%).

Bland övriga har skett en stark förbättring i Ludvika (102 platser bättre) och Eskilstuna (17 platser bättre).

Nystartade företag

Under 2024 skapades 234 nya företag i Västra Mälardalen. I Köping startade 108 nya företag, vilket är något under genomsnittet för perioden 2011 – 2024 (122 nya företag). Även i Arboga var 79 nya företag i linje med den långsiktiga trenden på 76 nya företag per år. I Kungsör var det 47 nya företag under 2024, vilket är något över genomsnittet på 44 nya företag under perioden 2011 - 2024. Kungsör var under 2024 den kommun som i vår sammanställning som ökade allra mest av samtliga kommuner. Under 2024 blev det 13 fler nystartade företag än föregående år, eller en ökning med +38%.

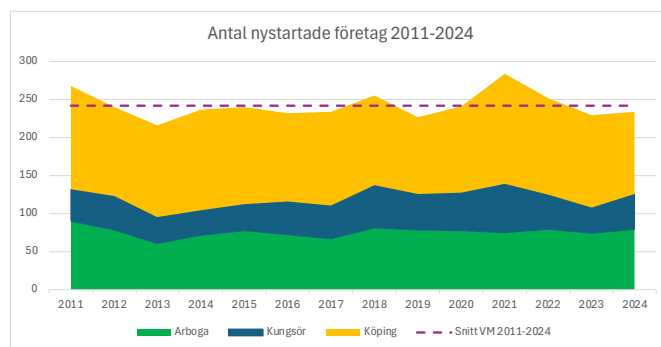
I Sverige ligger trenden på c:a 70 000 nya företag per år, och i jämförelse med föregående ökade antalet nystartade företag under 2024. Ökningen under 2024 i jämförelse med 2023 blev c:a 5 600 nya företag eller +8,6%.

Antal nystartade företag

Kommun	2024 Nystartade	2023 Nystartade	Förändring antal	2025 6M
Arboga	79	74	5	28
Kungsör	47	34	13	33
Köping	108	121	-13	73
Västra Mälardalen	234	229	5	134
Boden	167	131	36	76
Eskilstuna	542	532	10	300
Karlskoga	125	98	27	59
Kristinehamn	102	75	27	55
Kumla	112	109	3	49
Ludvika	114	106	8	70
Skellefteå	463	350	113	250
Strängnäs	264	225	39	127
Sverige	70 617	65 050	5567	35477

Källa: Tillväxtverket

De flesta jämförelseorter ökar i likhet med Riket antalet nystartade företag under 2024 i jämförelse med föregående år. Efter Kungsör är det allra mest ökning (i %) i kommuner som Kristinehamn (+36%), Skellefteå (+32%) och Karlskoga (+28%). Det verkar i dessa kommuner som om stark lokal utveckling driver ökning av antalet nystartade företag.

Utlandsägda arbetsställen

Ett företag/arbetsställe definieras som utländskt om mer än hälften av aktiernas röstvärde innehas av utländska ägare. Det gör även företag/arbetsställen som tillhör en koncern i Sverige vars koncernmoder inte är svensk. Totalt i Sverige är 35 258 arbetsställen utlandsägda, vilket motsvarar c:a 2,5% av totala antalet arbetsställen. Senast tillgängliga data avser 2023.

Andelen utlandsägda arbetsställen i Västra Mälardalen är totalt något lägre än Sverige. Allra högst är Köping där 2,5% av arbetsställen är utlandsägda, alltså som Riket. I Arboga och Kungsör är det 2,0% respektive 1,6% av antalet arbetsställen. I jämförelseorter varierar utlandsägande, och är högst i Karlskoga (3,8%) och Eskilstuna (2,8%). Lägst är andelen i Strängnäs (1,4%) och Boden (1,6%).

Antal utlandsägda arbetsställen och anställda 2023

Kommun	Arbetsställen	Andel	Anställda	Andel
Arboga	33	2,0%	306	5,9%
Kungsör	14	1,6%	581	20,3%
Köping	66	2,5%	1 503	12,2%
Västra Mälardalen	113	2,2%	2 390	11,7%
Boden	60	1,6%	734	6,2%
Eskilstuna	260	2,8%	4712	9,3%
Karlskoga	101	3,8%	3 119	19,5%
Kristinehamn	56	2,2%	894	10,0%
Kumla	40	2,0%	738	9,5%
Ludvika	54	2,1%	3 218	24,6%
Skellefteå	219	1,8%	3 577	8,8%
Strängnäs	66	1,4%	1 350	10,7%
Sverige	35 258	2,5%	793 895	15,0%

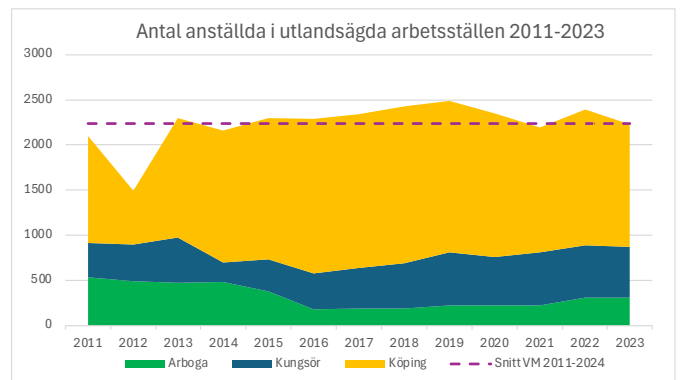
Källa: Tillväxtverket.

Andel arbetsställen med utlandsägande av totalt antal arbetsställen, och andel anställda är av totalt antal dagsanställda i kommunen.

Källa: SCB, BAS, avser dagbefolkning 2023 mellan 15-74 år

Mer relevant är hur många som är anställda i utlandsägda bolag/koncerner. En högre andel har Ludvika med c:a 25% av antalet anställda (exempelvis Hitachi Energy), Kungsör med 20,3% av antalet anställda (exempelvis Gnutti Carlo, Car-o-liner och OPW Sweden) samt Karlskoga med c:a 20% av antalet anställda (exempelvis BAE Systems Bofors, Cambrex Karlskoga samt Eurenco Bofors).

I hela Riket är knappt 800 tusen anställda i utlandsägda företag, vilket motsvarar 15% av antalet sysselsatta i Sverige år 2023. I Västra Mälardalens tre kommuner är 2 390 anställda i utlandsägda arbetsställen. Högst i antal har Köping med 1 503 anställda, men som ändå är lägre än snittet för Riket.

Konkurser

Under 2024 var det 10 762 konkurser i Sverige, vilket är en ökning från 2023 med knappt 1 900 konkurser eller 21,4%. Trenden under senare är att antalet konkurser ökar. Även mellan 2023 och 2022 ökade antalet konkurser i Riket med c:a 2 000 företag.

Antalet anställda som påverkades av konkurser var under 2024 totalt 26 829 anställda, vilket var en ökning med 6 117 anställda eller +29,5%. När antalet konkurser ökar så ökar normalt påverkan på antalet anställda.

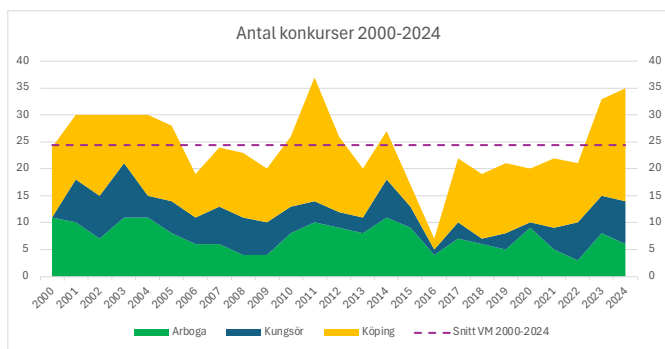
Konkurser och anställda berörda av konkurs 2024

Kommun	Konkurser	Anställda som berörs
Arboga	6	5
Kungsör	8	10
Köping	21	11
Västra Mälardalen	35	26
Boden	19	78
Eskilstuna	121	235
Karlskoga	16	51
Ludvika	12	37
Kristinehamn	21	75
Kumla	10	74
Skellefteå	43	161
Strängnäs	40	68
Sverige	10 762	26 829

Källa: Tillväxtverket

I Köping var det under 2024 21 konkurser, och som påverkade endast 11 anställda. I Arboga och Kungsör var det sex respektive åtta konkurser och som påverkade fem respektive tio anställda. Bland övriga kommuner är antalet konkurser relativt högre relativt antalet arbetsställen i Eskilstuna och Kristinehamn.

Under perioden 2000 - 2024 var det varit sammanlagt 24 konkurser per år i Västra Mälardalen. Under 2024 var det totalt 35 konkurser, således mer än normalt. Under samma period har i snitt 62 anställda påverkats av konkurser. Under 2024 var det endast 26 anställda som påverkats av konkurser.

Under 2025 är det varit en fortsatt lägre nivå på konkurser (totalt 19 konkurser januari – september) i Västra Mälardalens tre kommuner och påverkan på anställda har hittills varit i nivå med 2024 (totalt 29 anställda som påverkas av konkurser under januari – september). ■

Mälardammar

Mälardammar AB driver hamnverksamhet, godshantering samt terminal- och transporttjänster, inklusive expedition och klarering. Bolaget ägs av Västerås stad (55 %) och Köpings kommun (45 %), och vd är Andreas Andersson.

Genom Mälardammarprojektet moderniseras sjöfarten i Mälaren, med ombyggnad av sluss och kanal i Södertälje samt muddring och anpassning av farlederna till Västerås och Köping. Hamnarna rustas för att ta emot större fartyg och ökade godsvolymer, vilket ska stärka hela regionens konkurrenskraft.

Hur mår Mälardammar?

Mälardammar mår bra. Man kan säga att vi just nu är tungt investerade inför en framtida skördeperiod, säger Andreas Andersson.

Tillsammans med våra två ägare har vi gjort miljardinvesteringar i verksamheten och våra anläggningar. Det är vår del i Mälardammarprojektet, en nödvändig satsning för att framtidssäkra Mälardammar och skapa långsiktigt hållbara sjötransporter för näringslivet.

Projektet skulle egentligen ha varit klart 2021, men ännu återstår arbetet med slussen och kanalen i Södertälje samt den nya Hjulstabron. Sluss och kanal väntas stå färdiga 2027, medan Hjulstabron fortfarande saknar färdigställt datum. I Trafikverkets nya nationella plan (2026–2037) finns dock en ny- eller ombyggnad av bron med som namngiven investering.

Att projektet ännu inte är helt färdigt gör att vi inte fullt ut kan dra nytta av den stora potentialen med sjöfart på Mälaren. Men vi har en tydlig plan och ser ljus på framtiden. I år, när många svenska hamnar visar negativ tillväxt, har vi ökat våra volymer med cirka fyra procent. Det är ett styrkebesked, säger Andreas Andersson.

Vad transporteras på Mälaren?

I princip kan allt transporteras på Mälaren, berättar Andreas Andersson.

Den största sektorn är bränslen till fjärrvärmeanläggningar, till exempel flis. Men Mälardammar hanterar också kemi- och bulkvaror som skrot, spannmål, sågade trävaror, timmer, armeringsjärn, cement och sand.

I Västerås bedrivs även containertrafik, något som blir allt viktigare i framtiden. Ett exempel är TSG SUN Line, som trafikerar Västerås–Amsterdam–Hull med sina anlop varje vecka.

Ett annat är Lakeway Link, som planerar att starta trailertransporter på båt mellan Västerås och Gdynia i Polen. Där lastas godset om till järnväg för vidare transport genom Europa.

Andreas Andersson, VD Mälardammar

De har ett fartyg med svensk flagg och Västerås som hemmahamn, det är riktigt roligt! säger Andreas Andersson.

Mälardammar hanterar även specialtransporter, den tyngsta lasten hittills vägde hela 380 ton, nästan i nivå med Kiruna kyrka.

Sjöfartens utveckling

Sjöfarten går mot allt mer hållbara och fossilfria transporter.

När Mälärprojektet är klart kommer Mälaren att kunna ta emot fartyg upp till 160 meter. Det ger helt nya möjligheter, säger Andreas Andersson.

Även Väneren moderniseras, vilket gynnar hela Sveriges insjöfart då många av rederierna trafikerar båda sjöarna.

Mälärhamnarnas upptagningsområde är stort. Framst Västmanland, men även Dalarna, Värmland, Närke och västra Sörmland.

Vi är Nordens största insjöhamn och Sveriges tionde största hamn, säger han.

Därför är Mälärprojektet viktigt

Det handlar framför allt om att kunna ta emot större fartyg, vilket minskar kostnaden per transporterat ton och ökar sjöfartens konkurrenskraft, förklarar Andreas Andersson.

Farlederna har redan muddrats för ökat djup och bredd, och Sjöfartsverket har förbättrat utmärkningen med bland annat 17 kummel, 60 fyrar, 43 prickar, 52 lysprickar och 78 lysbojar.

Återstår gör sluss och kanal i Södertälje samt Hjulstabron, där beslut nu ligger på politisk nivå. Att Hjulstabron blir fullt finansierad är otroligt viktigt för insjöfarten och näringslivet i Mälardalen, och vi hoppas verkligen på att Hjulstabron får en tidigare prioritering i den Nationella planen för att vi ska kunna säkra effektvinsterna av Mälärprojektet.

Säkerheten i Mälaren är hög. Fartygen har dubbelskrov, utbildad personal och använder lotsar. Hydrauloljorna består ofta av biologiskt nedbrytbar rapsolja, och bottenförhållandena (lera) bidrar till en trygg sjöfart.

Sammantaget är säkerheten mycket god, säger Andreas Andersson.

Framtiden för sjöfarten på Mälaren

Sjöfarten bär i dag sina egna kostnader, till skillnad från väg och järnväg som delvis subventioneras.

Lotskostnaderna är betydande för trafiken på Mälaren, eftersom lotsen krävs hela vägen från Landsort utanför Nynäshamn till Västerås eller Köping. Tillgången på lotsar är också en viktig faktor för effektiva transporter. En mer neutral kostnadsfördelning mellan transportlagen skulle gynna sjöfarten kraftigt, säger Andreas Andersson.

För att klara klimatmålen måste transportsektorn, som står för omkring en tredjedel av Sveriges utsläpp, ställa om. Båttransporter är en viktig del av lösningen. Framtiden handlar om multimodala transporter, där olika trafikslag samverkar för att skapa effektiva och hållbara flöden, fortsätter han.

Andreas nämner också den nya sidenvägen, där godståg från Kina når Europa via Polen. En del av dess flöden skulle i framtiden kunna fortsätta sjövägen till hamnarna i Mälaren.

I Centraleuropa används pråmar med enklare regelverk och utan lotsplikt, något som skulle kunna inspirera Sverige att se över sina regler. Det skulle ge stora effektivitetsvinster, menar Andreas Andersson.

Sjöfarten får också ökad betydelse i det förändrade säkerhetsläget. Hamnarna blir allt viktigare för både militär och civil försörjning. Vi ligger strategiskt i säkerhetsstråket mellan Oslo och Stockholm, nära Östersjön. Sjöfarten är robust, med båt kommer lasten alltid fram, säger han.

Avslutningsvis lyfter Andreas framtidstron för Köping:

Köping har mycket goda förutsättningar för fortsatt utveckling – en bra hamn, tre järnvägsspår och stora ytor för expansion. Framtiden ser ljus ut för Mälärhamnar. ■

Mälaren

Mälaren är Sveriges tredje största sjö efter Vänern och Vättern. Vattenarealen är 1 073 km², vilket bara är en femtedel av Vänerns, men trots detta har de båda sjöarna ungefär lika lång strandlinje. Från öst till väst sträcker sig Mälaren omkring 120 kilometer och den beräknas innehålla 14,3 miljarder kubikmeter vatten. Mälaren är också vattentäkt för ca 2,3 miljoner människor.

Under stenåldern var Mälaren fortfarande en djup vik av Östersjön. Kring 1000-talet separerades Mälaren mer och mer genom landhöjningen från Östersjön. Vid vikingatidens slut låg vattennivån cirka fem meter över den nuvarande. Medelvattenytan ligger idag 0,86 meter över havet. Vattenytan har stigit ungefär en halvmeter jämfört med havsytan under 1900-talet på grund av landhöjningen. Vid Mälarens norra delar sker fortfarande en långsam landhöjning eftersom landhöjningen är större där än vid utloppen. Sjön är numera reglerad med dammluckor vid Riksbron för att förhindra att bräckvatten strömmar in i Mälaren vid högvatten i Saltsjön. Dammluckorna fälls endast ner vid de tillfällen då havsvattenytan är högre än Mälarens vattenstånd.

Medeldjupet i Mälaren beräknas till 12,8 meter och det största uppmätta djupet är 66 meter, i Lambarfjärden utanför Hässelby.

Kanaler och slussar

Fram till 1820-talet var Christopher Polhems sluss i Stockholm enda förbindelsen ut till Östersjön, då anlades Södertälje kanal. Huvuddelen av sjötrafiken går fortfarande via Södertälje kanal, men Hammarbyleden som invigdes 1930 för att avlasta Slussen är också en viktig länk mellan Mälaren och Östersjön. Under mellankrigstiden drabbades Mälartrafiken av kris på grund av bilismens genombrott. Andra världskriget innebar dock en blomstringstid för trafiken. Idag går lastfartyg till hamnar som finns i Stockholm, Västerås och Köping.

Köpings hamn

Kungsör

Eskilstuna

Västerås hamn

Strategiskt läge

Genom sitt strategiska läge mellan Sveriges inland och Östersjön har Mälaren alltid varit viktig för sjöfarten. Under vikingatiden fanns stora handels- och boplatser som Helgö och Birka. På medeltiden blev Stockholm Sveriges och Mälarens viktigaste handelsplats. Exporten bestod då huvudsakligen av koppar och järn från Bergslagen samt hudar, pälsverk, torkad/saltad fisk och smör. Nästan inga varor producerades i själva Stockholm.

En märkbar del av järnet kom redan under Stockholms pionjärtid från Arboga, den innersta d.v.s. västligaste hamnen för s.k. Mälarskutor. I och med ångmaskinen tog sjöfarten fart på Mälaren. Redan i augusti 1818 startade ångbåtstrafik på Mälaren till Drottningholms Slott. Förutom passagerartrafik var införseln av lantbruksprodukter en viktig del av verksamheten.

Hjälmare kanal

Hjälmare kanal är en kanal som förbinder Hjälmarens med Arbogaån. Via Arbogaån nås Mälaren. Kanalen byggdes 1623–1639 med syfte att underlätta transporten av järn, spannmål och virke mellan Bergslagen och Stockholm/Östersjön. Kanalen är Sveriges äldsta byggda vattenväg.

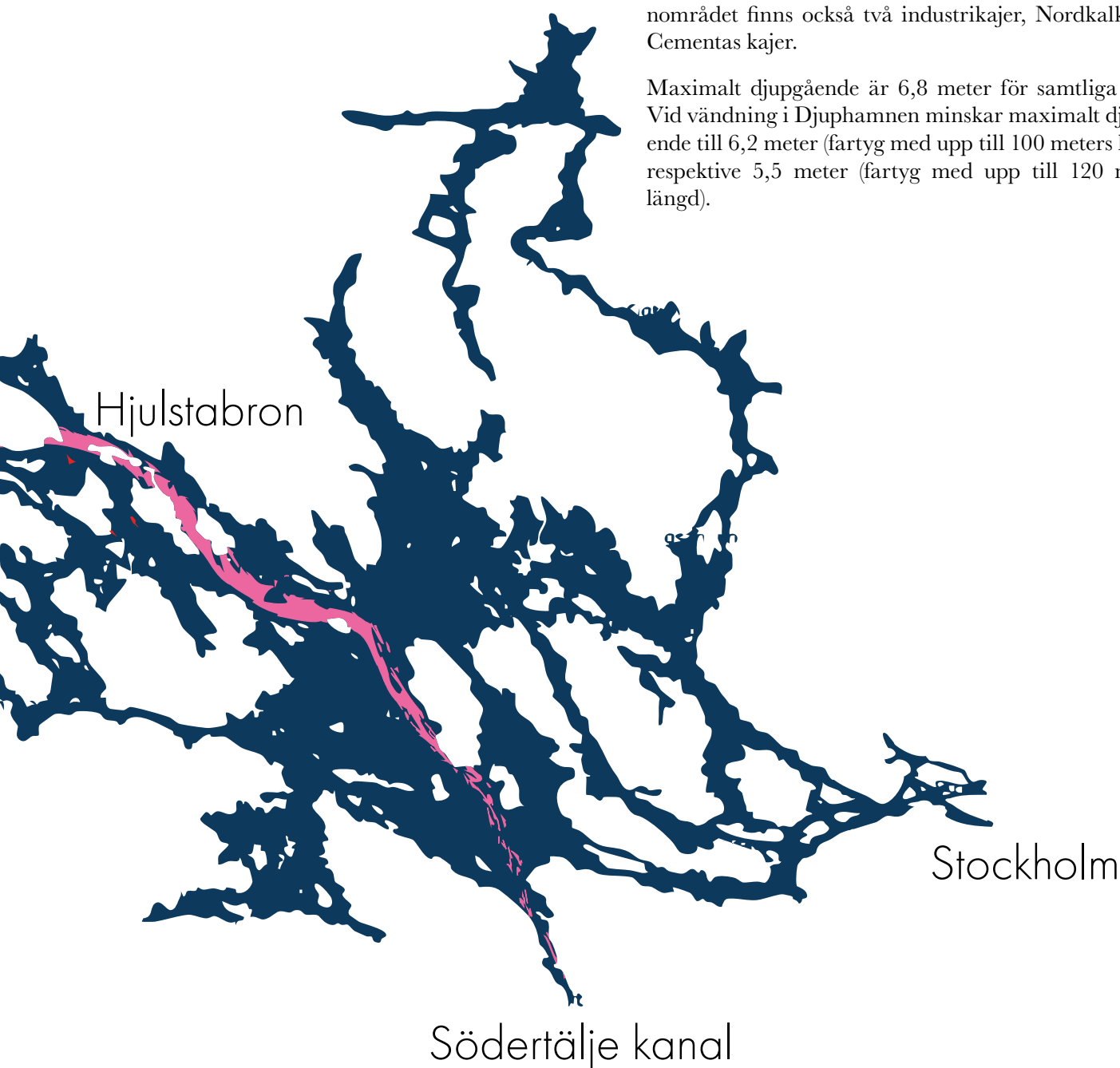
Kanalen är totalt 13 700 meter lång, varav 8 500 meter är grävd kanal. Den har en total fallhöjd på 22 meter, genom nio handdrivna slussar fördelade på fem ställen. Maxlängden för båtar är 30 meter, maxbredden är 7 meter och maxdjupet är 1,95 meter och maxhöjden är fri. Högsta tillåtna fart genom kanalen är 5 knop.

Köpings hamn

Köpings djuphamn ligger idag mitt i Köpingsviken längst inne i Mälaren, där den öppnades 1932 efter ett för den tiden massivt muddringsarbete. Kajlängden i djuphamnen var då 200 meter. Därefter har Köpings hamn utvecklats i etapper genom åren, kajdelar har förlängts och andra har tillkommit, senast Oljepiren (1967 - 1969).

Köpings hamn består av djuphamnen, spannmålskajen och oljepiren. Den är klassad som en allmän hamn och ägs av Köpings kommun. Hamnanläggningen inom Köpings allmänna hamn hyrs ut till det kommunalägda bolaget Mälardammar AB som ansvarar för hamnverksamheten. Mälardammar tar ut hamn- och stuveriavgifter, lossar och lastar gods på fartyg samt ansvarar för farleden och isbrytningen inom hamnområdet. Hamnen i Köping har rustats och utvecklats för att kunna ta emot större fartyg och större godsvolymer. Inom hamnområdet finns också två industrikajer, Nordkalks och Cementas kajer.

Maximalt djupgående är 6,8 meter för samtliga kajer. Vid vändning i Djuphamnen minskar maximalt djupgående till 6,2 meter (fartyg med upp till 100 meters längd) respektive 5,5 meter (fartyg med upp till 120 meters längd).

DE STÖRSTA ARBETSGIVARNA I VÄSTRA MÄLARDALEN – offentliga och privata

Västra Mälardalen har en hög andel inom tillverkande industri, vård- och omsorg och utbildning.

Kommunerna, Regionen, kommunal verksamhet i olika former av samverkan samt statliga verksamheter är stora offentliga arbetsgivare i de tre kommunerna i Västra Mälardalen. De allra största privata arbetsgivarna finns fordonstillverkaren Volvo och försvarskoncernen Saab. Ett flertal av de allra största privata arbetsgivarna har en direkt koppling till fordonsindustrin och det svenska totalförsvaret. Många av företagen är inom olika former av tillverkning. Det gäller inte bara till fordonsindustrin utan också alltifrån sängar till kemi. Statistiken kommer framförallt ifrån publika årsredovisningar för 2024 samt i kontakt med respektive företag, organisation eller offentlig förvaltning. Det gäller främst de företag som ingår i större bolag/koncern och/eller är filial inom företag.

Publika data från SCB eller andra leverantörer över antal anställda hos de större arbetsgivarna i de tre kommunerna i Västra Mälardalen anges oftast i intervaller och är därför ungefärliga. För sammanställningen har uppgifter om antalet anställda för de 20 största företagen samlats in under augusti och september 2025. Då finns normalt årsredovisning för 2024, och om den inte finns specifik för de tre kommunerna har en förfrågan gjorts till respektive bolag eller offentlig förvaltning. För jämförbarhet mellan företag och organisationer mäts antal anställda på årsbasis.

Med ort avses företagets huvudsakliga placering, men en arbetsgivare kan ha fler arbetsställen. Bland de 10 största arbetsgivarna i Västra Mälardalen finns en god spridning mellan de tre kommunerna. Fem finns i Köping, tre finns i Arboga och två finns i Kungsör.

De tre kommunerna, inklusive lokala och regionala kommunala bolag eller verksamheter, är naturligtvis stora arbetsgivare i området. Andra större offentliga arbetsgivare är Försvarsmakten genom tre enheter i Arboga, Region Västmanland genom sjukhuset i Köping samt Folkvandvården.

Största privata arbetsgivare i Västra Mälardalen är Volvo i Köping med totalt 1 650 anställda, och därtill finns ett antal tillverkande företag inom fordonssektorn som GKN Driveline, Gnutti Carlo, Car-o-liner samt Leax. Tillsammans har de fem företagen inom fordonssektorn c:a 2 660 anställda. En annan viktig grupp av arbetsgivare är försvarssektorn genom Saab, Combitech och Försvarsmakten med totalt 1 500 anställda i Arboga, vilken är en ökning med c:a 200 personer sedan 2023.

Andra större privata arbetsgivare inom tillverkning är Yara, Hästens Sängar och Nordkalk i Köping, Keycast Kohlsua i Kolsva, Recotech och Starka Betongelement i Arboga samt OPW Sweden och Strängbetong i Kungsör. Större arbetsgivare inom logistik och distribution är Tibnor och Nippon Gases i Köping.

Större företag i området med mer teknisk inriktning är Infobric och Curtis-Wright i Arboga samt Sejfo i Köping.

Större statlig arbetsgivare, utöver Försvarsmakten, är Polismyndigheten med 90 anställda. Svenska kyrkan har genom tre pastorat i Västra Mälardalen totalt c:a 115 anställda.

Livsmedel är också större arbetsgivare. Störst är ICA Maxi i Köping och Willys med butiker i Arboga och Köping med båda c:a 70 anställda. Större lokala företag inom byggsektorn och närliggande områden är KAK Byggen, Lundin & Johansson Byggteam, Samuelssons Måleri, Eltec i Köping samt Köpings Elektriska, som alla har mellan 30 - 50 anställda. ■

De största arbetsgivarna i Västra Mälardalen

Offentliga och privata från 10 anställda

Företag	Ort	Bransch	Antal anställda
Köpings kommun exkl. bolag	Köping	Kommun	2 386
Volvo Powertrain AB	Köping	Tillverkning av transmissioner till lastbilar, bussar och båtar inom Volvokoncernen	1 650
Arboga kommun exkl. bolag	Arboga	Kommun	931
Försvarsmakten	Arboga	Statlig verksamhet	800
Kungsörs Kommun exkl. bolag	Kungsör	Kommun	713
Region Västmanland	Köping	Vård och omsorg	650
Saab AB	Arboga	Levererar flygplanssystem inom civil- och militär luftfart samt övervakningssystem i kombination med ledningsfunktion	550
GKN Driveline Köping AB	Köping	Tillverkning av system för fyrhjulsdraft	464
Gnutti Carlo Sweden AB	Kungsör	Utveckling och tillverkning av komponenter och system för drivlinor.	270
Tibnor AB	Köping	Lager- och bearbetningsenhet av stål m.m.	176
Car-O-Liner Group AB	Kungsör	Tillverkning av instrument och apparater för mätning, provning och navigering	154
Combitech AB	Arboga	Tekniska lösningar och konsulttjänster med fokus på mer motståndskraftigt samhälle	150
Arboga Kommunaltekniska AB	Arboga	Kommunalt bolag	133
Yara AB	Köping	Tillverkas ammoniumnitrat som används till civila sprängmedel	125
Leax Group AB	Köping	Tillverkning för bl.a. fordonsindustrin	122
Västra Mälardalens Energi och Miljö AB	Köping	Kommunalt bolag	97
AB Strängbetong	Kungsör	Tillverkning av betongvaror för byggändamål	97
Hästens Sängar AB	Köping	Tillverkning och försäljning av sängar	94
Polismyndigheten	Köping	Statlig verksamhet	90
Keycast Kohlsva AB	Kolsva	Gjuteri och verkstadsrörelse	79
Recotech AB	Arboga	Tillverkar, förädlar och reparerar komponenter för gas- och ångturbiner samt kraft-, process- och spårtrafikindustrier	78
KBAB Service AB	Köping	Kommunalt bolag	74
Sparbanken Västra Mälardalen	Köping, Arboga och Kungsör	Bank- och finansverksamhet	74
Västra Mälardalens Kommunalförbund	Köping	Kommunal verksamhet	71
Köpings Bostads AB	Köping	Kommunalt bolag	71
Infobric (Telliq AB)	Arboga	Digitala Helhetslösning för att koppla upp fordon, maskiner och verktyg	70
Willys AB	Arboga, Köping	Livsmedelshandel	70
ICA Maxi (Peter Danielsson Förvaltning AB)	Köping	Detailhandelsrörelse med dagligvaror	69
Sejfo Group AB	Köping	Konstruktion och byggnation av verkstadsteknisk utrustning	61
Starka Betongelement AB	Arboga	Tillverkning och försäljning av prefabricerade betongelement.	55
Köpings Pastorat	Köping	Religiös församlingsverksamhet	55
Curtiss-Wright Surface Technologies AB	Arboga	Översyner och reparationer av flygmotorer och industriella gasturbiner	52
OPW Sweden AB	Kungsör	Tillverkning av plasthalvfabrikat	51
Folkandvården Västmanland AB	Köping	Vård och omsorg	50
Saferoad Traffic AB	Köping	Utveckla och leverera lösningar för säkerhet i trafikmiljön	48
KAK Byggen AB	Köping	Byggnadsverksamhet	48
Räddningstjänsten Mälardalen	Köping, Arboga och Kungsör	Kommunal verksamhet	44
Athea Assistans AB	Kolsva	Personlig Assistans	44
Samuelssons Måleri AB	Arboga	Måleriverksamhet	41
TBO-Haglinds AB	Arboga	Bygga, leverera och montera balkonger	40
Arbogabygdens Församling	Arboga	Religiös församlingsverksamhet	39
Nippon Gases Sverige AB	Köping	Marknadsföra och distribuera industriella gaser	36
Åbågens Vårdcentral	Arboga	Vårdcentral	36
Sysarb AB	Arboga	System för lönekartläggning och lönesättning	36
Nordkalk AB	Köping	Brytning och bearbetning av bl.a. natursten och kalk	35
Mattsson Metall AB	Kungsör	Tillverkning inom metall	35
Eltec Köping AB	Köping	Elektriska installationer och el-service	34
Köpings Elektriska AB	Köping	Elinstallationsrörelse	34
Lundin & Johansson Byggteam AB	Arboga	Byggnadsverksamhet	31
Memo AB	Köping	Leverantör av avancerad formsprutning	30
Kungsörs KommunTeknik AB	Kungsör	Kommunalt bolag	29
Munktorps Träförädling AB	Munktorp	Förädling av trävaror	29
Kungsörs Mekaniska Verkstad AB	Kungsör	Metallegoarbeten	29

Gustafssons Mekaniska Verkstad	Arboga	Legoleverantör av plåtbearbetade produkter till tillverkningsindustrin	29
Matbutiken i Arboga AB	Arboga	Livsmedelsbutik	28
Rörick Elektriska Verkstad AB	Köping	Reparation, service och försäljning av elmotorer	28
Mälarenergi Elnät AB	Köping, Kungsör	Elöverföring och närliggande tjänster	28
Familjeläkarna i Arboga AB	Arboga	Vårdcentral	27
Mintec Paper AB	Köping	Tillverkar och konverterar papper och papp	27
Himmeta Åkeri AB	Köping	Åkeri med specialtransporter	27
Element Metech AB	Arboga	Reparation av Elektronik	26
Tolago Infra AB	Köping	Partihandel med VVS-varor	26
Byggnadsfirman Lund AB	Arboga	Fastighetsförvaltning	24
Robert Norrsjö Åkeri AB	Köping	Åkeriverksamhet	24
Kungsörs Vårdcentral AB	Kungsör	Primärvårdcentral	23
Grimaldis Mekaniska Verkstad AB	Köping	Mekanisk verkstadsrörelse	21
Hasta AB	Köping	Handel och distribution av heminredningsprodukter	21
Arboga Hårdkräm AB	Arboga	Ytbehandlingar och hårdförkromning av metaller	21
Asplunds Livs AB	Arboga	Livsmedelsbutik	21
Ljungträ AB	Munktorp	Sågverk	20
Mr Arbogavagnar AB	Arboga	Byggnation och reparation av tunga fordon	20
L & A Falcks Lantbruksmaskiner AB	Köping	Försäljning, reparationer och reservdelar för lantbruksmaskiner	20
Nya Eriksbo Planskola AB	Borsingsby	Planskola med buskar och träd	20
Kungsörs Pastorat	Kungsör	Religiös församlingsverksamhet	19
Transtronic i Köping AB	Köping	Tillverkning och försäljning av elektroniska och mekaniska produkter	19
Johan Larsson Åkeri AB	Kungsör	Åkeri	19
Västra Mälardalens Myndighetsförbund	Arboga	Kommunal verksamhet	18
Kungsörs Trädteknik AB	Kungsör	Tillverkning av produkter inom butik-, industri- och byggsektor	18
Samuelssons Fastighetservice AB	Arboga	Fastighetservice	18
B2 Entreprenad i Arboga AB	Arboga	Byggnadsverksamhet	17
Västra Mälardalens VA AB	Arboga	Drift och underhåll av vatten- och avloppsanläggningar	16
Matbutiken i Kolsva AB	Kolsva	Livsmedelsbutik	16
Jakkal AB	Köping	Teknisk konsultverksamhet	15
Jansson & Bronse Logistikpartner AB	Arboga	Bemanning och rekrytering	15
JMN Fastigheter AB	Kungsör	Byggnadsverksamhet	15
Sparsam Administration Svealand AB	Arboga	Administration för sparbanker	15
Coop Kungsör (Matbutiken i Kungsör AB)	Kungsör	Livsmedelsbutik	14
Mark & Bygg i Kungsör AB	Kungsör	Mark- och bygganläggningsverksamhet	14
Viby Buss AB	Arboga	Persontransporter med buss & taxi	14
Mälarhusarna AB	Köping	Hamnrörelse i Köping och Västerås	14
Meltex AB	Kungsör	Import och handel med VA-material	13
Bygg & installationsaktiebolaget i Arboga AB	Arboga	Byggbolag	13
Håkan Modin Åkeri AB	Kungsör	Åkeri	13
Jörgen & Kjells Måleriservice i Kungsör AB	Kungsör	Måleriverksamhet	13
Kungsörs Skyltprodukter AB	Kungsör	Tillverkning och försäljning av skyltprodukter	13
Arutex AB	Arboga	Byggbolag	13
Packing Kungsör AB	Kungsör	Tjänster inom montering, förpackning och logistik	12
Nya Källar'n AB	Arboga	Restaurang, pub, catering samt konferensverksamhet	11
Kungsörstorps Hotell & Konferens AB	Kungsör	Hotell- och konferensanläggning	11
Arboga Kungsör Plåt o Vent AB	Kungsör	Byggnadsplåtslageri och ventilationsarbeten.	11
Kungsörs Fastighets AB	Kungsör	Kommunalt bolag	11
Elektroautomatik i Sverige AB	Kungsör	Teknisk konsultverksamhet inom industriteknik	11
Arboga Centralservice AB	Arboga	Detaljhandel med kök, vitvaror och VVS	10
Byggteam i Kungsör AB	Kungsör	Fastighetsförvaltning	10
Potmix Products AB	Kungsör	Tillverkning och försäljning av anläggningsmaskiner och asfaltsprodukter.	10
Ergolift AB	Arboga	Tillverkning av lyftanordningar	10
			12 272

Källa: Årsredovisningar 2024, egeninsamlade uppgifter via research och/eller kontakter med företagen.

KÖPINGS 20 STÖRSTA PRIVATA ARBETSGIVARE

Tillverkningsindustrin i allmänhet och fordonsindustrin i synnerhet är de största arbetsgivarna i Köping. Allra störst är Volvo Powertrain, som tillverkar transmissioner till lastbilar, bussar och båtar inom Volvokoncernen. Därtill har företagen GKN Driveline Köping AB och Leax Group en stark koppling till fordonsindustrin. Andra större företag i Köping är Yara (tillverkning av ammoniumnitrat som används till civila sprängmedel), Tibnor som har ett av två svenska centrallager i Köping samt Hästens Sängar (tillverkning och försäljning av sängar).

Fakta i översikten bygger på publika data från årsredovisningar 2024 samt svar från företagen på hur många årsanställda de idag har anställda i Köping. Siffrorna gäller antalet anställda personer som årsanställda, exklusive bemanningspersonal och säsongsanställda, inom parentes föregående år. Med ort avses företagets huvudsakliga placeringsort i kommunen. Företaget kan ha arbetsställen på flera orter både i och utanför kommunen. Med startår avses året då bolaget grundades.

1. Volvo Powertrain AB

Tillverkning av transmissioner till lastbilar, bussar och båtar inom Volvokoncernen

Antal anställda: 1 650 (1650)

Ägare: Ingår i börsnoterade Volvo Koncernen

Ort: Köping **Startår:** 1856

2. GKN Driveline Köping AB

Tillverkare av system för fyrhjulsdraft.

Antal anställda: 464 (522)

Ägare: Ingår i Dowlais Group

Ort: Köping **Startår:** 2003

3. Tibnor AB

Lager- och bearbetningsenhet av stål m.m.

Antal anställda: 176

Ägare: Ingår i SSAB Koncernen.

Ort: Köping **Startår:** 1901

4. Yara AB

Tillverkas ammoniumnitrat som används till civila sprängmedel.

Antal anställda: 125 (125)

Ägare: Ingår i det norska Yara Koncernen.

Ort: Köping **Startår:** 1943

5. Leax Group AB

Tillverkning för bl.a. fordonsindustrin.

Antal anställda: 122 (115)

Ägare: Svensktägt

Ort: Köping **Startår:** 1982

6. Hästens Sängar AB

Tillverkning och försäljning av sängar.

Antal anställda: 94 (125)

Ägare: Svensktägt

Ort: Köping **Startår:** 1852

7. Keycast Kohlsua AB

Gjuteri och verkstadsrörelse.

Antal anställda: 79 (63)

Ägare: Ingår i Stavanger Steel Industries gruppen

Ort: Köping **Startår:** 1945

8. ICA Maxi

(Peter Danielsson Förvaltning AB)

Detaljhandelsrörelse med dagligvaror inom ICA-verksamheten.

Antal anställda: 69 (72)

Ägare: Svensktägt

Ort: Köping **Startår:** 1994

9. Sejfo Group AB

Konstruktion och byggnation av verkstadsteknisk utrustning.

Antal anställda: 61 (54)

Ägare: Svensktägt

Ort: Köping **Startår:** 1998

10. Sparbanken Mälardalen AB

Bank- och finansverksamhet.

Antal anställda: 59 (59)

Ägare: Ägs av kunderna, via två sparbanksstiftelser och Swedbank

Ort: Köping **Startår:** 1845

11. Saferoad Traffic AB

Utveckla och leverera lösningar för säkerhet i trafikmiljön.

Antal anställda: 48 (56)

Ägare: Ingår i FSN Capital Funds

Ort: Köping **Startår:** 1932

12. KAK Byggen AB

Byggnadsverksamhet.

Antal anställda: 48 (46)

Ägare: Svensktägt

Ort: Köping **Startår:** 1989

13. Athea Assistans AB

Personlig Assistans.

Antal anställda: 44 (48)

Ägare: Svensktägt

Ort: Kolsva **Startår:** 2019

14. Nippon Gases Sverige AB

Marknadsföra och distribuera industriella gaser.

Antal anställda: 36 (44)

Ägare: Ingår i Nippon Sanso koncernen

Ort: Köping **Startår:** 2005

15. Nordkalk

Brytning och bearbetning av bl.a. natursten och kalk.

Antal anställda: 35 (50)

Ägare: Ingår i Sigma Roc Koncernen

Ort: Köping **Startår:** 1960

16. Eltec Köping AB

Elektriska installationer och el-service.

Antal anställda: 34 (37)

Ägare: Svensktägt

Ort: Köping **Startår:** 1986

17. Köpings Elektriska AB

Elinstallationsrörelse.

Antal anställda: 34 (34)

Ägare: Svensktägt

Ort: Köping **Startår:** 1974

18. Memo AB

Leverantör av avancerad formsprutning

Antal anställda: 30

Ägare: Ingår i DeVenture AB

Ort: Köping **Startår:** 1972

19. Munktorps Träförädling AB

Förädling av trävaror.

Antal anställda: 29 (33)

Ägare: Ingår i Optimera Svenska AB

Ort: Munktorp **Startår:** 1987

20. Rörick Elektriska Verkstad AB

Reparation, service och försäljning av elmotorer

Antal anställda: 28

Ägare: Ingår i Momentum Group AB

Ort: Köping **Startår:** 1967

Källa: Årsredovisningar 2024, egeninsamlade uppgifter via research och/eller kontakter med företagen.

Bildkälla: Google Street View

ARBOGAS 20 STÖRSTA PRIVATA ARBETSGIVARE

Försvaret och försvarsindustrin har stor betydelse för Arbogas arbetsmarknad. Saab-koncernen inklusive dotterbolaget Combitech står tillsammans för cirka 700 anställda, vilket är en ökning på 100 anställda sedan förra året. Läger man dessutom till företag relaterade till flygindustrin samt Försvarsmakten, så är försvarsinriktad verksamhet den klart dominerande sektorn i Arboga.

Andra större privata arbetsgivare i Arboga är; Recotech, TelliQ, Starka Betongelement samt Curtiss-Wright Surface Technologies, som alla har över 50 anställda.

Fakta i översikten bygger på publika data från årsredovisningar 2024 samt svar från företagen på hur många årsanställda de idag har anställda i Arboga. Siffrorna gäller antalet anställda personer som årsanställda, exklusive bemanningspersonal och säsongsanställda, inom parentes föregående år. Med ort avses företagets huvudsakliga placeringsort i kommunen. Företaget kan ha arbetsställen på flera orter både i och utanför kommunen. Med startår avses året då bolaget grundades.

4. Infobric (TelliQ AB)

Digital Helhetslösning för att koppla upp fordon, maskiner och verktyg.

Antal anställda: 70 (72)

Ägare: Ingår i Infobric AB

Ort: Arboga **Startår:** 2007

7. Samuelssons Måleri AB

Måleriverksamhet.

Antal anställda: 41 (44)

Ägare: Svensktägt

Ort: Arboga **Startår:** 1985

1. Saab AB

Levererar avancerade flygplanssystem inom civil- och militär luftfart samt olika former av övervakningssystem.

Antal anställda: 550 (450)

Ägare: Ingår i Saab-koncernen

Ort: Arboga **Startår:** 1972

2. Combitech AB

Tekniska lösningar och konsulttjänster med fokus på mer motståndskraftigt samhälle.

Antal anställda: 150 (150)

Ägare: Ingår i Saab-koncernen

Ort: Arboga **Startår:** 1982

5. Starka Betongelement AB

Tillverkning och försäljning av prefabricerade betongelement.

Antal anställda: 55

Ägare: Ingår i Starka AB

Ort: Arboga **Startår:** 2003

8. TBO-Haglinds AB

Bygga, leverera och montera balkonger.

Antal anställda: 40 (52)

Ägare: Ingår i Balco Group

Ort: Arboga **Startår:** 1970

3. Recotech AB

Tillverkar, förädlar och reparerar komponenter för gas- och ångturbiner samt kraft-, process- och spårtrafiksindustrier.

Antal anställda: 78 (66)

Ägare: Svensktägt

Ort: Arboga **Startår:** 1998

6. Curtiss-Wright

Översyner och reparationer av flygmotorer och industriella gasturbiner.

Antal anställda: 52 (43)

Ägare: Ingår i Curtiss-Wright Corp

Ort: Arboga **Startår:** 1998

9. Åbågens Vårdcentral

Vårdcentral.

Antal anställda: 36 (28)

Ägare: Svensktägt

Ort: Arboga **Startår:** 2011

10. Sysarb AB

System för lönekartläggning och lönesättning.

Antal anställda: 36 (35)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 2005

13. Matbutiken i Arboga AB

Livsmedelsbutik.

Antal anställda: 28 (29)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 2010

16. Byggnadsfirman Lund AB

Fastighetsförvaltning.

Antal anställda: 24 (23)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 1986

19. Mr Arbogavagnar AB

Tillverkning av släpfordon.

Antal anställda: 20 (20)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 1972

11. Lundin & Johansson Byggteam AB

Byggbolag.

Antal anställda: 31 (41)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 1992

14. Familjeläkarna i Arboga AB

Vårdcentral.

Antal anställda: 27 (23)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 2009

17. Arboga Hårdkräm AB

Tillverkning och hårdförkromning.

Antal anställda: 21 (21)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 2008

20. Samuelssons Fastighets-service AB

Fastighetservice.

Antal anställda: 18 (18)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 1993

12. Gustafssons Mekaniska Verkstad

Legoleverantör av plåtbearbetade produkter till tillverkningsindustrin.

Antal anställda: 29 (29)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 1972

15. Element Metech AB

Servicelösningar inom mätteknik

Antal anställda: 26

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 1961

18. Asplunds Livs AB

Livsmedelsbutik.

Antal anställda: 21 (21)

Ägare: Svenskägt

Ort: Arboga **Startår:** 1986

Källa: Årsredovisningar 2024, egeninsamlade uppgifter via research och/eller kontakter med företagen.

Bildkälla: Google Street View

KUNGSÖRS 20 STÖRSTA PRIVATA ARBETSGIVARE

I Kungsör är tillverkningsindustrin större privata arbetsgivare. De allra största är Gnutti Carlo Sweden och Car-O-Liner som båda är inriktade emot fordonsindustrin. Andra tillverkande företag i Kungsör är Strängbetong, OPW Sweden, Mattsson Metall samt Kungsörs Mekaniska Verkstad. Fakta i översikten bygger på publika data från årsredovisningar 2024 samt svar från företagen på hur många årsanställda de idag har anställda i Kungsör. Siffrorna gäller antalet anställda personer som årsanställda, exklusive bemanningspersonal och säsongsanställda, inom parentes föregående år. Med ort avses företagets huvudsakliga placeringssort i kommunen. Företaget kan ha arbetsställen på flera orter både i och utanför kommunen. Med startår avses året då bolaget grundades.

1. Gnutti Carlo Sweden AB

Utveckling och tillverkning av komponenter och system för drivlinor.

Antal anställda: 270 (270)

Ägare: Ingår i Gnutti Carlo koncernen, Italien

Ort: Kungsör   **Startår:** 1935

2. Car-O-Liner Group AB

Tillverkning av instrument och apparater för mätning, provning och navigering

Antal anställda: 154 (159)

Ägare: Ingår i Snap-on Inc USA

Ort: Kungsör   **Startår:** 2006

3. AB Strängbetong

Tillverkning av betongvaror för byggändamål

Antal anställda: 97

Ägare: Ingår i Strängbetong Koncernen, som ingår i Consolis.

Ort: Kungsör   **Startår:** 1997

4. OPW Sweden AB

Tillverkning av plasthalvfabrikat

Antal anställda: 51 (56)

Ägare: Ingår i Dover Corporation USA

Ort: Kungsör   **Startår:** 1993

5. Mattsson Metall AB

Tillverkning Metall

Antal anställda: 35 (31)

Ägare: Svensktägt

Ort: Kungsör   **Startår:** 1946

6. Kungsörs Mekaniska Verkstad AB

Metallegoarbeten

Antal anställda: 29 (29)

Ägare: Ingår i Xano koncernen.

Ort: Kungsör   **Startår:** 1970

7. Kungsörs Vårdcentral AB

Primärvårdcentral

Antal anställda: 23 (19)

Ägare: Svensktägt

Ort: Kungsör   **Startår:** 2011

8. Nya Eriksbo Planskola AB

Odling av plantskoleväxter m.m.

Antal anställda: 20 (17)

Ägare: Svensktägt

Ort: Borsingsby   **Startår:** 2006

9. Johan Larsson Åkeri AB

Åkeri

Antal anställda: 19 (17)

Ägare: Svensktägt

Ort: Kungsör   **Startår:** 2001

10. Kungsörs Trådteknik AB

Tillverkning av metalltrådvaror, kedjor och fjädrar

Antal anställda: 18 (18)

Ägare: Svenskägt

Ort: Kungsör **Startår:** 1986

11. JMN Fastigheter AB

Bygg

Antal anställda: 15 (14)

Ägare: Svenskägt

Ort: Kungsör **Startår:** 2014

12. Matbutiken i Kungsör AB

Livsmedelsbutik

Antal anställda: 14 (16)

Ägare: Ingår i Coop Sverige

Ort: Kungsör **Startår:** 2021

13. Mark & Bygg i Kungsör AB

Mark- och grundarbeten

Antal anställda: 14 (15)

Ägare: Svenskägt

Ort: Kungsör **Startår:** 2001

14. Håkan Modin Åkeri AB

Åkeri

Antal anställda: 13 (15)

Ägare: Svenskägt

Ort: Kungsör **Startår:** 2012

15. Meltex AB

Import och handel med VA-material

Antal anställda: 13

Ägare: Svenskägt

Ort: Kungsör **Startår:** 1988

16. Jörgen & Kjells Måleriservice i Kungsör AB

Måleriverksamhet

Antal anställda: 13 (13)

Ägare: Svenskägt

Ort: Kungsör **Startår:** 1992

17. Kungsörs Skyltprodukter AB

Tillverkning av belysningsarmatur

Antal anställda: 13 (13)

Ägare: Svenskägt

Ort: Kungsör **Startår:** 1987

18. Packing Kungsör AB

Tjänster inom montering, förpackning och logistik.

Antal anställda: 12 (14)

Ägare: Svenskägt

Ort: Kungsör **Startår:** 2006

19. Kungsörstorps Hotell & Konferens AB

Hotell & Restaurang

Antal anställda: 11 (11)

Ägare: Svenskägt

Ort: Kungsör **Startår:** 2001

20. Elektroautomatik i Sverige AB

Teknisk konsultverksamhet inom industri-teknik

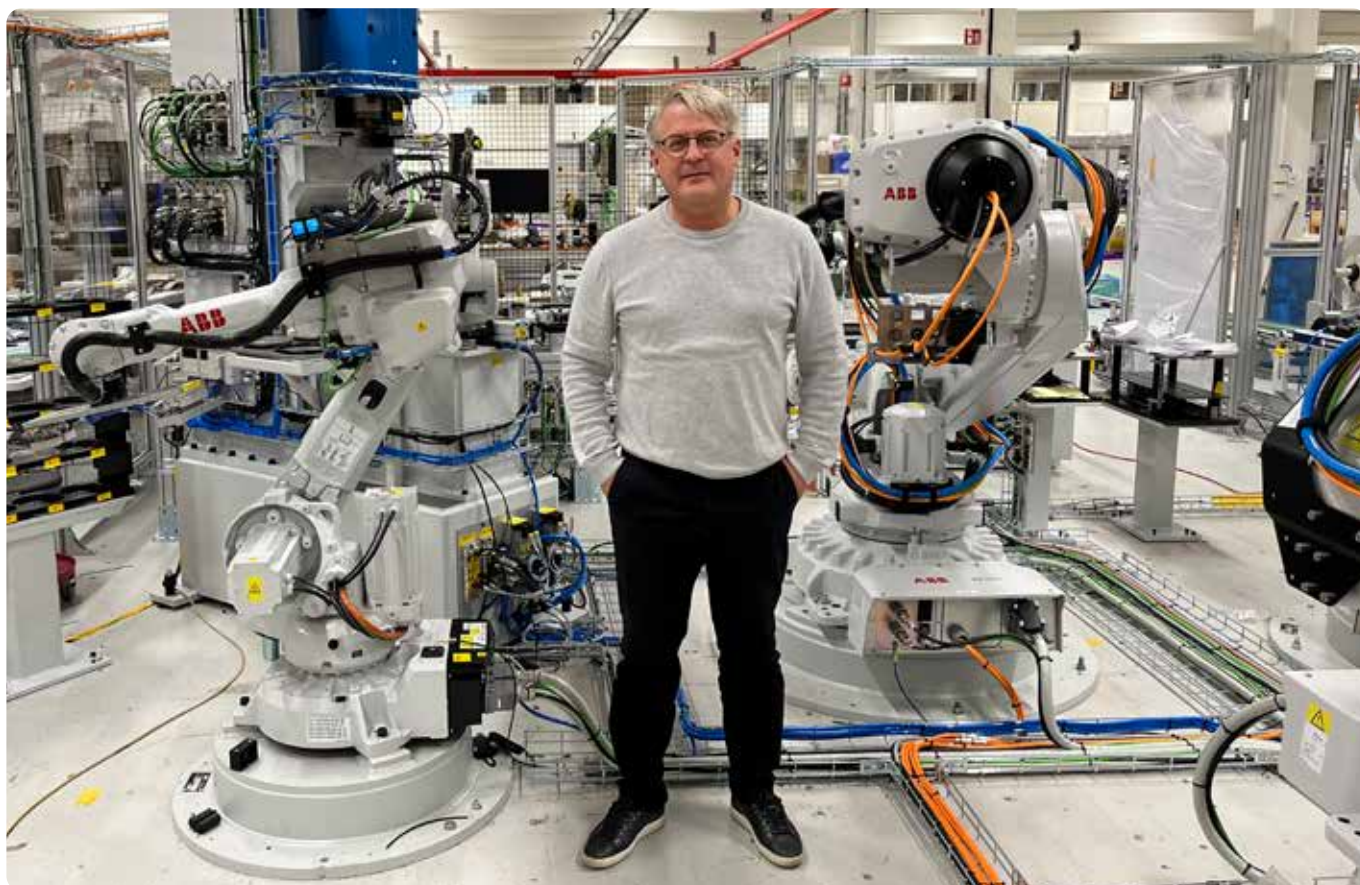
Antal anställda: 11

Ägare: Ingår i Storskogen

Ort: Kungsör **Startår:** 1965

Källa: Årsredovisningar 2024, egeninsamlade uppgifter via research och/eller kontakter med företagen.

Bildkälla: Google Street View

Sejfo

Sejfo är ett ingenjörföretag som funnits i Köping sedan 1991. Sejfo utvecklar fabriksautomation till kunder främst inom fordons-, energi-, försvars- och läkemedelsindustrin. Sejfo Group har haft stark tillväxt under de senaste åren och omsätter 250 Mkr. VD och största ägare är Jan Norling.

Berätta om Sejfo Group

Sejfo är ett ingenjörföretag som håller på med industriell automation, säger VD Jan Norling. Vi är nu 97 medarbetare och har därtill c:a 30 konsulter i vår grupp. Vi har vår stora verksamhet i Köping, men har sedan några år etablerat verksamhet på Hisingen i Göteborg med c:a 15 medarbetare. Det gör vi för att komma närmare våra kunder. Från 1 september 2025 har vi även startat Sejfo Malmö AB som ska skapa mer affärer i södra Sverige.

I gruppen finns även Sejfo International som arbetar med våra internationella affärer. Vi har också ett fastighetsbolag, eftersom vi äger vår fastighet här i Köping.

Vi är sedan starten ett personalägt bolag, och alla ägare arbetar eller har arbetat i bolaget. Det har sina uppenbara för och nackdelar, och vi har aldrig haft ett moderbolag som gett oss pengar. Vi har sedan starten 1991 fått ta fullt ansvar för vår verksamhet, både i bra och mindre bra tider, säger Jan Norling.

Hur mår Sejfo?

Vi mår riktigt bra, säger Jan Norling.

Vi har full fart på vår verksamhet och har en orderstock på c:a 470 Mkr. Trenden är också tydlig där många företag vill fortsätta att automatisera sin verksamhet.

En förklaring till de senaste åren allt högre omsättning med god lönsamhet är att vi fick in Roger Berggren som styrelseordförande. Vi har sedan dess blivit bättre på att arbeta med tydliga visioner och mål samt att vi hela tiden arbetar emot dessa. Vi arbetar mer målmedvetet och med aktiviteter och fokus som leder oss framåt. Allt detta arbete har gjort att vi växt ordentligt under senare år.

Hög tillväxt har också sina utmaningar. Vi har fått arbeta med organisationen för att få rätt kraft och med att bygga en bra plattform för fortsatt tillväxt. Vi har också haft framgång under senare år med att kunna rekrytera många duktiga ingenjörer, säger Jan Norling.

Vi har också under senare år blivit mer aktiva på marknaden. Vi finns aktivt med i sociala medier, vilket gjort oss mer kända hos kunder och prospekts. Det har också gjort att det blir fler som söker sig till oss för att arbeta inom Sejfo. Allt detta är naturligtvis bra för oss, säger Jan Norling.

Det pågår som alltid olika former av utveckling. Hur hanterar ni över tid olika former av utveckling?

Vi tycker det är jättebra med utveckling, säger Jan Norling. Vi har inga egna produkter, utan för oss är utveckling och förändring en affärsmöjlighet och en del av vår DNA. Vi är också sedan starten vana vid utveckling, som att t.ex. använda ny teknik. Vi är också vana att arbeta med olika branscher även om Fordon, Energi och Läkemedel är våra större sektorer. Olika branscher har olika cykler och vi har under åren lärt oss att hantera detta, säger Jan Norling.

Det finns några supertrender som automation, elektrifiering och Artificiell Intelligens. En annan trend är ökade regelverk, olika former av verifieringar och ökad dokumentation. Våra kunder är dock normalt stora och starka bolag, som kan och vill investera i framtiden. Det är bra för oss.

Historiskt har våra bästa tider normalt varit i lågkonjunktur. I högkonjunktur vill företag normalt ha full produktion, men i lägre konjunktur vill och kan företag investera för att effektivisera sin produktion. Så sammantaget är utveckling och förändring vår vardag, säger Jan Norling.

Aktuella stora frågor är inflation och tullar. Hur ser ni på detta?

Tullar är ju väldigt aktuellt. På kort sikt har det faktiskt gett oss nya affärer, eftersom globala företag vill ha tillverkning på olika platser i världen för att hantera tullfrågan. I många branscher finns dock för närvarande en stor osäkerhet, som inte är bra för någon och inte heller för oss.

Inflation är en annan viktig fråga. Den var betydligt värre för några år sedan och är extra viktig för oss eftersom våra projekt kan pågå under en längre tid och kanske upp till två - tre år. Att hantera priser under en längre period är också något vi arbetat med under alla dessa år. Även valutan är en viktig faktor i vår prissättning.

Vilka kompetenser söker ni vid rekrytering?

Vi är ett ingenjörsbolag, så om du gillar teknik så är vi en bra plats att arbeta på, säger Jan Norling. Viktiga skolämnen för oss är matematik, svenska och engelska, men det viktigaste är att personen har egen motor och själv tar ansvar. De ska naturligtvis också kunna sin kompetens t.ex. automation eller programmering. Viktigt att personen är genuint intresserad av teknik, och vi vill också våga att från början ge yngre medarbetare ansvar i våra projekt.

Vi rekryterar på olika sätt. Vi har ett aktivt samarbete med gymnasieskolan i Köping, vi använder gärna LIA, och rekryterar från närliggande universitet och högskolor.

Efter vi blivit mer aktiva i sociala medier, och får vi betydligt mer spontansökande. Vi är alltid intresserade av duktiga människor. Vi anställer också äldre personer, och vi har flera pensionärer som vill fortsätta att arbeta. De har kompetenser som vi gärna vill ha kvar i bolaget, och där vi hittar en balans som fungerar för båda parter.

Hur ser ni på framtiden?

Framtiden är upp till oss själva, säger Jan Norling. Automation i olika former kommer det bli mer av inom industrin, men också i övriga samhället t.ex. i våra hem. Vi är därför i helt rätt bransch. Framtiden för oss handlar mycket om att sköta bolaget väl och att fortsätta att ta kloka beslut.

I Köping har vi redan full kapacitet, därför ska vi växa mer närmare våra kunder i Göteborg och numera även i Malmö. Vi ser också branscher som kommer att ha hög tillväxt i framtiden, t.ex. försvarssektorn. Vi har också en fördel i att vi ligger nära många större svenska företag som kommer vilja fortsätta att investera i framtiden. Så vi ser positivt på framtiden, avslutar Jan Norling. ■

Byggnadsfirman Lund

Byggnadsfirman Lund är ett fastighetsbolag som startade på 1940-talet, och är det största privata fastighetsbolaget i Arboga. Fastighetsförvaltning omfattar egna fastigheter på ett tiotal orter, delägarskap i två fastighetsbolag i Örebro samt genom att äga 50% av Sturestaden-koncernen tillsammans med Arboga kommun. Företaget drivs idag av den andra och tredje generationen. VD är Annmarie Lund.

Berätta om Byggnadsfirman Lund och dess verksamhet!

Byggnadsfirman Lund började som ett renodlat byggbolag redan på 1940-talet och kom till Arboga år 1948. Den dåvarande rätt omfattande byggverksamheten hade som mest 175 anställda, och vi byggde framförallt olika typer av bostäder. Byggverksamheten avvecklades dock i slutet på 1970-talet, säger VD Annmarie Lund.

Därefter har bolaget fokuserat på fastighetsförvaltning genom att köpa, bygga och förvalta fastigheter. Idag bedriver bolaget fastighetsförvaltning med egna fastigheter på ett tiotal orter. Fokus är på bostäder och lokaler, men bolaget har numera också ett större skogsinnehav i Nora och Frövi på c:a 1 100 hektar. Vi har ett väldigt varierande innehav i form av allt ifrån sekelskiftsfastigheter till nybyggnation och alltifrån radhus till

flerbostadshus. Just variationen av byggnader är något som särskiljer oss från många andra fastighetsbolag, säger Annmarie Lund.

Det största fastighetsinnehavet finns i Arboga, men fastigheter finns även på en rad andra orter som t.ex. Lindsberg, Västerås, Örebro, Eskilstuna, Strängnäs och Ulricehamn.

Utöver de egna fastigheterna är bolaget delägare i två fastighetsbolag i Örebro samt äger hälften av Sturestaden-koncernen tillsammans med Arboga kommun.

Ni är ju ett familjeföretag som funnits sedan 1940-talet. Vad har ni lärt Er under resan?

Vi har nog haft olika lärdomar i olika tidsperioder. Om jag summerar våra lärdomar så skulle jag vilja koka ner det till en stark omsorg om hyresgäster, personal och orten som vi verkar i. Om man har de tre faktorerna med i beslut så har man hittat vår kärna. Det är för mig den viktigaste lärdomen, säger Annmarie Lund.

En annan viktig aspekt för oss är också att ta långsiktiga beslut, och det kan vi också göra som ett familjeföretag.

Vi som lokal fastighetsägare påverkas av det som sker i samhället, oavsett om det är bra eller dåligt för orten. Det har funnits utmanande tider även för oss t.ex. när Volvo Flygmotor flyttade från Arboga. Det var ett hårt slag för Arboga och naturligtvis även för Byggnadsfirman Lund. De senaste åren har också varit en utmaning för oss alla med kostnadsökningar och en pandemi, säger Annmarie Lund.

Ni äger Sturestaden tillsammans med Arboga kommun. Hur startade det?

Det började med att Trafikverket ville lägga ner Arboga station. Att inte längre ha en järnvägsstation är sällan något bra för en ort. Då bestämde sig Arboga kommun och Byggnadsfirman Lund för att gemensamt bygga en ny järnvägsstation. Det var starten för Sturestaden.

Det största gemensamma projektet i Sturestaden var dock att bygga Försvarets centrallager (FMCL). Det var då en stor investering på hela 480 Mkr. Det gemensamma intresset för Arboga kommun och oss har varit att få hit företag och få fler arbetstillfällen i Arboga, och detta har Sturestaden verkligen lyckats med, säger Annmarie Lund.

Vilka utmaningar har ni som fastighetsbolag?

De generella utmaningar som finns i samhället påverkar oss som fastighetsbolag, säger Annmarie Lund.

De senaste årens allt högre kostnader är en utmaning för oss som fastighetsbolag. Det gäller både löpande kostnader och kostnader vid byggnationer. Det påverkar våra hyresgäster och våra möjligheter att investera i ny- och ombyggnationer.

Vakanser ökar generellt i Sverige. Många kommuner har under de senaste åren minskat antalet invånare, som påverkar både fastighetsmarknad och fastighetsägare. Detta leder också till ökad konkurrens mellan fastighetsägare.

Barnafödandet minskar i Sverige. Antalet barn per kvinna är det lägsta någonsin enligt SCB:s siffror. Det kommer förstås påverka framtida befolkningsstrukturer och är något vi som fastighetsbolag behöver ha med oss i beslut vi tar, säger Annmarie Lund.

Annmarie Lund, VD Byggnadsfirman Lund

Vilka kompetenser söker ni vid rekrytering?

Vi har olika tjänster som t.ex. uthyrare, fastighetstekniker, snickare, fastighetsförvaltare, ekonomer osv.

Vi värdesätter praktisk erfarenhet och att man har en genuin känsla för service till våra hyresgäster, säger Annmarie Lund.

Jag ser med tillförsikt på framtiden, säger Annmarie Lund.

Jag är positiv och tycker att område Arboga och Västra Mälardalen har otroliga fördelar. Det är ett bra ställe att bo och leva på. En stor fördel är att det är så nära till allting. Tid är en bristvara för alla och i orter som Arboga blir livet enklare.

Arboga är ett nav inom försvarssektorn, och där händer det mycket. Detta är positivt för Arboga med omnejd så framtiden känns ljus, avslutar Annmarie Lund. ■

Combitech

Combitech arbetar med tekniska lösningar och konsulttjänster, allt med fokus på att skapa ett smartare, mer hållbart och motståndskraftigt samhälle. Combitech har idag 2 650 medarbetare, vilket är en ökning med c:a tio procent på bara ett år. I Arboga finns c:a 150 anställda. Combitech grundades 1982 och ingår i SAAB-koncernen. Olle Ytterberg är senior rådgivare inom totalförsvaret på Combitech.

Olle Ytterberg, senior rådgivare inom totalförsvaret på Combitech.

Hur mår det svenska totalförsvaret?

Vårt militära försvar tillförs betydande medel, men måste successivt öka kapaciteten för att kunna utbilda fler soldater, öka antalet lokaler, skaffa fler skjutfält osv. Idag är det organisationens kapacitet som sätter gränser, och det tar också tid att utbilda kvalificerade tjänster inom försvaret. Det finns en plan och försvaret arbetar på ett bra sätt. De bygger förmåga i en rask takt, säger Olle Ytterberg.

Staten bildade 1 oktober 2022 sex stycken geografiska civilområden. De har till uppgift att samordna statens insatser för uppgifter i dessa områden. Dalarna, Gävleborg, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västmanland och Örebro tillhör Mellersta civilområdet med säte i Örebro.

När det gäller det civila försvaret har staten bildat numera 12 s.k. beredskapssektorer, som också har tillförts ekonomiska medel. Sveriges 12 beredskapssektorer är en indelning av samhället i olika samhällsfunktioner för att säkerställa ett fungerande civilt försvar. De 12 sektorerna är: ekonomisk säkerhet, elektroniska kommunikationer och post, energiförsörjning, finansiella tjänster, försörjning av grunddata, hälsa vård och omsorg, livsmedelsförsörjning och dricksvatten, ordning och säkerhet,

räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen, transporter, industri, byggande och handel samt utrikeshandel. Varje sektor leds av en sektorsansvarig myndighet som ansvarar för att förbättra förutsättningarna för samhällets viktiga funktioner vid en kris eller ett krig.

Kommunerna som ju har ansvar för mycket av vår vardag som rent vatten, fungerande toaletter och renhållning samt skola och barn- och äldreomsorg har inte ännu tillförs ekonomiska medel, säger Olle Ytterberg.

Vad kan vi lära oss av de senaste 30 åren?

Vi har upprepat ungefär samma resa som på 1920-talet. Efter 1:a världskriget trodde vi på evig fred och avrustade både militära och civila försvaret. I mitten på 1930-talet upptäckte vi faror i vår omvärld och började att rusta upp vårt försvar. 1948 hade vi rustat klart vårt försvar. Under hela kalla kriget bestämde vi oss för att återigen inte hamna i samma situation. 1996 antog Riksdagen ett försvarsbeslut om den s.k. anpassningsprincipen. Vi skulle rusta ner i gynnsamma lägen, men kunna rusta upp vid behov. Problemet var att vi var väldigt duktiga på att rusta ner, säger Olle Ytterberg.

Vår värld har förändrats sedan 1990 då vi i Sverige hade t.ex. 14 000 så kallade K-företag, som hade avtal med staten för att leverera varor och tjänster under beredskap. Staten ägde då också i princip all infrastruktur, och mycket i vårt samhälle har ju avreglerats sedan dess. Vi har blivit ett annat samhälle och har också en annan hotbild. Vårt framtida behov skiljer sig från det vi hade t.ex. 1990. Vi kan inte gå tillbaka till detta utan måste bygga vårt totalförsvaret på ett nytt sätt, säger Olle Ytterberg.

Hur påverkar NATO-inträdet vårt totalförsvaret?

Sverige är medlem i Nato från den 7 mars 2024. Försvarsmakten har arbetat nära NATO i många år och är mer eller mindre NATO kompatibla. Det finns också civila krav (NBR) inom sju områden som Sverige redan idag ska klara av inom ramen för vårt medlemskap i NATO. Dessa områden är; Säkerställa politiskt beslutsfattande och ledningsfunktioner, Upprätthålla en resilient energiförsörjning, Hantera stora befolkningsrörelser, Säkerställa resilient livsmedels- och dricksvattenförsörjning, Ha kapacitet att hantera stora masskadeutfall och hälsokriser, Säkerställa fungerande civila kommunikationssystem samt Upprätthålla transport- och infrastruktur.

Detta är idag krav på Sverige, därför är det viktigt att träna och testa vår förmåga. Det är också sådana områden som vi arbetar med inom Combitech, säger Olle Ytterberg.

Vilka är de mest aktuella beredskapsfrågorna för företag?

Det är unikt för varje företag, säger Olle Ytterberg, Man behöver göra sin egen risk- och sårbarhetsanalys. För många företag handlar det om att fortsätta med sin nuvarande verksamhet, medan andra företag även måste ta höjd för omfattande verksamhet även under beredskap.

Det går att ställa enkla frågor om den egna verksamheten. Om vi är utan el i 24 timmar vad gör vi då? Ju mer förberedd ett företag är ju större chans att verksamheten fungerar även i svårare lägen. Det är av stort värde att löpande arbeta med kontinuitetsplaner.

Ett generellt aktuellt problem är Cybersäkerhet, där många företag lägger ner tid och resurser på backup, brandväggar och öka medvetande genom utbildningar. Samhället är dock allmänt sårbart t.ex. för störningar i betalningssystem och i kommunikationer, säger Olle Ytterberg.

Vad är Combitechs rekommendationer för hur företag skapar bättre motståndskraft?

En bra start för alla företag är att göra en risk- och sårbarhetsanalys. Grundläggande för ett företag är att vara förberedd och att ha en plan, säger Olle Ytterberg.

Vi kan på goda grunder anta att olika former av Cyberrisker kommer att fortsätta samt att det kan bli störningar i vår energiförsörjning. Detta är två centrala områden för de flesta företag. Combitech ger också fem rekommendationer i sin årliga totalförsvarsrapport; Vänta inte på instruktioner, Gör Er kontinuitetsplanering, Bilda nätverk på orten och i branschen, Ta hjälp att identifiera sårbarheter samt Öva på olika scenarier.

Många företag har lång vana av att hantera och lösa risker och kriser, och generellt är företag bra på t.ex. försörjningsanalyser. Däremot får vi alla träna på att det blir kärvare även på hemmaplan. Ett exempel som kan ge problem är om man har alla dokument i molnet och i datorer för då får man problem när elen försvinner. Att bli helt digital kan ställa till problem i kärvare tider. Därför är det viktigt att tänka till och ta höjd för olika former av risker och scenarier, säger Olle Ytterberg.

Totalförsvarsrapporten utges årligen av Combitech. Hur summerar du rapporten?

I totalförsvarsrapporten har Combitech undersökt hur beslutsfattare i näringslivet ser på sin roll i totalförsvaret, samt vilken beredskap som finns idag. Trots det stora fokuset på totalförsvarsfrågor i samhällsdebatten visar vår rapport att näringslivet fortfarande saknar information, beredskap och förståelse för företagets avgörande roll i totalförsvaret, säger Olle Ytterberg.

Undersökningen 2025 visar att bara 11 procent av företagen har beredskapsplaner och att endast 39 procent diskuterar försörjningsberedskap. Samtidigt som 74 procent av beslutsfattarna vill lära sig mer om totalförsvaret. Det finns ett stort intresse för att lära sig mer, säger Olle Ytterberg.

Hur ser du på utvecklingen för Arboga?

Alla delar av försvarsmakten i Arboga växer i form av Försvarsmaktens logistik, Försvarets materielverk och Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband FMTIS. Saabkoncernen växer starkt också i Arboga. På ett år är vi c:a 100 fler anställda inom Saab-koncernen. Visst är all nyförsäljning av svensk försvarsmaterial positivt för Arboga, men det som framförallt växer är befintlig verksamhet genom att försvarets verksamhet byggs ut och samtidigt nyttjas allt mer, säger Olle Ytterberg.

Utvecklingen är viktig för Arboga och Västra Mälardalen. Vi räknar med att varje kvalificerat jobb inom försvarssektorn ger sannolikt c:a 2,5 tjänster i samhället.

Vi tror att denna positiva utveckling kommer att fortsätta i många år, avslutar Olle Ytterberg. ■

Faktaruta

Totalförsvar är all verksamhet i samhället som behövs för att förbereda Sverige för krig och består av både det militära försvaret och det civila försvaret. Dess syfte är att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna landets självständighet, suveränitet och territoriella integritet. Under högsta beredskap är all samhällsverksamhet som bedrivs del av totalförsvaret.

Totalförsvaret ska vara krigsavhållande genom att ge vårt samhälle en sådan styrka, sammansättning, ledning, beredskap, uthållighet och planering att det avhåller från försök att störa, anfälla, kontrollera eller på annat sätt utnyttja vårt land.

Hur mår näringslivet i Köping

Frågor till Richard Folkebrant, näringslivschef i Köpings kommun

Richard Folkebrant, Näringslivschef Köping

Hur mår näringslivet i Köping?

När man möter företagare i Köping möter man två olika berättelser. Å ena sidan industriföretag som Ferrita och Volvo som investerar, utvecklar nya produkter och ser möjligheter i teknikutvecklingen. Å andra sidan företag som kämpar i en tuffare vardag, särskilt inom bygg och handel där konjunkturen slår hårdare. Trots det märks en stark framåtanda, många lyfter stoltheten över att vara en del av Köpings långa industrihistoria och viljan att ta nästa steg. Det syns också i det ökade intresset för etableringar inom handel och service, något som på sikt kan öppna dörrar för fler unga och för dem som står längre från arbetsmarknaden.

Vad finns det för aktuella frågor i Köping?

Frågorna som diskuteras mest just nu handlar om framtiden: hur säkrar vi elen för företag som vill växa, hur får vi fram byggklar mark så att etableringar verkligen kan bli verklighet, och hur ser vi till att rätt kompetens finns på plats? Ett tydligt exempel är samarbetet mellan MEMO och Best Bemanning & Rekrytering som visade hur rätt matchningar kan ge industrin den specialkompetens som behövs. Köping har länge präglats av sin industri, nu behöver vi både fylla på med

nya generationer och locka fler att flytta hit. Det kräver också attraktiva bostäder och en miljö där människor vill stanna kvar och bygga sitt liv.

Vad är fördelarna med Köping?

Det är lätt att tala om E18, Mälarhamnarna och logistik, det är så klart viktiga fördelar. Men frågar man dem som lever och arbetar här lyfts ofta andra saker. Närheten till naturen, känslan av gemenskap i föreningslivet och den levande landsbygden. Tvetalund lantbruk, Munktorps Prästgård och Wiborgs gårdsbutik är bara några exempel på entreprenörer som visar att innovation och företagsamhet inte bara sker i industrin, utan också på landsbygden där möten, mat och hantverk skapar mervärde. Det är just kombinationen av tung industri sida vid sida med små kreativa företag och en livsmiljö där det går att både arbeta och leva nära som gör Köping speciellt.

Hur ser ni på framtiden i Köping?

Framtiden för Köping handlar om att bygga vidare på det som redan finns men också om att våga tänka nytt. Vi vet att utmaningarna är stora: befolkningen minskar, arbetslösheten är högre än snittet och vi behöver fler företag som vågar starta här. Men vi vet också att viljan är stark hos företagen, hos kommunen och hos alla de som redan investerat sin tid och sitt engagemang här. När vi ser engagemanget hos företagsledare, handlare i centrum och vid handelsplatsen vid Strö eller entreprenörer på landsbygden är det tydligt att grunden finns.

Det är just den gemensamma riktningen som vi fångat i det nya Näringslivsprogrammet, framtaget i nära samarbete med företagen. Programmet ger oss en tydlig karta framåt och visar hur vi kan omsätta våra ambitioner i praktisk handling.

Om vi kombinerar industrins styrka med fler tjänster, fler småföretag och attraktiva boendemiljöer kan Köping bli en plats där fler vill både arbeta och leva. Det är den riktningen vi ser framför oss och som vi bara kan nå om vi gör resan tillsammans. ■

Hur mår näringslivet i Kungsör

Frågor till Alicia Johansson, näringslivschef Kungsörs kommun

Alicia Johansson, näringslivschef Kungsörs kommun

Hur mår näringslivet i Kungsör?

Enligt Svenskt Näringslivs undersökning gällande det lokala företagsklimatet ligger Kungsör väldigt högt upp. Kungsör placerar sig på plats 25 och hade ett sammanlagt omdöme på 4,46 på en sexgradig skala.

Kommunen har under en längre tid arbetat strukturerat och målinriktat för att uppnå ett gott företagsklimat där också tjänstemän och beslutsfattare har involverats. Kungsörs kommun satsar på följande ledord: närhet, tillgänglighet och dialog.

Närhet: Kommunen ska fortsätta vara lättillgängliga för företagare, med korta beslutsvägar och personlig kontakt. Det lokala engagemanget ska vara tydligt i varje möte.

Tillgänglighet: Företag ska enkelt kunna nå rätt person och få snabb återkoppling.

Dialog: Regelbundna företagsbesök, nätverksträffar och samråd ska bibehålla och stärka relationen mellan kommunen och näringslivet. Företagens behov ska vara vägledande i utvecklingsarbetet.

Effekten av arbetet med företagsklimatet har gjort att företagen känner ett förtroende för kommunen vilket leder till att befintliga företag stannar kvar på orten men väljer också att expandera på orten. Detta gör också att Kungsör lockar till sig andra företag.

Företagen själva bidrar till ett gott företagsklimat eftersom många lokala företagare samarbetar och samverkar med varandra. Det gör också att företag väljer att stanna kvar här för de upplever den goda känslan. I Kungsör kan företagen känna att det är den lilla

platsen med det stora hjärtat. Det lokala näringslivet mår om varandra och förhållningssättet ”tillsammans” är grundläggande.

Det har inte varit några stora svängningar för de stora företagen dock råder bekymret med kompetensförsörjningen, framförallt inom industrisektorn. Något som också går att se inom byggsektorn. Här behöver kommunen närma sig skolans värld ytterligare och utmaningar finns framåt, såväl lokalt som nationellt kring kompetensförsörjningsfrågan inom framförallt dessa branscher.

Kungsör omfattas också av en stor del mindre företag inom olika branscher och dessa företag verkar såväl som på den lokala marknaden som på den internationella marknaden.

Vad finns det för aktuella frågor i Kungsör?

Sveriges bästa skolkommun – Kungsör arbetar just nu för att bli Sveriges bästa skolkommun. Detta arbete genomsyrar både låg- och mellanstadiet men har fokus på högstadiet och kopplat till målluppfylls för årskurs 9. Kungsör önskar också utöka samarbetet mellan skola och näringsliv.

Översiktsplan – Just nu pågår arbetet med en ny översiktsplan, Kungsör 2050. Här involveras både medborgare, näringsliv, politiker och tjänstemän. I översiktsplanen kommer bland annat mark för verksamhet och bostäder att pekas ut.

Flyttkedjan – Kungsör behöver få igång den lokala flyttkedjan. Nya småbostäder behöver byggas för att frigöra de större villorna till barnfamiljer. Kungsör är redo med områden som är byggklara och arbetar för fullt med att få igång nybyggnationerna.

Kungsörs kommun ska också starta ett arbete med att ta fram ett nytt näringslivsprogram.

Hur är arbetsmarknaden i Kungsör?

Kommunen är den största arbetsgivaren i Kungsör. Det är cirka 2200 personer som pendlar ut och cirka 1200 personer som pendlar in till Kungsör. De flesta som pendlar ut åker till Köping eller Eskilstuna men även till Arboga. Kungsör omfattas av ett fåtal större företag och har en hög andel små- och medelstora företag. Detta gör att Kungsör är beroende av närliggande kommuners arbetsmarknader.

Kungsörs industrier har överlevt konjunktursvängningarna men har likt andra inom branschen svårigheter med kompetensförsörjningen. Kompetensbehovet som efterfrågas handlar om tekniker, personer som är något mer högtbildade än CNC-operatörer.

Vad är fördelarna med Kungsör?

Kungsör ligger på en strategisk bra plats, inom 45 minuters radie når man flertalet mellanstora och större städer. I Kungsör är det nära till natur och mark och vi har ett otroligt fint läge intill Mälaren. I Kungsör upplever också invånarna en mycket stor grad av trygghet och det är också här som människor har mest pengar kvar i plånboken efter att de betalat sina räkningar.

Kungsör har ett geografiskt bra läge med E20, E18 och riksväg 56 samt Svelandsbanan som möjliggör tågresa till Stockholm på dryga timmen.

Det går att beskriva Kungsör som den lilla mälarkommunen med ett stort hjärta. Något som återspeglas både hos invånarna och hos företagen. I Kungsör hjälper man på varandra och företagen hjälper/nätverkar med varandra.

Vad har ni för önskemål på nya etableringar?

I Kungsör dominerar sektorer som teknik och vård. Vi ser gärna nyetablering av exempelvis tjänsteföretag, myndigheter eller logistikföretag.

Hur ser ni på framtiden i Kungsör?

Kungsör står för en demografisk utmaning men vi ser möjligheter med att balansera upp detta med bland annat att tillgodose orten med nya bostäder. Arbetet med översiktsplanen gör också att Kungsör kan arbeta långsiktigt och strategiskt för att stagnera kurvan kring den demografiska utvecklingen.

Det finns en god planberedskap som möjliggör byggnation av bostäder. Det finns bra och lämplig mark för etableringar.

Kungsör är en plats som vi hoppas och tror kommer att upptäckas av fler och vi kommer att fortsätta att arbeta med det goda företagsklimatet som råder. Genom att arbeta med målet Sveriges bästa skolkommun gör också att vi kan attrahera en bredare målgrupp att flytta hit. ■

Hur mår näringslivet i Arboga

Frågor till Samuel Strömgren, näringslivschef Arboga kommun

Samuel Strömgren, näringslivschef Arboga kommun

Hur mår näringslivet i Arboga?

Näringslivet mår förhållandevis bra om man jämför med många andra orter. Våra säkerhetsmiljöer inom Försvarsmakten och försvarsindustrin har vuxit kontinuerligt de senaste åren och ser ut att fortsätta växa i framtiden.

Självklart har några branscher som ligger nära bygg, anläggning och fastighet haft det tufft under senare år med högre räntor, lite ökande arbetslöshet och konkurser bland t.ex. byggföretag.

Vi är dock glada och ödmjuka över årets resultat från Svenskt Näringslivs ranking för Lokalt företagsklimat. Vi har i år erhållit vårt högsta betyg någonsin (3,78) och erhållit vår högsta ranking någonsin (plats 105). Ett bra tecken för Arboga.

Vad finns det för aktuella frågor i Arboga?

Kompetensförsörjning och rekryteringar är högst upp på agendan hela tiden. Just nu har Arboga bland de högsta resultaten kring hur många lediga jobb det finns per capita – högre än i Eskilstuna och Södertälje, och lika högt som i t.ex. Karlstad och Karlskoga. Det finns uppskattningsvis ett hundratal tjänster som vi letar efter hela tiden – och som hos många andra är det specifik kompetens som efterfrågas. Saab, Combitech, Recotech och Curtiss-Wright tillsammans med Försvarsmakten söker egentligen alla olika teknik, logistik, ingenjör och IT-kompetenser som behövs i samhället. Och givetvis

alla omkringliggande tjänster som kommunikation, HR, ekonomi, assistenter etc. Samtidigt växer viktiga System as a service-bolag som Sysarb, Infobric Fleet och StageSmart. Och ovanpå det finns det hela tiden behov av ersättningsrekryteringar hos kommunens olika förvaltningar och bolag.

För oss är ledordet samverkan oerhört viktigt. Som en medelstor ort så bygger allt på att vi vill och måste arbeta tillsammans med andra. Utifrån det samverkar vi så mycket vi bara kan lokalt och regionalt och knyter våra knäckfrågor till parter som vi kan skapa tillväxt tillsammans med. Lokalt med Arboga i Centrum, Västra Mälardalen i samverkan, Industriföreningen och alla andra fina parter. Regionalt med Försvarsmakten, försvarsindustrin och alla andra kommuner.

Under året har vi haft ett 20-tal större evenemang i nära samarbete med ortens föreningar och besöksnäringssparter, bland annat Arboga i Centrum, Hjälmare kanalbolag, Arboga Antik och Arboga Medeltid. Evenemangen är viktiga och lockar både Arbogabor och besökare. I augusti genomförs bland annat Medeltidsdagarna, Matsafari och Antikmässan. Evenemangen stärker stoltheten för staden och lockar fler att upptäcka Arboga, etablera sig och bli verksamma här samt bli ambassadörer för Arboga.

Hur är arbetsmarknaden i Arboga?

Strukturellt och numerärt finns nästan mer än hälften av alla arbetstillfällen i Arboga hos kommunen (där vård & omsorg och skola är majoritetsyrken), hos Försvarsmakten (där FMTIS med en IT-inriktning och FMLOG med en logistik-inriktning har flest yrkesroller) och försvarsindustrin (med fokus på allt från produktion, kommunikation, ingenjörer, tekniker, IT-personal).

Arboga har också en stark arbetsmarknad. Under perioden juli 2024 – juli 2025 har Arbogas arbetsmarknad ökat med 1,7 procent och 88 nya arbetstillfällen har tillkommit. Det är starkt i dessa tider.

Vad är fördelarna med Arboga?

Läget! Både kopplat till infrastruktur och geografi, natur, historia och kultur.

Arboga har näst högst KIBS-värde (Knowledge Intensive Business Service) i länet på vår dagbefolkning. Dvs att tjänsterna som orterna erbjuder och ska kompetensförsörja till förväntas ha högre studier.

Vad har ni för önskemål på nya etableringar?

Vi vill öka antalet arbetstillfällen kopplat till försvaret och försvarsindustrin. Få fler underleverantörer, särskilt inom tillverkning, att etablera sig i kommunen.

Vi vill vara en del av klimatomställningen och vi vill utveckla kommunens serviceutbud för boende och arbete i kommunen. Ett bredare utbud av restauranger, hotell och handel. Vi vill också värna och utveckla stadskärnan som ett attraktivt besöksmål.

Hur ser ni på framtiden i Arboga?

God och tuff.

Tufft ekonomiskt. Tufft med demografiska utmaningar. Tufft med resan till att attrahera investeringar i fastigheter, både fastigheter för boende och verksamhetslokaler. Tufft att förflytta vår positionering av platsen från anonym till högre kunskap.

Samtidigt har vi två nybyggnationer som planeras starta under 2026 som vi hoppas mycket på: Sakofalls start av bostadsbyggande bredvid Vasagymnasiet där de planerar att bygga ”fyrbö”, fyra lägenheter i markplan med egen uteplats för uthyrning. Och Pong, den asiatiska matkedjan, som ska börja bygga upp sin restaurang och härbärgera två till på Sätra vid E18 – varav Mister York, av många ansedd som en av Sveriges bästa snabbmatkoncept, har kommunicerats som klar hyresgäst hos dem.

God också utifrån våra satsningar på tillväxt, etableringar, ny effektsituation 2027 och kampanjer för att nå våra målgrupper unga barnfamiljer, teknikutbildade och unga arbetsflyttare (och återvändare!) till att bosätta sig och ta jobb i Arboga. Vi vill växa med nya och utbildade människor som hittar ”tvåminuterslivet” i Arboga. ■

Sparbanken Mälardalen

Under 2025 gick Sparbanken Västra Mälardalen och Sparbanken Rekarne AB samman och blev Sparbanken Mälardalen AB. Sparbanksstiftelsen Västra Mälardalen har bildats och äger 40% av Sparbanken Mälardalen.

Mirja Herrdin, VD för Sparbanken Mälardalen AB.

Hur mår Västra Mälardalen?

Det finns både utmaningar och möjligheter. Men generellt kan vi konstatera att vi mår bra. Västra Mälardalen i Samverkan (ViS) har i samarbete med Supportföretaget vid två tillfällen genomfört välmåendeundersökningar i Västra Mälardalen med ett gott resultat - både privatpersoner och företag mår bra. Det strategiska geografiska läget uppskattas, tillsammans med de korta avstånden som gör livet lättare och enklare. ViS planerar att genomföra en mätning till under år 2026.

Sparbanken Västra Mälardalen har nu gått samman med Sparbanken Rekarne och blivit Sparbanken Mälardalen.

Berätta om varför Sparbanken Västra Mälardalen valt denna väg?

Det stämmer. Vi har tagit två fantastiskt fina och välskötta Sparbanker; Sparbanken Västra Mälardalen och Sparbanken Rekarne och bildat Sparbanken

Mälardalen. Tillsammans är vi 180 medarbetare och vi har 6 kontor i Mälardalen. Vi tog det här gemensamma steget för att vi vill framtidssäkra Sparbanken och säkerställa vår lokala Sparbanksverksamhet på lång sikt. Vi kommer fortsatt att vara en lokal Sparbank med rådgivare och kontor precis som tidigare.

Vad är de övergripande målen för Sparbanken Mälardalen?

Vi gick samman och blev Sparbanken Mälardalen den 1 september 2025. Under hösten och vintern pågår ett intensivt arbete med det nya varumärket, arbetsätt och lokalkännedom. Vision, affärsidé, värdegrund och mål är viktiga delar i varumärkesarbetet. Bankens mål håller därmed på att formis när den här intervjun genomförs. Men det jag kan säga är att kundens bästa, långsiktighet och finansiell hälsa ligger till grund för allt vi gör på banken. Så har det varit i nästan 200 år, och så kommer det att fortsätta.

Med den nya banken – Sparbanken Mälardalen. Vad kan vi förvänta oss i framtiden för Arboga, Kungsör och Köping?

Det mesta är sig likt. Vi har kvar våra kontor. Vi fortsätter att vara en drivande aktör för samhällsutveckling på våra orter. Nu i och med samgåendet har vi fått mer muskler, fler specialister och mer samlad kompetens. Det som är nytt är att vi bildat Sparbanksstiftelsen Västra Mälardalen, som är en av två ägarstiftelser för Sparbanken Mälardalen.

Berätta om den nya sparbanksstiftelsen?

Stiftelsen är nybildad och kommer tillsammans med banken att investera i lokala initiativ som skapar trygghet, finansiell hälsa, ett starkt näringsliv och ett levande kultur- och föreningsliv i Köping, Arboga och Kungsör. Tidigare har föreningar, organisationer och projekt kunnat ansöka både om sponsring och bidrag hos banken. Nu ligger sponsringssamarbetena kvar hos banken, medan övriga stöd beviljas av stiftelsen. Banken har ytterligare en ägarstiftelse – Sparbanksstiftelsen Rekarne, som arbetar på samma sätt för Eskilstuna, Strängnäs och Mariefred. Tillsammans äger de två stiftelserna 70% av Sparbanken Mälardalen. Resterande 30% ägs av Swedbank. ■

Näringslivshistoria

Sparbanken Västra Mälardalen

Sparbanksidén som uppstod i början av 1800-talet är nära kopplad till sociala och ekonomiska förändringar i Europa och Sverige under 1800-talet. Tankarna hade rötter i upplysningstidens idéer om ekonomisk frigörelse och socialt ansvar.

Den första Sparbanken grundades i Skottland år 1810 av kyrkoherden Henry Duncan. Syftet var att ge människor med små inkomster möjlighet att spara mindre belopp och därigenom skapa ekonomisk trygghet. Idén byggde på att sparandet skulle ske i institutioner utan vinstintresse och under insyn av spararna själva, vilket var en ny tanke i en tid då banker främst riktade sig till välbärgade.

Verksamheten bedrevs ideellt och med ett starkt socialt inslag. Man skulle visa omtanke om bygden och om de små och svaga i samhället, framförallt den arbetande och tjänande klassen genom att "verka för ekonomisk frihet genom att få människor att spara".

Sparbanksidén spreds i Europa och den första svenska Sparbanken grundades i Göteborg 1820 av köpmannen Eduard Ludendorff. Redan året därpå öppnade Stockholms Sparbank (1821), och därefter följde fler lokala initiativ.

År 1845 grundades Köpings Sparbank via en privat besparingsinrättning som startades redan år 1841. Initiativtagare var prosten Bellander och borgmästaren Bosaeus, och år 1859 grundades Arboga Sparbank på initiativ av kapten Carl Theodor Strömberger, borgmästaren Theodor Elfstedt och överstelöjtnant Bergenstråle. Syftet var, precis som för andra sparbanker vid den tiden, att ge människor möjlighet att spara och därigenom skapa ekonomisk trygghet i lokalsamhället.

Under lång tid verkade de två sparbankerna som lokala sparbanker med stark lokal förankring. En viktig milstolpe kom 1985, då Arboga Sparbank och Köpings Sparbank gick samman och bildade Köping-Arboga Sparbank. År 1993 förvärvades kontoret i Kungsör och banken utökade sitt verksamhetsområde till att även omfatta Kungsör.

Banken fortsatte att växa och stärka sin lokala närvaro. Vid bildandet av FöreningsSparbanken, (senare Swedbank), år 1998, förvärvade Sparbanken Västra Mälardalen tre kontor från Föreningsbanken, vilket ytterligare breddade den lokala verksamheten. I samband med kontorsförvärven genomfördes namnbytet till Sparbanken Västra Mälardalen.

År 2025 firade Sparbanken Västra Mälardalen sitt 180-årsjubileum, (1845-2025). Bankens huvudmän beslutade under året att gå samman med Sparbanken Rekarne. Den 1 september 2025 genomfördes samgåendet mellan de två sparbankerna och Sparbanken Mälardalen bildades. Syftet med sammanslagningen var att samla resurser och kompetens för att skapa en starkare lokal sparbank med närhet till kunderna och fortsatt engagemang i regionens utveckling.

P.E. Bosaeus, borgmästare Köping

O.R. Bellander, prost Köping

Bostadsmarknad

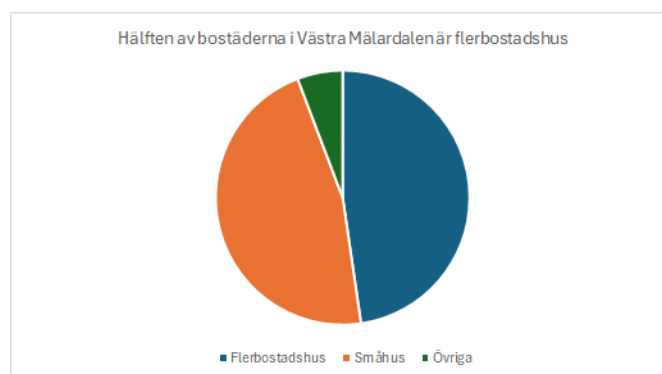
Trenden för bostadsmarknaden är svagt positiv under det senaste året. Det gäller såväl Sverige som för de tre kommunerna i Västra Mälardalen. En viktig faktor för en mer positiv trend är det senaste årets allt lägre bostadsräntor. Under det senaste året är priserna mer stabila, och antalet försäljningar har ökat. Det är fler på visningar och det finns fler budgivare.

De tre kommunerna har olika bostadsbestånd. Köping liknar mest Sverige när det gäller strukturen för bostäder, balansen mellan småhus och flerbostadshus, samt ägandet av flerbostäder genom allmännyttan, bostadsrättsföreningar och privata ägare. I Arboga finns en högre andel (47%) småhus än i Köping (41%) och Sverige (42%). Kungsör har den klart högsta andelen småhus (63%) och en mycket låg andel av bostadsrättsföreningar (146 bostäder av totalt 4 132 bostäder) .

Bostadsbestånd

De två vanligaste bostäderna i Sverige är flerbostäder och småhus. I Sverige finns drygt 2,1 miljoner småhus vilket är c:a 41% av bostadsbeståndet. Flerbostäder, som är bostadsbyggnader innehållande tre eller flera lägenheter, är allra flest med c:a 2,75 miljoner bostäder. Flerbostäder kan delas upp efter ägande, där de största är bostadsrättsföreningar, privata (fysiska personer eller aktiebolag) samt allmännyttan.

Andelen ägande via bostadsrättsföreningar är 24% av det totala bostadsbeståndet, privata ägare är 55% av bostadsbeståndet (inklusive småhus) och allmännyttan 16% av bostadsbeståndet. Övriga ägare är totalt 5% av totala bostadsbeståndet i Sverige.

Bostadsbeståndet i Arboga, Kungsör och Köping har skillnader. I Köping finns 13 334 bostäder, varav 5 471 är småhus. Detta motsvarar 1,93 invånare per bostad, vilket är något mindre än genomsnittet för Riket på 2,01 invånare per bostad. Antalet bostäder i Köping ökade under 2024 med 16 bostäder. Arboga har totalt 7 723 bostäder och har ett färre antal invånare per bostad (1,81). Under 2024 ökade antal bostäder i Arboga med 16 stycken. I Kungsör finns 4 132 bostäder, och har flest invånare per bostad med 2,10 invånare per bostad. Detta är logiskt då Kungsör har en högre andel småhus relativt andra kommuner som är med i jämförelsen. Under 2024 ökade antalet bostäder i Kungsör med 11 stycken.

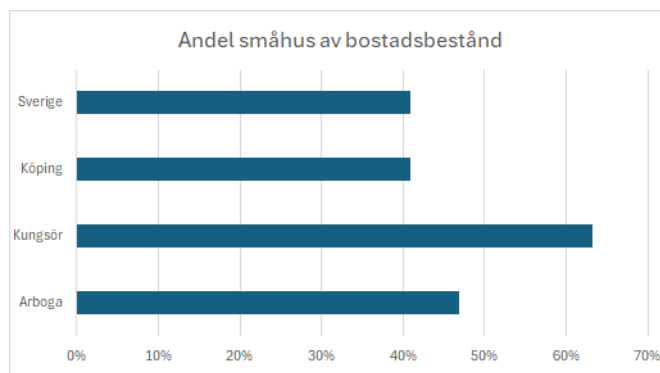
Utöver flerbostäder och småhus finns även övriga bostäder och så kallade specialbostäder, som är framförallt bostäder för äldre/funktionshindrade, studentbostäder och övriga specialbostäder. I Riket är andelen övriga eller specialfastigheter c:a 7%, vilket motsvarar nivån i Arboga (6,9%). I Kungsör och Köping är det något lägre på drygt 5%.

Bostadsbestånd

Antal småhus, flerbostadshus, övriga hus och specialbostäder

Kommun	Småhus	Flerbostad	Övriga	Special	Summa
Arboga	3 630	3 560	107	426	7 723
Kungsör	2 621	1 297	58	156	4 132
Köping	5 471	7 156	197	510	13 334
Västra Mälardalen	11 722	12 013	362	1 092	25 189
Boden	7 995	6 800	2	2486	17 283
Eskilstuna	18 266	32 634	943	2172	54 015
Karlskoga	7 486	7 545	247	729	16 007
Kristinehamn	6 192	5 977	300	427	12 896
Kumla	5 487	4 301	144	412	10 344
Ludvika	6 890	6 714	139	785	14 528
Skellefteå	18 872	17 589	1 006	1 929	39 396
Strängnäs	9 162	8 992	104	747	19 005
Sverige	2 136 854	2 756 647	78 328	289 047	5 260 876

Källa: SCB per år 2024

Bostadsbestånd

Flerbostadshus och ägare andel i % av ALLA BOSTÄDER

Kommun	Allmännyttan	BRF	Privata	Övriga	Summa
Arboga	3%	11%	31%	1%	46%
Kungsör	18%	1%	12%	0%	31%
Köping	18%	19%	16%	0%	54%
Västra Mälardalen	14%	13%	20%	0%	48%
Boden	11%	8%	18%	3%	39%
Eskilstuna	13%	17%	31%	0%	60%
Karlskoga	14%	27%	7%	0%	47%
Kristinehamn	9%	19%	17%	1%	46%
Kumla	18%	7%	15%	1%	42%
Ludvika	19%	17%	10%	0%	46%
Skellefteå	8%	19%	17%	1%	45%
Strängnäs	7%	15%	25%	0%	47%
Sverige	13%	22%	15%	2%	52%

Källa: SCB per år 2024

För flerbostadshus varierar det mellan de tre kommunerna, som normalt brukar delas upp i ägarkategorier. Den vanligaste ägarformen i Riket för flerbostadshus är bostadsrättsföreningar (22% av samtliga bostäder), där Köping mest liknar Riket med (19%). Klart lägre är det i Arboga med 11% och allra lägst i Kungsör med c:a 1% eller totalt 52 lägenheter (dock totalt 146 bostadsrätter som småhus eller flerbostadshus).

Den näst största ägarkategorin i Riket för flerbostäder är privata ägare. I Sverige ägs 15% av samtliga bostäder via flerbostäder av privata ägare (fysiska personer eller svenska aktieföretag). Högst andel har Arboga med 31% av det totala bostadsbeståndet. Köping är i nivå med Riket med 16%, och lägst är även här Kungsör med 12% av det totala bostadsbeståndet.

Den tredje största ägarkategorin i Sverige är allmännyttan med 13% av samtliga bostäder. Allmännyttan är störst i Köping (18%) och Kungsör (18%), medan den är klart lägre i Arboga med endast 3% av beståndet. Även om de tre kommunerna är grannkommuner, så finns således tydliga skillnader mellan kommunerna.

Under den senaste 10 års perioden har antalet småhus ökat i Sverige med cirka 130 000 stycken eller +6,4%. I Västra Mälardalens tre kommuner är ökningen 549 småhus eller +4,9%. Högsta ökning är i Arboga med

+268 småhus eller +8%. Antalet flerbostäder har i Sverige ökat med 400 000 stycken på 10 år eller +17%. Västra Mälardalen har ökat med 370 flerbostäder eller +3,2%. Ökningen för flerbostäder är högst i Kungsör med +6,1%. Under 2024 blev det netto 43 nya bostäder i Västra Mälardalens tre kommuner.

Bland övriga kommuner är det främst Boden (+1 500 bostäder) och Skellefteå (+866 bostäder) som ökat antal bostäder under 2024. Boden har ökat med 1 500 bostäder, varav 1 496 är specialbostäder som huvudsakligen, enligt data från SCB, ägs av kommunen. Ökning av småhus och flerbostadshus i Boden är mycket marginella fyra (4) under 2024. I Skellefteå består ökning av 223 småhus och 804 flerbostäder medan specialbostäder minskat med 163 stycken. Även Eskilstuna (+522 bostäder), Strängnäs (+263 bostäder) och Ludvika (+150 bostäder) ökade mer än Riket (+0,94%) under 2024.

Utveckling av antalet småhus 2014-2024

Kommun	2024	2014	Förändring Antal	Förändring %
Arboga	3 630	3 362	268	7,97%
Kungsör	2 621	2 518	103	4,09%
Köping	5 471	5 293	178	3,36%
Västra Mälardalen	11 722	11 173	549	4,91%
Sverige	2 136 854	2 007 664	129 190	6,43%

Källa: SCB

Utveckling av antalet flerbostäder 2014-2024

Kommun	2024	2014	Förändring Antal	Förändring %
Arboga	3 560	3 461	99	2,86%
Kungsör	1 297	1 222	75	6,14%
Köping	7 156	6 960	196	2,82%
Västra Mälardalen	12 013	11 643	370	3,18%
Sverige	2 756 647	2 356 831	399 816	16,96%

Källa: SCB

Prisutveckling

Prisutvecklingen för bostäder har varit gynnsam under många år. Detta gäller såväl småhus som bostadsrätter och fritidshus. Särskilt gynnsam har den också varit i de tre storstäderna och residensstäder, men där har också hushållens skuldsättning varit allra störst. Efter bank- och fastighetskrisen i början av 1990-talet, stabiliserades bostadsmarknaden runt år 1998 när framförallt marknadsräntor gick ner efter krisårens historiskt höga räntor.

Den nominella prisuppgången i Riket för småhus under perioden 1998–2024 varit +374% eller en årlig genomsnittlig nominell ökning på +6,2% per år under perioden. Den genomsnittliga inflationen i form av konsumentprisindex (KPI) har varit +1,9% per år, således en real prisökning med +4,3% per år under perioden 1998 - 2024. Detta är en historiskt gynnsam period.

De kommuner som under denna period haft allra högst prisökning i Sverige är Åre, Gotland och Tomelilla. Det är noterbart att även 120 kommuner med negativ befolkningsutveckling under denna period också alla haft en ökning av bostadspriser. Alla Sveriges 290 kommuner har således haft en prisuppgång. Det är alltså inte befolkningsutveckling i sig som verkar driva bostadspriser. Allt lägre räntor och allt högre skuldsättning har sannolikt varit en större förklaring än befolkningsutveckling för bostadspriser i Sverige under perioden 1998 - 2024.

Pris och befolkningsutveckling 1998-2024

Småhus respektive befolkning 1998 vs.2024

Kommun	1998	2024	Småhus förändring	Befolkning förändring
Arboga	605	2 140	254%	-1%
Kungsör	516	2 169	320%	6%
Köping	557	2 339	320%	2%
Boden	446	1 771	297%	-4%
Eskilstuna	746	3 291	341%	22%
Karlskoga	519	1 883	263%	-6%
Kristinehamn	535	1 905	256%	-5%
Kumla	628	2 870	357%	21%
Ludvika	496	1 597	222%	-2%
Skellefteå	533	2 460	362%	6%
Strängnäs	945	3 993	323%	35%
Sverige	793	3 758	374%	20%

Källa: SCB

Trots att befolkningstillväxten i de tre kommunerna i Västra Mälardalen varit klart lägre än Sverige (+20% under perioden 1998 - 2024), har ökning av bostadspriser varit betydande och nästan i nivå med Riket. Kungsör har ökat befolkningen med 6% och bostadspriser med 320% (5,7% per år). Köping har ökat befolkningen med 2% och bostadspriser med 320% (5,7% per år). Arboga har minskat befolkningen med 90 personer (-1%) och har ökat bostadspriser med 254% (5% per år). Alla tre kommuner har under perioden haft en historiskt hög nominell och real prisutveckling.

Bland övriga kommuner har samtliga haft en god prisutveckling, som varit särskilt hög i Skellefteå och Kumla. Befolkningstillväxten i Strängnäs, Eskilstuna och Kumla har varit högre än Riket under perioden 1998 - 2024.

Under de senaste 10 åren, perioden 2014 – 2024, har prisuppgången på småhus i Sverige (medelpris) varit +59%. Under perioden var det en extra stor prisuppgång i Sverige under de tre åren 2020 - 2022 med +29%, framförallt beroende på olika former av stimulanser från centralbanker och regeringar. Under 2024 ökade medelpriset återigen i Sverige med 181 Tkr eller +5,1% till 3 758 Tkr.

Västra Mälardalens tre kommuner har alla haft en bättre prisutveckling än Sverige under de senaste 10 åren. Bäst utveckling har det varit i Kungsör med +104% till

ett medelpris på 2 169 Tkr. Köping har haft en prisuppgång på +77 % till medelpris på 2 339 Tkr och Arboga en prisuppgång med +77% till medelpris 2 140 Tkr.

Prisutveckling

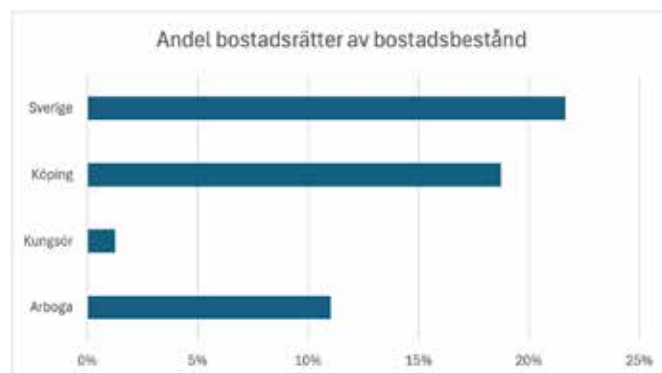
Småhus 2024 vs. 2014

Kommun	2024	2014	Förändring tkr	Förändring %
Arboga	2 140	1 207	933	77%
Kungsör	2 169	1 062	1 107	104%
Köping	2 339	1 324	1 015	77%
Boden	1 771	929	842	91%
Eskilstuna	3 291	2 046	1 245	61%
Karlskoga	1 883	953	930	98%
Kristinehamn	1 905	900	1 005	112%
Kumla	2 870	1 682	1 188	71%
Ludvika	1 597	956	641	67%
Skellefteå	2 460	1 179	1 281	109%
Strängnäs	3 993	2 409	1 584	66%
Sverige	3758	2364	1 394	59%

Källa: SCB per år 2024. Avser medelpris permanentbostäder (ej tomträtt)

Bland övriga kommuner är det starkast prisutveckling i Kristinehamn (+112%) och Skellefteå (+109%). Under det senaste året har medelpriset stigit mest i Ludvika (+9,5%) och Skellefteå (+7,9%). Strängnäs är den bland övriga kommuner, som har ett högre medelpris än Riket.

Under de senaste 12 månaderna per september 2025 är trenden i Sverige att bostadsrätter ökar marginellt med +0,2% per kvadratmeter till 45 366 kr, medan villor minskar marginellt med -0,2% till 31 228 kr per kvadratmeter. Trenden för fritidshus är att priset per kvadratmeter minskar med 1,6% till 35 139 kr per kvadratmeter. För flera kommuner finns inte förändring av priser på grund av för få transaktioner.

Prisutveckling bostadsrätter och villor

oktober 2024 - september 2025

Kommun	Bostadsrätt		Villor		Fritidshus	
	Pris kr/m ²	Antal försäljningar	Pris kr/m ²	Antal försäljningar	Pris kr/m ²	Antal försäljningar
Arboga	8 285 (na)	98	19 666 (+0,2%)	121	36 297 (na)	3
Kungsör	11 167 (na)	14	17 867 (na)	64	24 673 (na)	4
Köping	9 461 (-9,0%)	190	20 663 (+1,5%)	161	24 714 (na)	20
Boden	15 512 (+13,0%)	162	18 410 (-9,3%)	225	22 569 (na)	15
Eskilstuna	21 509 (-6,3%)	723	27 489 (-2,4%)	497	33 094 (-5,8%)	30
Karlskoga	8 838 (+8,8%)	393	16 211 (-4,5%)	228	26 913 (na)	2
Kristinehamn	6 634 (-9,3%)	213	16 623 (-0,7%)	158	27 118 (na)	17
Kumla	14 456 (na)	81	22 615 (+0,3%)	152	14 286 (na)	1
Ludvika	10 026 (-26,4%)	186	13 512 (+4,5%)	221	16 396 (na)	24
Skellefteå	21 261 (-15,2%)	547	18 731 (-10,5%)	495	31 296 (-12,3%)	44
Strängnäs	26 146 (-8,2%)	277	32 147 (-1,6%)	311	42 290 (+1,0%)	68
Sverige	45 366 (+0,2%)	108 253	31 228 (-0,2%)	59 711	35 139 (-1,6%)	5 122

Källa: Svensk Mäklarstatistik

Pris avser genomsnittligt värde under perioden okt 2024 - sept 2025

Procent avser genomsnittligt värde under perioden jämfört med samma period 2023 - 2024

Antal försäljningar avser perioden okt 2024 - sept 2025

Antal försäljningar

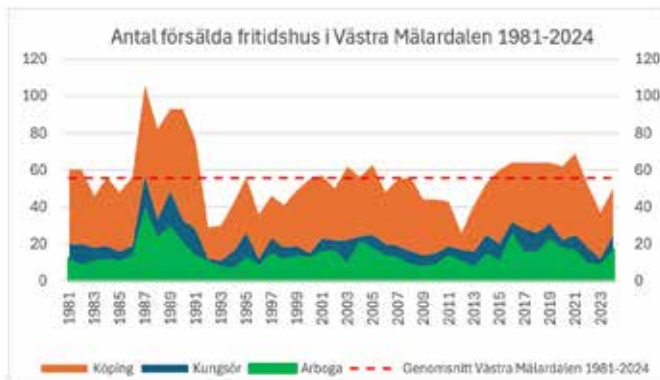
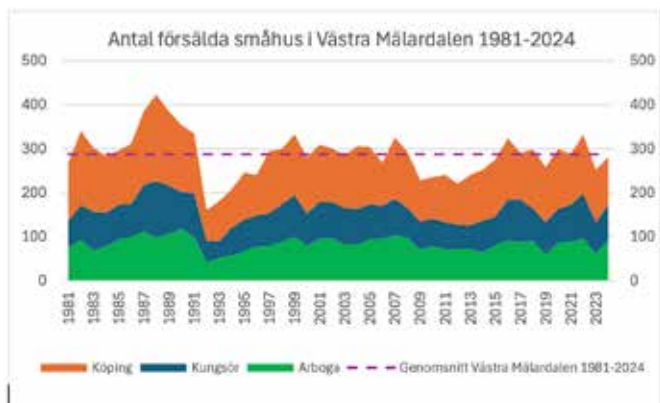
I Riket är antal försäljningar (antal i genomsnitt 1981 – 2024) c:a 52 300 för småhus/villor per år, c:a 97 000 bostadsrätter per år och c:a 10 500 fritidshus per år. Det finns dock en viss skillnad mellan SCB data som exkluderar tomträtter och Mäklarstatistik som innehåller tomträtter gällande småhus/villor.

I Riket var antalet försålda villor c:a 60 000 under de senaste 12 månader, vilket är över det normala, efter ett svagt 2023 med 46 641 småhus och ett bättre 2024 med 52 797 småhus. Antalet sålda bostadsrätter i Riket är de senaste 12 månaderna c:a 108 000, vilket också är mer än normalt. Även för bostadsrätter var 2023 svagt med 90 063 och ett bättre 2024 med 101 819 bostadsrätter.

Antalet sålda fritidshus i Riket är under de senaste 12 månaderna endast 5 122, vilket är c:a hälften av det normala. 2023 var det 8 586 fritidshus och år 2024 var det 9 464 fritidshus.

I Västra Mälardalens tre kommuner är antal försäljningar totalt av villor på årsbasis per september över det normala med 346 villor inklusive tomträtter (normalt är 288 småhus exklusive tomträtter i genomsnitt 1981 – 2024). Antal försäljningar av bostadsrätter är 302 stycken under de senaste 12 månaderna, medan det endast är 27 fritidshus i de tre kommunerna som varit till försäljning under de senaste 12 månaderna per september.

Bland övriga kommuner är det normalt antal försäljningar i de flesta kommuner och extra många i Boden. Antalet försäljningar av fritidshus är lågt och lägre än normalt i alla kommuner. ■

Att bo och leva i Mälardalen

Att bo och leva är centralt i alla människors liv. De senaste årens prisinflation, högre och historiskt mer normala boräntor, men också högre disponibla inkomster har påverkat många familjer. Westnova Management har analyserat nuläget per 2025 för en barnfamilj i en jämförelse mellan 12 kommuner i och runt Mälardalen. Enligt rapporten har en barnfamilj i Kungsörs kommun fortsatt mest kvar efter nödvändiga utgifter.

I november 2025 genomförde återigen analysföretaget Westnova Management AB en analys om en barnfamiljs hushållsekonomi i 12 kommuner i och runt Mälardalen. Analysen har valt att exemplifiera en barnfamilj med två vuxna och två barn, och analysen belyser disponibla inkomster, utgifter för bostad och andra nödvändiga utgifter för att få fram ”kvar efter nödvändiga utgifter” i 12 olika kommuner. Analysen bygger på ett antal antaganden bl.a. att hushållet har en genomsnittlig inkomst (median) samt äger en fastighet till ett uppskattat aktuellt marknadsvärde med 75 procents belåning och har en genomsnittlig ränta per september 2025 (2,88%).

Även om disponibla inkomster är klart högre i Stockholm och andra större städer, så kompenseras det i mindre och medelstora kommuner av klart lägre bostadspriser, och därmed normalt lägre skuldsättning. Många utgifter för ett hushåll är relativt jämförbara mellan kommunerna, som t.ex. barnomsorg, bil, mat och ett antal andra övriga nödvändiga utgifter. Trots betydande skillnader i inkomster mellan kommunerna, minskar eller försvinner de efter att allt nödvändigt är betalt. Viktiga faktorer är räntor och amortering enligt gällande regelverk.

Den kommun som kommer bäst ut ur vår jämförelse mellan 12 kommuner i och runt Mälardalen är Kungsörs kommun. Med 2025 års priser för boende och andra nödvändiga utgifter har en barnfamilj mest kvar efter nödvändiga utgifter i Kungsör (12 005 kronor per månad). Primärt beroende på hyggliga inkomster och lägst utgifter för bostad. Andra kommuner som kommer högre i vår analys är Köping, Västerås, Arboga och Strängnäs.

Utvecklingen sedan föregående analys per november 2023 är positiv för hushållen. Hushållens inkomster ökar med antagna +7,6%, vilket är medlingsinstitutets prognos för 2024 och 2025. Disponibla inkomster ökar med hela +9,1% i genomsnitt, trots oförändrat barnbidrag. De senaste två årens lägre boräntor minskar räntebetalningar efter skatt med i genomsnitt (viktning efter antalet invånare) 30 Tkr per år. Högre marknadspris på bostäder med i genomsnitt +6,0% ökar amortering med i genomsnitt 5 Tkr per år, men minskar totalt utgifter för ränta och amortering med c:a 8 procent. Minskning är relativt jämt fördelad mellan kommunerna.

Bland övriga utgifter för boende har fjärrvärme samt vatten och avlopp stigit i snitt med c:a +23% och totalt har övriga utgifter för boende ökat med i snitt +12%. Högst ökning bland övriga utgifter för boende finns i Strängnäs med totalt 75 Tkr eller +26% de senaste två åren. Lägst ökning är i Örebro (+2,8%) och Eskilstuna (+4,7%). Det är alltså betydande skillnader mellan olika kommuner. Bland övriga utgifter i form av barnomsorg, bil och övriga nödvändiga utgifter finns en genomsnittlig ökning för barnomsorg på +8,4% och övriga nödvändiga utgifter med +5,7%, som bygger på Konsumentverkets beräkning för hushållskostnader under 2025. Det är främst utgifter för mat som för denna familj har ökat med c:a 2 000 kronor per månad eller +19%.

Eftersom hushållets inkomster har ökat mer än nödvändiga utgifter så ökar denna familj sin ”kvar efter nödvändiga utgifter”. I exempel Kungsör med +3 536 kronor till 12 005 kronor per månad. De allra flesta kommuner i denna analys förbättrar detta belopp med mellan 2 500 – 4 000 kr per månad. Störst förbättring har Stockholmskommunerna Lidingö och Täby, som trots detta har lägsta summan. Detta beror på höga bostadspriser med därmed höga amorteringar.

Med dagens räntenivå och bostadspriser finns det uppenbara fördelar med kommuner i Västra Mälardalen (Arboga, Kungsör och Köping) genom att det blir mer kvar efter nödvändiga utgifter för hushåll samt med en klart lägre skuldsättning, vilket minskar hushållens finansiella och långsiktiga risker. ■

Belåning 75 och amortering

Belåning med 75% med 2% amortering och +1% över 4,5 ggr inkomst

Kommun	Värde	75% Belåning	2,88% Ränta	Ränta efter avdrag	2% Amortering	Inkomst av belåning	1% Amortering	Summa	Summa per månad
Arboga	2 690 760	2 018 070	58 120	40 684	40 361	2,6	0	81 046	6 754
Kungsör	2 235 472	1 676 604	48 286	33 800	33 532	2,1	0	67 333	5 611
Eskilstuna	3 479 680	2 609 760	75 161	52 613	52 195	3,4	0	104 808	8 734
Örebro	4 075 512	3 056 634	88 031	61 622	61 133	3,8	0	122 755	10 230
Köping	2 695 440	2 021 580	58 222	40 755	40 432	2,6	0	81 187	6 766
Enköping	4 126 376	3 094 782	89 130	62 391	61 896	3,8	0	124 287	10 357
Uppsala	5 240 216	3 930 162	113 189	79 232	78 603	4,7	39 302	197 137	16 428
Västerås	4 247 280	3 185 460	91 741	64 219	63 709	3,9	0	127 928	10 661
Strängnäs	4 383 824	3 287 868	94 691	66 283	65 757	3,9	0	132 041	11 003
Vallentuna	5 689 696	4 267 272	122 897	86 028	85 345	4,6	42 673	214 046	17 837
Lidingö	13 999 504	10 499 628	302 389	220 888	209 993	10,4	104 996	535 876	44 656
Täby	8 790 336	6 592 752	189 871	132 910	131 855	6,5	65 928	330 692	27 558

Källa: SCB samt Mäklarstatistik värde per kvm senaste 12 månader per september 2025.

Värde: Värde för fastighet, boyta (ovan) multiplicerat med värde per kvadratmeter (ovan).

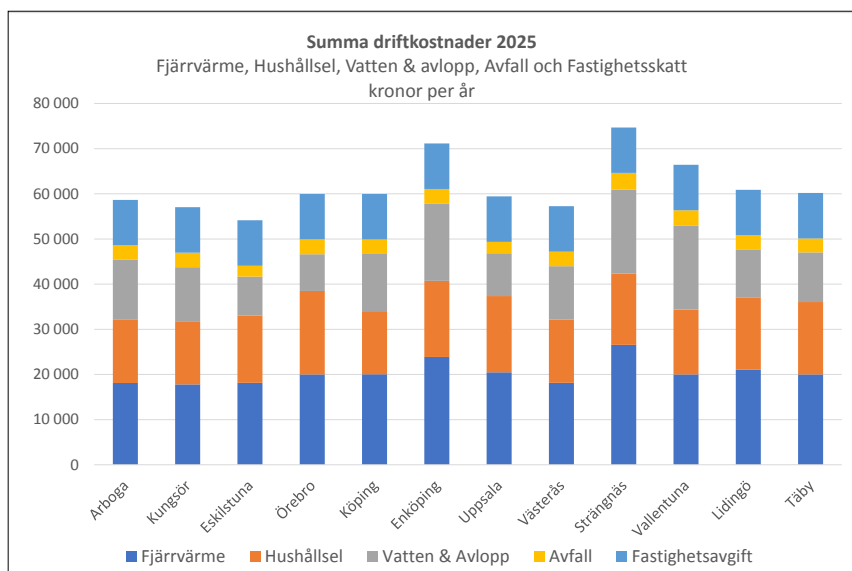
Belåning: Antagen belåning är 75%.

Ränta: Bruttorenta, aktuella räntor per september 2025 enligt SCB, "Bolåneräntor till hushåll fördelat på räntebindningsperiod", och avser lån med räntebindningstid, totalt.

Ränta efter avdrag: Räntekostnad efter ränteavdrag. Hushåll med räntekostnader över 100 000 kronor per person får endast få ett ränteavdrag på 21 procent på överskjutande belopp.

Amortering: Antagen amortering är 2% av aktuellt lånebelopp.

Inkomst efter belåning: När skuldsättning överstiger 4,5 gånger bruttointkomst (före skatt) antas ytterligare 1% amortering.

Sammanfattning

Kommun	Inkomst	Barnbidrag	Inkomstskatt	Disponibel inkomst	Bostad 1	Bostad 2	Kvar efter boende	Barnomsorg	Övrigt nödvändigt	Bil	Summa utgifter	Kvar efter nödvändiga utgifter
Arboga	64 045	2 650	-13 781	52 914	-6 754	-4 889	41 272	-2 377	-26 295	-3 820	-32 492	8 780
Kungsör	66 180	2 650	-13 970	54 860	-5 611	-4 753	44 497	-2 377	-26 295	-3 820	-32 492	12 005
Eskilstuna	64 359	2 650	-13 489	53 520	-8 734	-4 512	40 274	-2 377	-26 140	-3 820	-32 337	7 937
Örebro	66 781	2 650	-14 554	54 877	-10 230	-4 999	39 648	-2 377	-26 690	-3 820	-32 887	6 761
Köping	64 772	2 650	-13 542	53 880	-6 766	-4 998	42 116	-1 979	-26 295	-3 820	-32 094	10 022
Enköping	67 777	2 650	-14 346	56 081	-10 357	-5 929	39 794	-2 377	-26 170	-3 820	-32 367	7 427
Uppsala	69 984	2 650	-14 988	57 646	-16 428	-4 952	36 265	-2 377	-26 170	-3 820	-32 367	3 898
Västerås	68 468	2 650	-14 125	56 993	-10 661	-4 772	41 560	-2 377	-26 295	-3 820	-32 492	9 068
Strängnäs	70 064	2 650	-14 988	57 726	-11 003	-6 225	40 498	-2 377	-26 140	-3 820	-32 337	8 161
Vallentuna	76 953	2 650	-16 515	63 088	-17 837	-5 537	39 714	-2 377	-26 130	-3 820	-32 327	7 387
Lidingö	84 389	2 650	-17 477	69 562	-44 656	-5 075	19 831	-2 377	-26 130	-3 820	-32 327	-12 496
Täby	85 134	2 650	-17 755	70 029	-27 558	-5 016	37 455	-2 377	-26 130	-3 820	-32 327	5 128

Källa: SCB, Mäklarstatistik, Konsumentverket med flera. Avser år 2025.

Förutsättningar: Man (38 år), Kvinna (35 år) med två gemensamma barn (6 och 4 år) med medianinkomst. Boende: De bor i en villa (småhus och äger fastigheten).

Bostad 1: räntor (efter ränteavdrag) och amortering. 75% belåning, 2,88% ränta, 2% amortering samt ytterligare 1% amortering vid skuld > 4,5 bruttointkomst.

Bostad 2: driftkostnader (fjärrvärme, hushållsel, vatten och avlopp, avfall) samt fastighetsavgift.

Hur mår bostadsmarknaden i Västra Mälardalen?

Patrik Elg, ägare Fastighetsbyrån Västra Mälardalen svarar.

Patrik Elg, ägare

Hur mår bostadsmarknaden i Västra Mälardalen?

Det varierar mellan de tre kommunerna. I Arboga är det bra efterfrågan på villor, beroende på bland annat en bra arbetsmarknad. I Kungsör har det varit ett vanligt utbud av villor, men det har varit färre köpare, främst beroende på en svagare inflyttning från Eskilstuna. Även om det varit ett större utbud av villor i Kungsör har dock prisnivån hållit sig på en relativt bra nivå.

I Köping fungerar det bra för nyare villor, och blir allt bättre för övriga villor. Bostadsrätter har det trögare, där prisbilderna varierar med läge och det är en svagare prisbild för mindre bostadsrätter. Generellt har det varit mer positivt under de senaste månaderna och det har varit fler på visningar, säger Patrik Elg.

Den lokala arbetsmarknaden är viktig för efterfrågan på bostäder. Starkast arbetsmarknad har Arboga, och det märks även på den lokala bostadsmarknaden. Den starka trenden lär fortsätta under kommande år i Arboga.

Vilka är de viktiga frågorna för bostadsköpare?

För barnfamiljer är skolan den viktiga frågan och för de flesta och särskilt de äldre är trygghet den största frågan. Den generellt viktigaste frågan är skolan och hur den fungerar lokalt.

Bostadens prisnivå och vad boendet kostar är naturligtvis en stor fråga. Vad man kan göra på fritiden och utbudet av aktiviteter är andra frågor för bostadsköpare, säger Patrik Elg.

Tvåfilig motorväg är klar till och från Västerås. Effekter?

Vi är glada att motorvägen är helt klar. Den minskar tiden något, men framförallt blir det säkrare och mentalt lättare att resa mellan Köping och Västerås. Detta kommer säkert att vara en positiv faktor för oss i framtiden, säger Patrik Elg.

Den kan komma att påverka marknaden för fritidshus då det t.ex. finns många från Stockholmsområdet som har ett fritidshus i t.ex. Sundänge och Dävö.

Bättre kommunikationer är sannolikt också positivt för företagsetableringar, säger Patrik Elg.

Bostadsrätter i Västra Mälardalen?

Arbetsmarknaden är viktig för bostadsmarknaden och främst för de yngre bostadsköparna. De är särskilt viktiga för de mindre bostadsrätterna. Vi ser också att avgifter till bostadsrättsföreningar har ökat rejält de senaste åren på grund av räntor och generella kostnadsökningar, som också påverkar prisbilderna för bostadsrätter.

Det är dock en attraktiv prisbild för bostadsrätter i Västra Mälardalen, och med en stabilare arbetsmarknad och fortsatt lägre räntor kan vi sannolikt se en positivare trend de kommande åren, säger Patrik Elg.

Fritidshus i Västra Mälardalen?

Det är låg försäljning av fritidshus även i Västra Mälardalen. Liksom i övriga Sverige är det en svagare efterfrågan. En aspekt är det allt högre generella kostnadsläget i Sverige. För de som har både bostad och fritidshus har det sammanlagt blivit rätt stora ökningarna. Vi ser också hur många fritidshus blir permanentbostäder, säger Patrik Elg.

En mer filosofisk fråga i framtiden är om man vill ha ett fast fritidshus eller en rörlig husbil. Det finns substitut som också påverkar marknaden för fritidshus.

Det finns många fina lägen i vårt område och allt bättre kommunikationer, så det finns all anledning att se positivt på framtiden för fritidshus, säger Patrik Elg.

Hur ska vi se på bostadsmarknaden de kommande åren?

Det känns positivt. Vi har ett bra geografiskt läge, bra kommunikationer och en relativt bra prisnivå som ger en vettig kostnad för boendet. Vi har också ett rikt föreningsliv och många olika fritidsaktiviteter, säger Patrik Elg.

En fortsatt lägre ränta är viktig och nya sannolikt kommande regelförändringar kring kontantinsats och amorteringskrav borde ha positiv påverkan på bostadsmarknaden.

Vi måste fortsätta att fokusera på trygghet i samhället och en allt bättre skola. Det är nyckeln i vårt område, och som också kommer att påverka bostadsmarknaden, avslutar Patrik Elg. ■

Hur mår bostadsmarknaden i Västra Mälardalen?

Olof Widaeus, VD på Svensk Fastighetsförmedling Västra Mälardalen svarar.

Olof Widaeus, VD

Hur mår bostadsmarknaden i Västra Mälardalen?

Bostadsmarknaden mår allt bättre. Vi märker att det blivit mer fart under de senaste sex månaderna. Räntan har varit stabil och har också gått ner under det senaste året. Det har skickat rätt signaler till bostadsmarknaden, och gör att man vågar tro på och bättre veta vad det kostar, säger Olof Widaeus.

Vi har också fler på våra visningar och är det ett intressant objekt går det nu betydligt snabbare än förra året. Vi ser också allt fler budgivare. Sammantaget mår bostadsmarknaden bättre än för ett år sedan.

Reglerna kring bolånetak har haft sina fördelar då det finns mer marginal när det blir svajiga priser. Nu är det på gång justeringar av regelverket gällande bl.a. bolånetaket och regler för amortering. Det kommer att vara bra för t.ex. förstagångsköpare, säger Olof Widaeus.

Vilka trender finns i de tre kommunerna?

En trend sedan några år är att huset eller lägenheten ska vara mer färdigt. Att måla om lite är en sak, men köpare uppskattar mer färdiga bostäder.

Det finns också mer intresse för att bygga nytt. Efter några svaga år på grund av högre räntor och inflation finns det åter intresse för tomter och för att bygga nytt hus. Det är en tydlig skillnad sedan förra året.

En generell trend är också att man söker sig till en tryggare vardag, och en annan trend är att skolan styr mer var man bosätter sig, säger Olof Widaeus.

Vilka är de viktigaste frågorna för bostadsköpare?

Bostadens läge och vad man får för pengarna är som vanligt två viktiga centrala frågor för alla bostadsköpare, säger Olof Widaeus.

En bra skola är viktigt för barnfamiljer. Ett exempel är Malmaskolan i Kolsva. Kolsva är extra populärt hos barnfamiljer och det beror mycket på att Malmaskolan har väldigt gott rykte.

I vår Trendrapport 2025 finns med topp fem för att trivas i sin bostad och allra högst är att det känns tryggt. Just trygghet i sitt boende är en viktig fråga, säger Olof Widaeus.

En tvåfilig motorväg är nu klar till Västerås. Effekter?

Den är väldigt positiv för vårt område. Den stora initiala effekten är att det blivit mycket säkrare att pendla. Man vet mer säkert att man kommer fram i tid, säger Olof Widaeus.

De som pendlar till Västerås upptäcker att det både är och känns lättare att pendla, vilket är positivt för dessa bostadsorter.

I nästa steg upptäcker de i Västerås att man får mer för pengarna och att det är lugnare att bo i en mindre ort än i en större stad. Bättre kommunikationer har alltid sina fördelar, säger Olof Widaeus.

Bostadsrätter i Västra Mälardalen?

Det har varit ett högre utbud av bostadsrätter under senare år, vilket gör att processen för att sälja en bostadsrätt tar längre tid. Detta gäller främst mindre bostadsrätter. Efterfrågan och processen för större lägenheter är dock mer normal, säger Olof Widaeus.

Bakgrunden är att befolkningen i många kommuner har minskat de senaste åren och det märks sannolikt först på hyresmarknaden. Det har blivit fler lediga lägenheter, och det har påverkat marknaden för mindre bostadsrätter.

För bostadsmarknaden i Arboga och Köping är bostadsrätter cirka halva marknaden om man mäter i antalet bostäder, medan den är marginell i Kungsör beroende på att det bara finns ett fåtal bostadsrätter. Så bostadsrätter är en viktig del av bostadsmarknaden, säger Olof Widaeus.

Fritidshus i Västra Mälardalen?

Marknaden för fritidshus har varit lugnare under de senaste åren, beroende på den högre räntenivån under de senaste åren.

Det finns gott om attraktiva lägen för fritidshus i Västra Mälardalen. Många fritidshus är sjönära, som ju alltid är attraktivt. Det finns många fina fritidshus runt Hjälmaren och Mälaren, men också norr ut med bra läge och som är prisvärda.

En generell trend är också att allt fler fritidshus blir permanentboende.

Vi tror det kommer bli mer fart under 2026, säger Olof Widaeus.

Hur ska vi se på bostadsmarknaden de kommande åren?

Västra Mälardalen har ett bra läge och ligger geografiskt väl till nära flera större städer. Vi har bra och allt bättre kommunikationer i form av tvåfiliga motorvägar och järnväg.

Man får mycket för pengarna i Västra Mälardalen. Vi har också mycket som är vattennära, vilket många uppskattar.

Jag tror fler och fler kommer upptäcka att det är ganska enkelt att pendla och att det blir då mer attraktivt att bo i Västra Mälardalen.

Allt fler blir äldre och därmed kommer vi att behöva mer seniorbostäder. Många äldre vill ha en mindre och mer lagom bostad. De vill också äga en bostad på markplan med en liten gräsmatta och helst vara skuldfria. Får vi mer av detta kommer det också ut fler större och ofta attraktiva bostäder och vi får igång den s.k. flyttkedjan. En nyckelfaktor i många kommuner.

En utmaning som vi delar med många andra kommuner är att ha levande centrum. Vi behöver uppdatera våra centrum, och vi behöver fylla centrum med nytt och annat än vad vi är vana vid, och det tror jag långsiktigt är viktigt för våra orter, avslutar Olof Widaeus. ■

Trendrapport 2025

Svensk Fastighetsförmedling ger varje år ut en trendrapport för Sverige som undersöker svenskarnas relationer till dem som bor i deras närhet, direkta grannar eller området i stort. I trendrapporten ingår undersökningar och fakta, även om grannskapets oskrivna regler samt bostadsmarknad.

Relationer i närområdet

Att känna sina grannar handlar om att känna sig hemma. För tredje året i rak är trygghet den viktigaste faktorn för att trivas i sitt boende, och för många handlar det om människorna som finns i närheten. Sex av tio i trendrapporten menar att relationer i närområdet är avgörande för att känna sig trygg, och nästan hälften lyfter hur god grannsamja skapar gemenskap och stärker välmående.

I trendrapporten anger 68% av man har en ganska god eller mycket god relation till sina grannar. Mer neutralt anger 29% och endast 3% anger att man har en ganska dålig eller mycket dålig relation till sina grannar. 12% vill absolut ha en närmare eller bättre relation med sina grannar, och 29% vill kanske ha en närmare relation. Majoriteten eller 52% är nöjda med dagens relationer med sina grannar.

Vad uppskattar du mest med din nuvarande bostad?

Det vi mest uppskattar med vårt nuvarande boende är läget, följt av lugnet och säkerheten. Därefter kommer faktorerna; kostnaden, storleken och grannskapet. Med läget menas att bostaden ligger nära arbete, skola, affärer eller natur, och ligger allra högst med 46%. Lugnet är att bostaden ligger i ett tyst och fridsamt område (43%). På tredje plats hamnar säkerheten och att det är ett tryggt område med låg kriminalitet (34%).

Annat som man uppskattar med nuvarande bostad är: att kostnaden är rimligt prissatt till läget (29%), att storleken är så att det finns tillräckligt med utrymme för alla familjemedlemmar (27%), samt att det i grannskapet finns trevliga grannar och bra gemenskap (24%).

Grannskapet oskrivna regler

Vi längtar efter gemenskap, men inte till vilket pris som helst. I rapporten beskrivs den perfekta grannen både med frånvaro och närvaro. Det är någon som är trevlig och småpratar, men som inte stör. En tredjedel anser att den ideala grannen är en person som man kan småprata med i förbifarten, medan nästan lika många anser att en bra granne är någon som är lugn och inte gör väsen av sig.

Att visa hänsyn och följa de oskrivna reglerna är det som flest personer lyfter fram som nyckeln till ett bra grannskap. Därefter kommer att grannar hjälper varandra vid behov.

Listan över de vanligaste oskrivna reglerna är på topp: att inte föra väsen, att hälsa, att sköta sophantering och att hålla rent i gemensamma utrymmen. ■

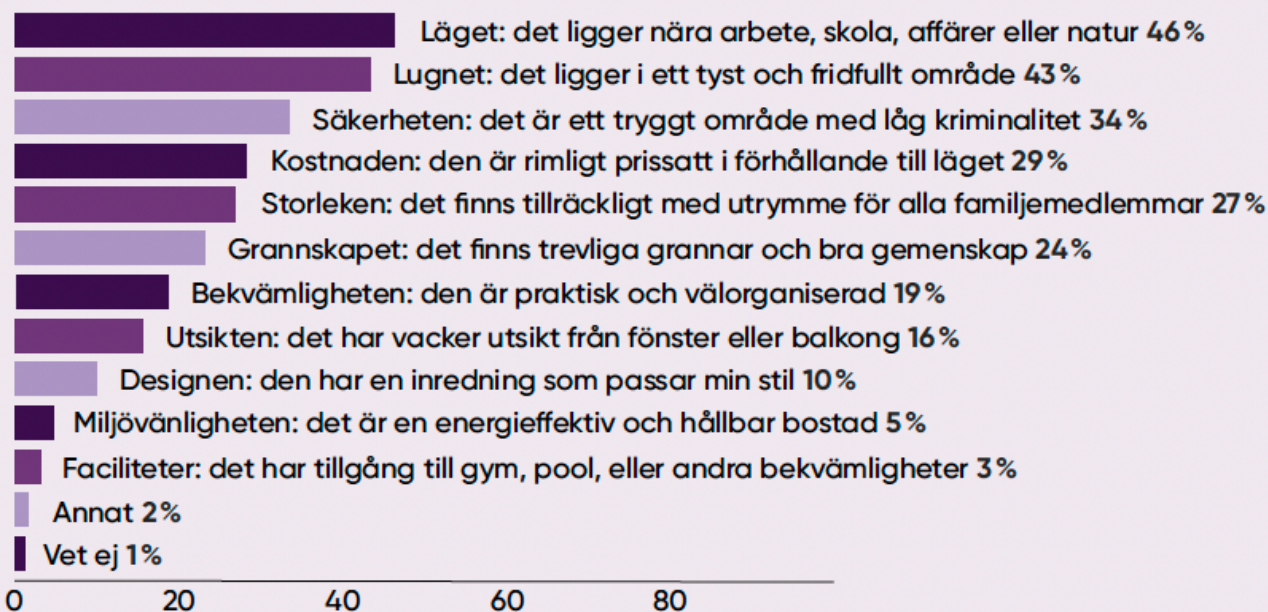
Top fem för att trivas i sin bostad

- 1 Att det känns tryggt
- 2 Att området passar mina behov
- 3 Att det är rent och fräscht
- 4 Att mitt hem är praktiskt och välorganiserat
- 5 Alla familjemedlemmar får den plats de behöver

Top fem viktigast för ett bra grannskap

- 1 Att grannar hälsar och småpratar
- 2 Att man visar hänsyn och följer sociala koder
- 3 Att grannar hjälper varandra vid behov
- 4 Att man kan lita på sina grannar vid behov
- 5 Att alla håller nere ljudnivån

Vad uppskattar du mest med din nuvarande bostad?

Källa

svenskfast.se/globalassets/om-oss/trendrapport_sf_2025_low.pdf

Om rapporten

Fokus Västra Mälardalen är en oberoende regional rapport om det ekonomiska läget i Västra Mälardalen och dess tre kommuner Arboga, Kungsör och Köping. Rapporten ges ut för andra året av Västra Mälardalen i Samverkan (ViS). I fokus är samhälls- och ekonomisk utveckling, och rapportens bas är ett stort antal statistiska källor samt kvalitativa intervjuer som ska bidra till att öka kunskapen om Västra Mälardalen. Rapporten har samhället som tema med inriktning mot näringslivets utveckling.

Rapporten produceras av Westnova Management AB som ensamt står för analys och slutsatser. Avsnitt Skola har producerats av Jens Soneryd AB. All information i denna rapport är sammanställd från källor som bedömts vara tillförlitliga och med officiell statistik som grund. Västra Mälardalen i Samverkan påtar sig inte något ansvar, uttryckligen eller underförstått, för fullständighet eller riktighet vad gäller innehållet i denna rapport.

Intervjuer

Till grund för rapporten finns utöver olika former av fakta, men även intervjuer med olika personer från näringsliv och offentlig förvaltning. Ett antal företag och organisationer har också kontaktats för t.ex. uppgifter om antalet anställda i Arboga, Kungsör och Köping.

Jämförelsekommuner

De kommuner som finns med som jämförelse med de tre kommunerna i Västra Mälardalen samt Riket (Sverige) är kommuner som är relevanta med liknande samhälls- och/eller näringslivsstruktur. Det är primärt kommuner som också har en framgångsrik tillverknings- och/eller försvarssektor. I jämförelsen finns expansiva industriorter inom tillverkning som Boden, Ludvika och Skellefteå. Därtill orter inom det svenska säkerhetsstråket i form av Kristinehamn och Karlskoga, samt närliggande kommuner som Kumla, Eskilstuna och Strängnäs.

Statistik

Rapporten bygger på lokal och regional statistik från främst Statistiska Centralbyrån, men även andra datakällor, se nedan.

Aktivt arbetsställe: När ett företag är aktivt finns alltid ett arbetsställe registrerat som ger svar på var företaget bedriver sin verksamhet där minst en anställd arbetar minst 20 timmar per vecka. Med arbetsställe menas varje adress (lokal), fastighet eller grupp av närliggande lokaler och fastigheter där företag bedriver verksamhet. Arbetsstället är en förutsättning för att geografiskt kunna redovisa arbetsmarknadsstatistik. Källa: SCB.

Arbetslöshet: Siffrorna anger andelen arbetslösa av den registerbaserade arbetskraften och uppdateras varje månad. Den senaste aktuella siffran är från september 2025. I arbetslösa inkluderas inskrivna på Arbetsförmedlingen, både öppet arbetslösa och sökande i program. Källa: Arbetsförmedlingen

Bostadsbestånd: SCB anger bostadsbestånd i: småhus (småhus avser friliggande en- och tvåbostadshus samt par-, rad- och kedjehus (exklusive fritidshus), flerbostadshus (flerbostadshus avser bostadsbyggnader innehållande tre eller flera lägenheter inklusive loftgångshus), övriga hus (övriga hus avser byggnader som inte huvudsakligen är avsedda för bostadsändamål men ändå innehåller vanliga bostadslägenheter, till exempel byggnader avsedda för verksamhet eller samhällsfunktion) samt specialbostäder (specialbostäder avser bostäder för äldre/funktionshindrade, studentbostäder och övriga specialbostäder).

SCB delar upp ägarkategori i: allmännyttiga bostadsföretag (allmännyttiga bostadsföretag avser aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser som i sin verksamhet huvudsakligen förvaltar fastigheter med bostadslägenheter upplåtna med hyresrätt och som tidigare godkänts som allmännyttigt bostadsföretag), bostadsrättsföreningar, fysiska personer (fysiska personer inkluderar dödsbon), svenska aktiebolag (svenska aktiebolag är exklusive allmännyttiga bostadsföretag som drivs som aktiebolag). Därtill finns stat/kommun/region, kooperativa hyresrättsföreningar, övriga ägare och uppgift saknas.

Branschuppdelat sysselsättning: Till denna rapport har sysselsättningsstatistik uppdelat på branscher enligt SNI 2007 använts. SCB redovisar numera statistik via BAS som beskriver befolkningen utifrån sex arbetsmarknadsstatusar (sysselsatt, arbetslös, studerande, pensionär, sjuk och övrig). Senaste aktuella data är från 2023. Statistiken baseras på dag befolkning. Källa: SCB – BAS

Bruttonationalprodukt eller BNP är ett mått på den samlade produktionen i ett land. Volymförändringen är procentuell i fasta priser. Källa: SCB

Disponibel inkomst är summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar. Redovisningen är inklusive kapitalvinst/

kapitalförlust, det vill säga den vinst/förlust som uppkommer vid försäljning (realisering) av tillgångar, t.ex. aktier, fonder eller fastigheter. Källa: SCB

Inflation: Inflation är en ökning av den allmänna prisnivån på varor och tjänster. Förändringen anges i procent från samma månad föregående år (årsbasis) via Konsumentprisindex (KPI). Källa: SCB

Industrins konfidensindikator. Industrins konfidensindikator = orderstock (nulägesomdöme) – färdigvarulager (nulägesomdöme) + Produktionsvolym (förväntningar). Källa: Konjunkturinstitutet.

Invånare per bostad: Antal invånare i kommun genom antalet bostäder per 2024-12-31.

K/T-tal: För villor används K/T-tal (köpesumma dividerat med taxeringsvärde) som visar köpeskillingen i förhållande till taxeringsvärdet. Att använda K/T-talet för att mäta prisutveckling minskar påverkan från faktorer såsom storlek och ålder. Källa: Svensk Mäklarstatistik

Konkurser: Siffrorna för konkurser finns på kommunnivå. I rapporten redovisas siffror för helåret 2024. Källa: Tillväxtanalys

Nystartade företag: Siffrorna för nystartade företag finns på kommunnivå. I rapporten redovisas siffror för helåret 2024. Källa: Tillväxtanalys

Pendling. Pendling uppstår när en förvärvsarbetande har sitt arbetsställe i en annan kommun än där denne är folkbokförd. SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (BAS) Förvärvsarbetande pendlare 16 - 74 år över kommungräns efter bostadskommun och arbetsställe kommun Statistik avseende referensår 2019 är huvudsakligen baserad på arbetsgivardeklaration på individnivå (AGI) som Skatteverket samlar in. AGI ersätter de tidigare kontrolluppgifterna (KU). Källa: SCB.

Styrränta: Styrräntan (tidigare reporänta) är Riksbankens huvudsakliga penningpolitiska verktyg. Genom att höja eller sänka styrräntan påverkar Riksbanken andra räntor i Sverige vilket i sin tur påverkar efterfrågan samt inflationen i den svenska ekonomin. Källa: Riksbanken

Real tillväxt är nominell tillväxt minus inflation (se ovan).

Största arbetsgivare: Siffrorna avser de största arbetsgivarna, inom både offentlig och privat sektor, mätt i antalet anställda (årsmedel) på samtliga arbetsställen i de tre kommunerna. Källa: Bolagsverket, Årsredovisningar, samt kontakt med arbetsgivare, kommuner och myndigheter.

Svensk bakgrund definieras som personer som är födda i Sverige med två inrikes födda föräldrar eller en inrikes född och en utrikes född förälder. Källa: SCB.

Sysselsättning: BAS, Befolkningens arbetsmarknadsstatus, är en statistikprodukt från SCB som med hjälp av administrativa data beskriver utbudet av arbetskraft i Sverige. Syftet är att beskriva arbetsmarknadsläget samt utvecklingen över tid. Statistiken redovisar bland annat antalet sysselsatta, arbetslösa och personer utanför arbetskraften för den folkbokförda befolkningen t.ex. i åldern 15–74 år. BAS beskriver befolkningen utifrån sex arbetsmarknadsstatusar (sysselsatt, arbetslös, studerande, pensionär, sjuk och övrig). Det är möjligt att med hjälp av statistiken belysa såväl hela befolkningen som mindre grupper, till exempel för detaljerade åldersgrupper på kommunnivå. Med Nattbefolkning avses de som bor i en kommun, och med Dagbefolkning avses de som arbetar i en kommun.

Sedan 1985 har olika metoder använts (1985 - 1993 (ÅRSYS), 1993 - 2003 (RAMS), 2004 - 2018 (RAMS), 2019 - 2023 (BAS)). De olika perioderna bör därför jämföras med viss försiktighet. Källa: SCB

Sysselsättningsgrad: Sysselsättningsgraden anger andelen sysselsatta personer av befolkningen i åldern 15–74 år. En sysselsatt person är en person som under en viss vecka (referensveckan) utfört något arbete i minst en timme som anställd, egen företagare eller medhjälpare i företag tillhörande en familjemedlem. Personer som inte har utfört något arbete enligt ovan, men som hade anställning eller arbete som de var tillfälligt frånvarande från under hela referensveckan (på grund av exempelvis semester eller sjukdom) räknas också som sysselsatta. Källa: SCB

Utländsägda arbetsställen. Ett företag/arbetsställe definieras som utländskt om mer än hälften av aktiernas röstvärde innehas av utländska ägare. Det gör även företag/arbetsställen som tillhör en koncern i Sverige vars koncernmoder inte är svensk. Källa: Tillväxtanalys.

Utländsk bakgrund definieras som personer som är utrikes födda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Källa: SCB.

Västra Mälardalen. Ett geografiskt område som omfattar Arboga kommun, Kungsörs kommun och Köpings kommun.

20 största privata arbetsgivare: Research om de 20 största privata bolagen i kommun har genomförts till rapporten. Ett antal Bolag har kontaktats för att besvara hur många anställda de hade under 2024 på plats i Västra Mälardalen. Insamlade data har sedan ersatt statistiken från Årsredovisningar för dessa bolag för att ge en mer korrekt nulägesbedömning av företagens storlek sett till antal anställda. Siffrorna över anställda gäller kontraktsanställda och visar inte säsongvariationer. Källor: Bolagsverket, Årsredovisningar, kontakt med arbetsgivare, kommuner samt uppgifter i media. ■

Fakta- och datakällor

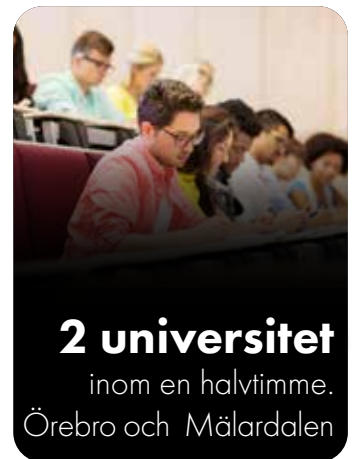
- Arbetsförmedlingen
  - Arboga kommun
  - Combitech
  - Energimyndigheten
  - Försvaret
  - Hudson Bay Capital
  - Konjunkturinstitutet (KI)
  - Kungsörs kommun
  - Köpings kommun
  - Mälardalen
  - Nordea
  - Ny Teknik
  - Regeringen
  - Region Västmanland
  - Riksbanken
  - Scania
  - SEB
  - Sipri
  - Sjöfartsverket
  - Skolverket
  - Statistiska Centralbyrån (SCB)
  - Stiftelsen Bertil Lindblads Bil- och Teknikhistoriska samlingar
  - Svensk Fastighetsförmedling
  - Svensk Mäklarstatistik
  - Svenskt Näringsliv
  - Sveriges Riksbank
  - Swedbank
  - Tillväxtanalys
  - Tillväxtverket
  - Trafikverket
  - AB Volvo
  - Wikipedia
- Länk till rapporten "A User's Guide to Restructuring the Global Trading System" av Stephen Miran
https://www.hudsonbaycapital.com/documents/FG/hudsonbay/research/638199_A_Users_Guide_to_Restructuring_the_Global_Trading_System.pdf
- Länk till Svensk Fastighetsförmedlings Trendrapport 2025
svensfast.se/globalassets/om-oss/trendrapport_sf_2025_low.pdf

Intervjupersoner

- Andreas Andersson,
VD Mälardalen AB
- Mikael Bohman,
Vice ordförande Sparbanken Mälardalen AB
- Patrik Elg,
Ägare Fastighetsbyrå Västra Mälardalen AB
- Jimmy Fernerud,
Processledare Teknikcollege Västra Mälardalen
- Richard Folkebrant,
Näringslivschef Köpings kommun
- Mirja Herrdin,
VD Sparbanken Mälardalen AB
- Anders Härdevik,
Förvaltningschef Köpings kommun
- Alicia Johansson,
Näringslivschef Kungsörs kommun
- Henrik Junno,
Barn- och utbildningschef Kungsörs kommun
- Carina Lindholm,
Lärare Köpings kommun
- Annmarie Lund,
VD Byggnadsfirman Lund
- Jan Norling,
VD Sejfo Engineering AB
- Anna Olofsson Carstedt,
Skolchef Arboga kommun
- Samuel Strömgren,
Näringslivschef Arboga kommun
- Olof Widæus,
VD Svensk Fastighetsförmedling Västra Mälardalen
- Olle Ytterberg,
Senior Advisor Public Affairs Combitech AB

VÄSTRA
MÄLARDALEN